

A n a B a r t o n

MAMIFER

HERG BENET

Ana Barton

MAMIFER

Ana Barton

Mamifer

Editura HERG BENET
2014

© 2014 Ana Barton

© 2014 Herg Benet Publishers, pentru prezenta ediție

Herg Benet Publishers
Str. Dr. Burghilea 22, sector 2, București, România
www.hergbenet.ro
editor@hergbenet.ro

Foto copertă și interior: reproduceri din Colecția Costică
Acsinte /
Muzeul Județean Ialomița și Cezar Popescu

Concept grafic: The Spartan Bureau

ISBN ePub: 978-606-8530-77-2

ISBN Print: 978-606-8530-67-3

Colecția $\sqrt{5}$

Reproducerea integrală sau parțială a textelor nu este
permisă fără acordul scris al deținătorului de drepturi de
autor.

Lectura digitală protejează mediul
Versiune digitală realizată de elefant.ro

Celor care m-au crescut și m-au făcut. Om.

SALCÂM PRIPIT

Crăpau diminețile cu pocnet pentru că eram mici. Nu știu cum se face, dar niciunul dintre noi, cei patru nepoți ai bunicilor, adică doi frați veri primari cu două surori, nu stă-nfipț în cearșafuri după ce deschide ochii. E drept că nu era tocmai cel mai lesnicios lucru să ne culci, seara. Însă trezirea semăna și încă seamănă cu un piston în acțiune.

Ne plăcea să dormim cu toții în aceeași cameră și când nu era iarnă, ca să ne găsim în opt ochi căutători de reciprocitate dimineța. Am știut întotdeauna că ne iubim, dar acum mi-e clar că asta era și una dintre cele mai cinstite forme de intimitate. Toți patru miroseam a frați și, când reușim să ne-ntâlnim, rar, toți, e limpede că încă nu ne-am pierdut mirosul.

În râsetele alea calde, cu promisiuni de biciclisme, alergări de fluturi la râu și căutat de ouă de rațe leșești, plus spaime cu păduchi de găină, ca să nu mai dăm târcoale întru smulgerea penelor lungi și curbate cocoșește, începeau zilele cele launloc. Da, într-un cuvânt.

Și, cum nu există păsări de curte mai spectaculoase decât bibilicile vecinilor, incursiunile noastre la rădăcinile gardului, în locurile alea unde sapă nezburătoarele

și poți să bagi și tu o mână de copil după două-trei pene-mbulinate, se pregăteau de la scolare, că asta-i strategie serioasă, cu linii trasate fix.

Pe urmă, săream din paturi, în pijamalele noastre de finet și-n cămășile de noapte lungi, cu mâneci crețe și platcă pe piepturile mici, și-ajungeam, în labele goale, reci și neliniștite, pe scara lată a verandei, să vedem cine-i acasă. Acolo, topăiam întru-ncălzirea picioarelor multe, de mânji ne-mblânziți.

Nu știu cum s-or simți oamenii care sembată de la nu știu ce prafuri relaxante și aducătoare de fericiri de circumstanță, însă aroma de floare de salcâm sfârâind în tigaia grea, de fontă, c-o coadă lungă, ținută bine cu un ștergar de cânepă împăturit, ne potolea ca o vrăjitorie cumsecade și eficientă.

Bunica făcea gogoși pripite. Lua florile de salcâm și le spăla-n vreo patru ape reci, le zvânta-ntr-o cârpă de in și le dădea prin aluatul galben și moale, făcut cu ouă de casă și aromat cu pulbere de vanilie. Le scotea iute și, jar de fierbinți, le tăvălea prin zahăr pudră. Noi, tropăind ca lipițanii, ceream în chiote ofrandele.

Și le primeam din mâinile ei mici și focoase, suflam pe ele cu poftă și degeaba, îndesându-ni-le-n gurile răpăind de ploi și cu ochii umezi de plăcere și de arsura-n vălurile palatine. Apoi, alergam către lavoar, să ne primenim mâinile și ochii, și

fugeam înapoi în casă, să ne-mbrăcăm repede, până era gata alt rând de gogoși.

Am ieșit acum afară și-am adulmecat cum s-au trezit salcâmi de la un vânticel cuminte, umplând plămânii cartierului. Treaba e că mi-e cam dor.

CA UN TREN ÎN SWAZILAND

Nu să alergi. Să fii în mers. Să cuprinzi. Să tragi aer în piept. Aer cu miresme. Să expiri încet și cald, poate chiar fierbinte, dar nu febril. Apoi să fii surprins. De mai multe ori. Nenumărabil e prea lesne. Surprins că te simți bine. Să mergi departe. Nu mai departe. „Mai“ înseamnă să te distanțezi, să te desparți, să te desprinzi. „Depart” înseamnă să-ți dorești să te apropii. Așa simt eu. Iar vrerea să fie drum. Atenție la convenții și experiențe! Am zis „drum“, nu „pod“. Punți nu-ți trebuie, că te abați. Ocolește tot ce înseamnă „peste“. Îți refuzi și te refuzi. Ia-o direct, adică „prin“. N-o fi cea mai plăcută cale, dar e cea mai sigură. Aia cinstită. Te trăiești. Și așa e omeneste. Nu te lăsa trăit. Hei, nu te enerva! Nu lapida, că nu sunt sfaturi, ci urări. Imperativul este implicit.

Thomas, James, Edward, Henry, Charlie, Winston – sunt niște locomotive vorbitoare. Sigur că din desene animate. Zâmbesc, se miră, fac cu ochiul, se încruntă, strănută și râd adesea. Sunt topită după ele. N-am văzut ceva mai vesel până acum. Și până de curând, nici nu m-am întrebat de ce îmi plac atât de mult. Norocul meu e că se termină anul. Și-l văd

deja pe următorul. În dorințe. Mi-ar plăcea mult să fie rumen în obraji, la fel ca locomotivele astea. Și să meargă pe șine bune, cu ecartament sănătos.

Am văzut până la capăt un film. Mi-a plăcut, fără să mă impresioneze, creativ vorbind. A fost însă ceva acolo, în filmul ăla, care mi-a perfuzat un entuziasm vecin bun cu bucuria. Era un tren din Africa. Din Swaziland. Pe mijloc de secol XX. Mergea pe drumuri între munți. Fluiera tare și scotea mult fum. Nu se grăbea. Era prezent și viu. Mi s-a părut atât de frumos, încât mi-am oprit gândul fiindcă întrecea limitele firescului. Imaginile cu el au brăzdat filmul de mai multe ori și tot de atâtea ori eu auzeam cel mai frumos cântec. Trenul ăla trecea nefurios prin lume, cântând și iubindu-și drumul. Deci, asta e: să te îndrăgostești de drumul tău și să i te dai.

Voiam, copil fiind, să conduc trenuri. Ca băieții. Să fiu șofer de tren. Nu știam că se cheamă mecanic de locomotivă, am văzut doar că oamenii ăștia râd în spatele geamului. Așa țin eu minte, că toți șoferii de trenuri conduc râzând. Or fi hedoniști? Sau asta e singura condiție la angajare? Pentru mine, trenul este un întreg. Nu mă interesează practica despărțirii locomotivei de vagoane și nici a vagoanelor unele de altele. Asta nu e decât estetica trenului. Nimic altceva. Odată cu filmul ăsta am înțeles că n-o să fiu șofer de

tren. Dar nici nu mai vreau. Nu mă îmbăt cu limpezimea și conturul fără leziuni al lucrurilor de care mă ating sau, mai bine zis, nu mă mai îmbăt. Uitându-mă însă pe fereastră, în lungul drumului, și simțind că vine Anul Nou, mi-a fost deodată clar ce vreau să fiu. Ca niciodată. O să vă spun. Vreau să fiu tren.

TREI PORTOCALÉ JERTFĂ

De când se ştia, fusese singur cu sângele. Crescuse la circ, din dragostea unei familii de clovni. Îl învăţaseră meserie, îi dăduseră pâine, culcuş şi drumuri, dragoste de animale şi păsare de oameni. Lui îi plăcea mai mult şi mai mult decât orice să facă jonglerii cu trei portocale, iar în ziua-n care şi ultimul dintre părinţii lui de inimă şi adăpost a trecut peste viaţă, s-a hotărât să ia calea nicăierii.

A luat cu sine trei portocale, desaga şi-a pornit pe cărarea dinspre piciorul drept. A mers până către ostenire, printr-o pădure, şi-a dat de-o mănăstire. A cerut sălaş, pită şi apă. Apoi, a venit dimineaţa, cu păsări şi cântece. Nu erau mulţi călugări acolo, majoritatea vârstaţi pe frunţi şi-albiţi sub culioane.

A cerut vedere la stareţ şi-a pus rugă să rămâie ca ajutor la treburile cele de fiecare zi. A primit. Îi plăcea să vieţuiască printre părinţii cei bătrâni, fiindu-le de folos frăţesc. În sinea lui, se minuna de nevoinţele lor şi de vieţuirea cea îmbunătăţită. Dar mai mult tăcea peste zi, iar seara, în chilie, scotea portocalele de-acum uscate şi le mai învârtea-ntre ele. A pus rod de pom în livada mănăstirii, iar

copacul a odrăslit degrabă. Părinții s-au bucurat de culoare și de rotund. Dar întâi, de florile albe și de bucuria lui de om tânăr.

Apoi, a venit veste că se află pe drum o icoană făcătoare de minuni, chiar una achiropiită, adică, așa cum spune tradiția, nefăcută de mână omenească. Și monahii și-au îndreptat ochii de la Psaltire, au căutat spre bucuria cea mare a celui care primește îndurare și s-au pregătit s-o primească.

Atunci când a venit alaiul, se așezaseră toți într-un șir negru cu plete albe și lungi, cu bărbi-fuioare. Ultimul era fratele circar. Și porneau părinții, când ajungeau în fața icoanei așezate în locul împărătesc din fața altarului, a se închina și a cere dragostea lui Dumnezeu pentru lume, a-și spune nevoințele, dar și nevredniciile, a se povesti întru cunoștință.

În cel tânăr începură a crește neîncrederea și teama. Ce va putea el să spună când îi va veni rândul, el, trăitor de puțină vreme printre sfinții rugători, unii postitori ca pustnicii, alții făcători de condace și icoase, iar alții vindecători de suflete și trupuri cu deznădejdi. Și cum se apropia rândul său, cum creștea spaima inimii lui tinere.

Însă, ca-n toată vremea de când se știa pe lume, avea cu el trei portocale. Le pusese-n haina lungă de cu zori, după ce le alesese fragede și grăscioare, mai să

trosnească. Le tot căuta, numărându-le cu gândul.

Și-i vine rândul în fața minunatei icoane. Deschide gura și voiește a rosti, însă niciun sunet nu-i iese din gâtul speriat. Pune mâna dreaptă pe inima stângă, apasă-ncet și-n ochii minții își vede-atunci buzunarele. Scoate cu tremur portocalele și-ncepe a le juca-ntre ele, întâi mai rar, apoi, din ce în ce mai repede, până la iureș.

Și-atunci, înaintea feței lui de clown cu portocale fericite, Pruncul săltă de bucurie în brațele Maicii Sale, râse cu poftă mare și-ncepu a bate des și ritmic din palmele-I micuțe și dumnezeiești.

UKIYO-E

Începuse ca oricare dintre zilele ultimelor patru luni. Toate erau la fel, unde mai pui că era și prea mult soare. Aproape că mă săturasem și de el, de vreme ce nu puteam ieși din casă decât o dată pe săptămână, iar atunci pentru numai câțiva pași. În rest, pat. Așa spusese doctorița: „Dacă vrei s-ajungi să naști copilul acesta, nu te ridici din pat.“ Eram în șapte luni.

În dimineața aia, m-a apucat insurgența. Urma să am oaspeți și m-am gândit la găluște cu prune. Știam că le plac mult. Ce mare lucru dacă stau pe scaun vreo oră, iar nu în patul descumpănitor? Nu mă durea nimic. Aveam și ajutor, deși sufletul mi l-a scos tot trimițându-mă la cazna așternutului pe care drept este că-l mutasem din vara aia, în care descoperisem că lubenițele sunt mai bune ca oricând, direct pe parchet, fiindcă te sature și de moale și primitor în viața asta, dacă altceva nu ți-e îngăduit.

Îmi pleacă ajutorul, pe urmele telefonului ce suna de dincolo. Îmi văd de treabă, dar la un moment dat am nevoie de el și-l strig. Nimic. M-am ridicat și-am mers, cu greu, întru căutarea lui. L-am găsit în fața televizorului, pe care avea

atunci obiceiul să-l lase-n voia sortii, mergând, chit că nu-i trebuia sau nu-i era în preajmă. Ceva împietrise pe fața lui. Mă uit un pic și întreb ce tâmpenie de film mai e și aia și mai ales ce caută pe un canal de știri. Ce e atât de important, de se comentează? Răspunsul vine prompt: „Te rog să pleci acum de-aici. Lasă-mă puțin, că vin să-ți povestesc eu.“

Astea nu sunt vorbe pentru mine. N-am avut niciodată înțelepciunea de a asculta pe cineva care – știu clar, dar nu-mi folosește la nimic – vrea să mă protejeze. Am rămas, în picioare, în fața ecranului, iar în secunda următoare am văzut o imagine cumplită și-am și înțeles imediat că nu e vorba despre niciun film. Aia se întâmpla atunci. Nenorocirea aia. 11 septembrie 2001, New York, turnuri prăbușindu-se.

Da, mi-a fost frică. Mai mult de-atât. Mi-a fost groază. Nu mai văzusem așa ceva. Nimeni nu mai văzuse. Am început să tremur. Și m-a izbit durerea. În dreapta, imediat sub coastă. Vie și aprigă. Am pus mâna și-am simțit ceva tare și rotund: era cât un ou de porumbel sau cât o gură de pistol Beretta? Ceva între. Am ridicat aripa cămășii și-am văzut. Dădea să iasă din piele. Ajutorul a înlemnit. Nu mai putea vorbi. Eu nu puteam mișca și nici respira. Am ridicat cu greu dreapta către inamic și-am început să-l mângâi cu palma, iar cu ultima gură de aer ce-o mai aveam în

plămâni am început să-i șoptesc, să-i promit că mă duc înapoi în pat, că mă fac cuminte, numai să plece durerea. Nu imediat, dar a plecat. Și brusc.

M-am așezat, dar împotriva-mi, fix în fața televizorului, și-acolo am rămas toată noaptea și toată ziua următoare. Și-n cele care au urmat. Neputincioasă, ca toată lumea. Aproape toată.

Din clipa aia, povestea cu oul-Beretta s-a tot repetat. Venea, se ițea, dădea să iasă și pleca într-un final, când îmi mișcam încet palma peste el, abia atingându-l, și-i șopteam ce-mi trecea prin inimă. A venit foarte curând și momentul în care trebuia s-ajung la Magda. Era obligatoriu. I-am spus pe nerăsuflăte și cam în loc de *bună ziua* că am un călcâi sub coaste. A râs cu poftă, zdravăn, cum numai doctorii știu, și mi-a spus că verificăm îndată. Când pregătea ea aparatul, eu îi tot spuneam poveștile zilelor de când apăruse călcâiul războinic. I-am zis să se-apropie cu grijă, să nu-l sperie, că tocmai venise iarăși. L-a luat cu binișorul și-a râs iar: „Așa e. Cum zici tu. Călcâi.“

Mirare nu mi-a fost vreodată de liniștea care-o cuprinde pe ea toată când își așază acel călcâi în palma mea. Pe el l-am cunoscut înainte de-a o vedea pe ea. Pe el l-am mângâiat, lui i-am plâns și i-am susurat vorbe cuminti. Când mi se cuibărește ea în brațe, tot el, călcâiul, îmi caută palma, ochii se-nchid a somn, iar

buzele, a pace bună. Nici palma mea nu e împăcată fără el.

Știu că e doar o imagine a lumii trecătoare, însă atâta spaimă a crescut atunci în sufletul meu, că omul care locuia vremelnice în mine a dat să fugă. L-am ținut cu mângâiere și cu șoaptă. O fi vreun semn? Ori numai o părere?

NEONATOLOGIA IUBIRII

Azi m-am decis să-ți scriu clar. Despre neclarități. Iubirea începe cu un zâmbet în travaliu. Iar asta fiindcă nu știe să vină, fie la drum de zi, fie la drum de seară, la așternut, cu dar ori nu, fără să-i fie frică. Și de-aia nu se iscă ea, ci se naște răspicat.

Nu te anunță limpede c-a venit pe lume și-atunci o urmărești privind-o peste umăr. Nu din condescendență. De spaima nehotărâtă a posibilei atingeri. Și din curajul groazei întrupării. Apoi, există un ceva lipsit de dubii. Are toate datele unui cântec glorios, din ăla care ajunge-ntr-un top zece al unui secol. Îți sună-n nări și-aduce cu el contracții palide, care se ntețesc pe timp aievea, nu pe vis.

Surâzi, sperând că scapi de expulzia implacabilă. Dar nu va fi așa pentru că-ncepe, dimpreună cu durerile, un fel de dans cu soare și penumbră, c-un fel de vuiet căruia nu mai vrei să știi cum să i te sustragi. Pentru că vii și pleci din tine cu furie și fără semințe mici și albe, aruncate-n urmă, spre întoarcere în timpurile neutralității sigure.

Și sala de facere poate fi și-un scaun, ba chiar și-un preș. Te-asezi și crezi că poți gândi. Palmele-ți sunt pe tâmpile, să aduni faptele ochilor de dinăuntru. Răstimp,

rodul coboară și desface drumul. Te doare, însă-i dai cu mințile mai departe, nădăjduind ieșire. Și nu știi cum, cu atât mai puțin habar ai când, aluneci fără să te ții cu mâinile de tine. Iar când începe să-ți transpire sângele, te bucuri pentru prima dată că sălășluiești în vânt.

Și se naște. Bob firav și voitor de grijă, de aplecare și de lapte. Mănâncă mult, doarme puțin. Te-ncercănează și-ți îndulcește pielea. Și nu se mai dezleagă de tine decât cu plânset. Așa înveți să legeni o iubire. Tânjind-o-n timp ce-o ții în brațe. Ca să-i tacă fricile și să-i piară îndoirile și frângerea. Să-i vezi pupilele râzânde și să tremuri. Și tot așa începe ea să te înstăpânească, încet, încet, în nopți treze cu zile arcuite peste seară, în timp ce tu respiri surâsuri odihnite pe apucate și torci lâna de tinichea a lui „eu am“. Nu ai nimic, te are. Bucură-te și dă-te mai departe.

MAMIFER

(Patul unei dimineți de marți; mamă și copil trezindu-se.)

„— Tu ești un mamifer?

— Da.“

Am răspuns pe loc la întrebare, fără să respir, de gândit nu încapă discuție. N-am întrebat-o nici de unde știe cuvântul, nici ce i-a venit să mă întrebe asta. Nimic. Niciuna dintre reacțiile obișnuite și cu practică îndelungată. M-a apucat întâi o durere de minte. Când ne-au învățat pe noi la școală că oamenii sunt mamifere? Parcă pe la începutul gimnaziului. A, sigur că da. Când mergeam eu la cercul „Prietenii adevărului științific“. Poate c-am scris în vreun extemporal despre asta, dar nu m-am gândit niciodată la oameni ca la mamifere. Nici măcar la mine, deși... semne erau.

Ce ziceam? De unde pornisem? Aha, de la faptul că, îndată ce am spus „da“, am regretat imediat. Dar nu o simplă părere de rău, nu, ci o zdruncinătură. Cum adică sunt mamifer? Doar atât? Ce-a fost în capul meu de nu i-am explicat copilului nimic? „Lasă, că-i spun eu acum.“ Mă întorc spre ea, dar adormise la loc.

Ia, stai puțin. Și dacă aș fi mamifer? Adică *doar* mamifer și-atât. Cum ar fi? Pui

viu am născut, lapte de mamifer i-am dat doi ani și jumătate (hai, că aspir la urangutan), fac destul de urât când mă supăr, plâng când sunt tristă și urlu destul de des (bineînțeles că în interior, la loc sigur, fără verdeață, cum altfel?). Bun. Mâncarea n-ar fi o problemă, adăpostul nici atât, cât despre stăpân... Dar n-ar trebui să fiu neapărat un mamifer domestic. Chiar nu vreau. Sălbatic vreau. Riscuri mari, adrenalină, calități rarissime. Nici urmă de stăpânire. Răspundere limitată. Libertate. Nici nu-mi pot imagina atâta libertate. N-ar mai trebui să mă îmbrac niciodată. Asta-mi place mai mult decât orice. Ca să-mi intre în voie (puii de foame, masculul de... drag), aproapele chiar o să fie ce-ar trebui să fie sau măcar o să semene mai bine. Stai să vezi tandrețe cât n-am pățit în viața mea! Și recunoștință. Și multă joacă. N-aș mai ascunde cât de mult îmi place să adulmec. N-aș avea cum. Din asta aș trăi. Umblet toată ziua. Iar libertate. Să dorm în ierburi înalte. Să stau în praf când începe ploaia. Să știu cum să uit. Să nu mă bucur niciodată fără trup. Să las în urmă...

Mă uit la ceas. E 7.00. Copila doarme, iar eu înnebunesc la așternut, fără dar, la drum de zi.

„— Hai să ne trezim, copil!

— Mai vreau să te visez puțin pe tine.“

Fii mamifer dacă mai poți! Însă și eu mai vreau să visez puțin. Doar puțin. Că

sunt.

AB URBE CONDITA

Mami, să știi că mie au început să-mi placă vulpile. Cred că sunt cele mai frumoase animale femele.

— Dar de ce femele?

— Nu știu. Parcă toate vulpile ar trebui să fie fete. Nici nu-mi dau seama cum arată un vulpoi, ca să-l deosebesc. Tu ai văzut vreodată o vulpe?

— În natură?

— Da.

— Am văzut acum patru ani, când mergeam la Căldărușani. Mi-a tăiat calea.

— Am învățat la școală despre vulpea aia celebră.

— A lui La Fontaine?

— Mami, vulpea de la istorie, mami, nu din fabule. O vulpe reală.

— Care vulpe reală, istorică și celebră, mamă?

— Aia bună și blândă care a crescut copiii.

— Ce vulpe a crescut copii, Rada?

— Of, mami, e imposibil să nu știi, e foarte, foarte importantă în istorie. Nu știi tu vulpea aia cu țâțe lungi care a crescut băieții ăia doi?

— Nu. Care băieți?

— Romulus și Remus. Să nu te mai lauzi că-ți place istoria, că te faci de râs.

DIN DRUMURI SE-NTRUPEAZĂ ELECTRA

Veneam acu' vreo doi ani, dimineața, pe la opt, de la școală. Parcă doi ani sunt, deși ar putea fi și trei la fel de bine. Asta dacă ar conta și pentru altcineva detalii de-astea, că poate numai eu am maladia contextului exact, altfel simțindu-mă navigândă pe plauri. Nu e un semn de bătrânețe, ci de nebunie, că așa mă țin minte dintotdeauna. O părea bizar, însă pentru mine diferența dintre graba cu care mergi ca să îndeși la timp copilul pe ușa școlii și relativa lentoare cu care te întorci apoi acasă face exactitatea unei habitudini. Dar asta nu înseamnă că nu mă irită faptul că nu mi-e clar dacă asta se întâmpla acum doi sau trei ani. Știu, sunt aparte. Completamente zărghită.

Și mă întorc eu pe la chioșcul de ziare, îmi cumpăr o revistă, îmi amintesc de niște mici cumpărături și mă decid să le fac pe loc, nu pe seară. Intru la magazinul cu geamuri – sigur că toate au geamuri, dar ăstuia așa-i zic și nu renunț nici în ruptul capului. Am impus acest supranume de identificare în tot cartierul. Sunt cineva. Așa. Intru în micul magazin și-mi dau seama că sunt martora unei conversații între nevasta patronului, o

doamnă care-mi place la fel de mult de vreo zece ani și nu încetează deloc să fie constantă, și o... părea a fi clientă. Dar nu era.

Era o femeie care trebuie să fi avut puțin peste patruzeci de ani, dar n-aș putea să configurez în cifre puținul ăla. Se machiase cu plăcere, nu numai cu grijă, și cu un fel de autocunoaștere care-mi dăruiește mie diferența dintre femei și făpturi de sex feminin în cărțile lor de identitate. Își aranjase părul ca o afrodită cu copii mari, din aia de nu știe lumea dacă ea i-a făcut sau îi sunt frați mai mici. Avea mâini frumoase și delicate, calde și proaspete ca baghetele franțuzești, că era minionă și brunetă cu asupra de măsură. Unghiile, evident, lungi și roșii. Fără bijuterii pe degete și încheieturi. Cu cercei.

Femeia asta era îmbrăcată în albastru. Halat albastru. Pe dedesubt, avea o rochie cu imprimeu geometric. Pantofii ei, perfecți. Da, chiar și pentru halat. În dreapta, ținea o mătură. Ba nu. Mai degrabă părea un caduceu. Și nu-l ținea, se înmuia un pic pe el. Frumoase șolduri. Rar am văzut atâta plasticitate la un corp asuprit într-un halat, fie el, ori mai ales, albastru.

M-a băgat și pe mine în seamă, din ochi, la un moment dat, ceea ce m-a făcut să mă simt aproape importantă. Mă lua martoră, am zis că numai din ochi, că era discretă, nu mi se adresa, necunoscându-

mă, la povestea ei, mitraliată nevestei patronului. Femeia asta cu apucături de zeiță era extenuată, chinuită, amărâtă. Probabil era femeie de serviciu pe vreunde. Și mi-a adus aminte de Avida, femeia de serviciu, în vârstă de 20 de ani, de la biroul mamei mele, pe vremea când eram eu copil. Încă n-am văzut o apariție mai *secsi-năucitoare* decât Avida. Asta ca să știți. Cumva, dar mai așezată, mai potolită, în felul ăsta feminin-pletoric, era femeia din dimineața aia de lună mai. Avea un ritm verbal uluitor, dar o voce de alcov, iar asta mi-a dat o stare cinematografică.

Am stat cuminte de-a stânga ei, jucând rolul martorului cu toată căciula-n mână, am clipit rar și numai dacă a fost cazul și n-am bâțâit nici măcar dintr-un deget. Fascinația îmi dilatase totuși pupila, că-mi simțeam ochii epuizați de efortul deschiderii. Ea-și povestea precipitată parcursul unei zile oarecare. Părea un maraton cu furtună, nu niște comune douăzeci și patru de ore. Dar nu se plângea. Nici din vorbe, nici din ton. Părea că ne face o favoare că stă de vorbă cu noi. Mie, clar, mi-a făcut-o. Felul ăla de frumusețe nu l-am mai văzut niciodată de atunci și nici până atunci, fiindcă Avida era o variantă azvârlită proaspăt din adolescență și extrem de bine asumată sexual. Frumoasa asta nu era așa. Ci complet inconștientă de farmecul ei.

Plimba trei degete cu unghii roșii pe coada măturii și-și arcuia gâtul și soldurile simultan. Un șarpe-n pielea lui cea nouă, așa era. Iar eu mă mai întâlnisem și cu purul, și cu simplul în viața asta. Și mereu m-am înclinat înaintea lor. Când au fost ieșite din bine. Dar cu purul, simplul și femininul, nu. Așa că admiram tăcută și sedusă. Bineînțeles c-aș fi vrut să fiu ca ea măcar un pic. Măcar o moleculă de farmec și-o lungime de sprânceană.

Dar ea s-a oprit la un moment dat din poveste, a oftat prelung și răvășitor, și-a pus palmele una peste alta și pe-amândouă pe capul cozii măturii, și-a așezat calmă bărbia pe ele, și-a dilatat un pic nările, a ridicat arcadele, ridându-și splendid fruntea, a râs scurt și plin și-a spus: „Doamnelor, m-am săturat s-alerg ca Forrest Gump.“

SCUFIȚA... ALBASTRĂ

Teamă nu mi-a fost niciodată când am auzit basmul în care scufița era roșie, iar acum mă gândesc la întrebările de tipul „De ce ai mâinile atât de mari?“, „De ce ai gura atât de mare?“, ale căror răspunsuri, mai ales când sunt bine interpretate, le-aș putea numi terifiante pentru un copil. Dar nici nu m-am dat în vânt vreodată după povestea asta. Mi-am amintit însă de ea în dimineața asta fiindcă am trăit anti-„Scufița roșie“.

Săptămâna trecută am primit un lac de unghii albastru-cobalt și mi-am spus imediat că-l voi folosi, așa că marți-seara m-am gândit că a venit clipa aplicării. Copila mea m-a surprins asupra faptului. „Vai, mami, ce frumos! Vreau și eu!“ Mă pregăteam pentru un „nu“ fără drept de apel, dar i-am văzut ochii. Niciun tort de ciocolată și nicio rochiță nu avuseseră un asemenea efect vreodată. Nimic altceva. Deși trăsesem suficient aer în piept pentru acel „nu“ necomentabil, m-am răzgândit atât de repede încât expirația a adus un „da“ entuziast. I-am spus doar că vom amâna pentru seara de vineri și vom șterge urmele faptelor duminică; doar luni mergem la școală. A acceptat pe loc, fără să insiste ca de obicei. Și fiindcă marți era

aniversarea ei de 9 ani a ținut să-mi spună că acesta era cel mai frumos dintre cadouri. Așa, deci... un lac albastru... de unghii.

Aseară, i le-am făcut. A adormit fericită, cu degetele răsfirate larg și cu un zâmbet nou-născut.

De dimineață, s-a trezit și s-a apucat să-mi povestească frenetic ziua de ieri, de la școală. Vorbind ea cu tot corpul, și-a descoperit la un moment dat mâinile. Le privea cu încântare (în timp ce mie mi-a trecut scurt prin minte superstiția care spune că atunci când îți privești mâinile cineva te vorbește de rău) și le admira. Din senin, mi-a spus: „Mami, ce mult mă bucur că am mâini, ca să te pot îmbrățișa!“

Și gata. Ziua a-nceput.

TE IUBESC

Stii, mi-am amintit acum de iarna în care am împlinit șapte ani. Mama noastră frumoasă a venit în camera mea, s-a uitat la caietul pe care îmi făceam lecțiile – ce bine că pe tine am reușit să te conving să scrii frumos! –, a clătinat ușor din cap, văzând literele mele chinuite și colțuroase, și s-a așezat lângă mine. Mi-a spus atunci că mi s-a îndeplinit dorința, adică o să am un frate sau o soră. Ești cel mai frumos cadou aniversar dintotdeauna.

Tot azi mi-am amintit cum am reușit să te înțarc din greșeală, când aveai nouă luni. Mama m-a iertat, ca întotdeauna. Iartă-mă și tu. Aveai vreo patru ani când te-ai împrietenit cu cei șapte frați Dulici, ȝiganii care ar fi dat orice pentru tine, dar și tu pentru ei. Când m-am întâlnit acum câțiva ani cu Nicu, știi tu, ăla mai mare, i-au dat lacrimile când m-a întrebat de tine, dar nu ți-am spus, ca să nu-ți dea și ție și nici mie încă o dată. E raiul nostru și nu se mai întoarce. Îl mai aducem noi doi aproape, că nu știu cum se face, chiar ieri mă gândeam, că de câte ori suntem față în față, de când am plecat amândoi de-acasă, tot despre vremurile când eram copii vorbim.

În prima ta zi de școală, ai strâns toate

frunzele din curtea școlii fiindcă te-a auzit directorul, Burghezu', că ai înjurat. Mai știi ce te-ai speriat? Credeai că nu te va mai primi la școală și că o să rămâi analfabet. Apoi, am făcut amândoi vărsat-de-vânt. Tu te jucai cu racheta de tenis, iar eu zăceam cu febră. Când ne-am făcut bine, m-am dus să-ți cumpăr ceva frumos și am găsit un boxer negru, de jucărie. Dormeau cu el. Mama l-a pus deoparte.

N-am uitat când te-am luat în brațe și te-am lovit de dulap, iar sângele curgea ca din izvor. Tu-mi ziceai să nu mai plâng, că nu te doare. Eu am plecat până la urmă la școală. Ai rămas cu bunicul. Aveam teză la matematică și simțeam că din degete îmi vine miros de sânge. Știu că acolo ai, fratele meu, o cicatrice și nu-ți crește părul. Dar e mică și tu, oricum, m-ai iertat. Te iubesc.

BISCUȚII DE LA TATI

Am citit de curând un articol în care autorul dădea de toți pereții ontologici cu părinții care-și cresc singuri copiii și-i considera pe acești copii un fel de semioameni, cu șanse de reușită-n viață din start mai mici, tocmai din cauza faptului că se dezvoltă în familii monoparentale. *Monoparentalitatea, o rătăcire de ființă* se numește articolul, semnat fiind de Adrian Țiglea.

A crește într-o familie cu un singur părinte este același lucru cu a fi bolnav de leucemie: un atac la demnitatea umană, o desconsiderare a bobului de dumnezeire din individ, o violare a intimității de a fi fericit, o stare perpetuă de oboseală metafizică, o insomnie a optimismului, o sucombare a bucuriei de a respira.

Sigur că n-o să mă crezi, dar asta m-ar fi îndurerat, nu, nu despre revoltă e vorba aici, și dacă nu ar fi fost cazul meu, asta pentru că știu destui părinți care-și cresc singuri copiii. Dar pentru că este și cazul meu, știu pur și simplu din experiență cum este, nu doar din observația exterioară.

Întâi o să vă povestesc un pic de Alexandru, colegul de clasă al fetiței mele, în școala primară. Duceam copilul

dimineața la școală și mă întâlneam acolo și cu ceilalți părinți care veneau să-și aducă micuții. La început, fiecare îl ducea pe al lui, apoi, fiindcă unii dintre noi ne știam încă de când ăștia mici erau bebeluși și mai eram și vecini, mergea un singur părinte cu mai mulți copii. Făceam cu rândul sau ne sunam dimineața și stabileam cine duce copiii.

L-am observat pe tatăl cu părul alb și pe băiețelul cu părul negru. Tatăl era un pic mai rezervat, nu ne știam. Am vorbit prima dată prin ianuarie, când mașina mea n-a mai vrut să pornească de la școală spre casă, iar el a venit să-și ofere ajutorul. Apoi, ne salutăm dimineața, la ședințe nu ne-ntâlneam fiindcă el nu venea niciodată, și pe urmă iar s-a-nvârtoșat Dorin, mașinul, la mine și iar s-a oferit acest om să mă ajute.

Așa am aflat eu că omul își crește singur copilul, mama lui Alexandru murind de cancer pe când băiatul avea trei ani. Copilul stătea, după cursuri, la semiinternat, până venea tatăl să-l ia și să-l ducă acasă. Am întrebat-o pe fata mea cum merge Alex cu școala și mi-a zis că foarte bine la Matematică, dar nu citește cursiv. I-am zis tatălui și mi-a spus, oftând, că pur și simplu nu mai face față tuturor lecțiilor, că uneori este excedat, ba chiar că e bătrân, deși avea atunci doar 48 de ani, iar acum, 52.

I-am spus că fac eu asta, dacă este de

acord. Și a fost. Copiii noștri, fiind colegi de clasă, aveau, bineînțeles, aceleași lecții de pregătit. Așa că o luam pe a mea și mă duceam la ei acasă, să facem temele și să mai citim ceva în plus. Mai și ascultam muzică, mai și dansam cu ăștia mici, să nu fie o corvoadă. Tatăl își făcea, în acest timp, treburile, casa lor arătând, cum se zice pe la noi, ca o farmacie. M-am retras, discret, dar cu durere, în momentul în care băiatul citea deja foarte bine și mă strângea cam tare când ne îmbrățișam, mai ales la plecare. Am înțeles clar că începuse să proiecteze asupra mea. Ca să nu simtă totuși asta ca pe o lovitură, am decis că-i voi duce numai eu la școală până se termină anul școlar și, cum venise primăvara, vom merge pe jos, ca să mai vorbim și noi, ca oamenii. S-au strâns patru copii, până la urmă, drumetei stabili de dimineață.

Vorbesc cu tatăl destul de des, uneori chiar zilnic. Îmi mai spune câteodată că-i este greu, că nu mai poate, iar eu îl încurajez mereu, spunându-i că putem, n-avem voie noi să nu putem, că trebuie să funcționăm ca niște ceasuri elvețiene cu tourbillon și să ne facem copiii mari.

Acum, cazul meu. Îmi cresc singură fata de aproape un an. Am divorțat acum patru ani și am încercat și după divorț să găsim ceva al nostru care să ne ducă împreună mai departe. Am încercat amândoi timp de aproape trei ani. N-am

reușit, e un eșec, recunosc, așa că ne-am și despărțit. Copilului nu i-a fost deloc bine trăind în mijlocul încercărilor noastre, chiar dacă n-a văzut certuri și scandaluri, ci doar o tensiune perpetuă, cauzată de prezența părinților care sălășluiesc în camere separate și nu comunică. Își luase, de la un moment dat, obiceiul să vină la unul dintre noi și să-i spună ceva ce știa ea sigur că-l va deranja suficient de tare încât să meargă și să-i ceară socoteală celui alt. Nu conta că declanșa o dispută, pentru ea era important că ne vorbim, îi dădea un sentiment de firesc. Începuse și să-și cam uite caietele de teme pe-acasă, știți trucul clasic. Noroc cu promptitudinea extraordinarei învățătoare pe care a avut-o. Și-a luat examenul de final de clasa a IV-a cu bine, deși am avut spaima că va claca emoțional, dar a avut susținere serioasă de la oameni buni, și a intrat la clasa de Engleză intensiv.

A venit vacanța, am dus-o la mare, a făcut și două școli de vară la Târgoviște, la părinții mei, și a venit acasă pentru anul școlar cel nou. Toată lumea mă speriască că e greu într-a V-a, că e multă materie, că se obișnuiesc greu copiii cu mai mulți profesori. Mă pregătisem sufletește, dar, surprinzător, n-a fost deloc așa. A intrat în forță, i-a plăcut că are alt profesor la fiecare materie, îi convine competiția strânsă din clasă, merge la olimpiade și evaluări naționale fiindcă vrea ea, le

iubește pe dirigintă și pe profesoara de Română și nu există caiete uitate pe-acasă.

Acasă? Cam așa: ne trezim deodată, devreme, îi dau să mănânce, verifică încă o dată să nu fie ceva teme nefăcute, îi fac pachetul, își face ghiozdanul și pleacă la școală. Mă mai întreabă uneori dacă-mi este greu singură cu ea, dacă viața mea n-ar fi fost mai ușoară și mai frumoasă fără copil. Mă mai încearcă, da. Nu, chiar n-ar fi fost. Sigur, mă sperii când îmi spune că nu se simte bine, că are dureri abdominale sau c-o mănâncă pielea, istoricul ei alergic, recunosc, mă ține continuu în priză, îmi fac mereu calcule și bilanțuri mici, medii și mari în legătură cu puterile mele mici și ceva mai mari, sunt atentă la toate mișcărilor ei și mă străduiesc să fiu tot timpul în stare măcar satisfăcătoare de funcționare. Vorbim, ne îmbrățișăm, ne pupăm, ne contrazicem, ne certăm parte-n parte, că doar cine a învățat-o să-și exprime toate simțirile?!, ne supărăm, mă mai amenință, îmi cere iertare apoi, se asigură mai mereu că sunt bună, zdravănă, chestii din astea, omenești.

Știi ceva? Fata mea nu mănâncă aproape nimic nepreparat în casă și e o mare iubitoare de dulciuri. Copil. Tatăl ei i-a adus duminică niște biscuiți glazurați, foarte buni. E foarte atent la tot ce-i cumpără. Mereu îi aduce dintr-ăia. Și mie mi-a luat mereu numai lucruri excepționale, de mâncat au ba. M-am

gândit să-l întreb de unde-i ia, ca să-i iau și eu, apoi am renunțat. Aia sunt biscuiții de la el, iar acum am auzit-o spunând că sunt dulciurile ei preferate. Și-am înțeles că aia sunt biscuiți cu dragoste și dor, așa cum au fost și bluza, parfumul, cartea și sarafanul primite de Crăciun și pe care i le-am pus frumos în bagajele pentru vacanța de iarnă, să le poarte și citească de Sărbători. Familie monoparentală? Nu. Doar oameni și oameni, cu viețile lor diferite, cu istoriile lor personale.

NAȘU'

Nu-mi amintesc de când îl știu. Cred că dintotdeauna. Omul pe care nu-l puteai vedea nici de departe fără să râzi. Se însurase el pe la douăzeci de ani, dar nu pentru mult timp. Prietenii lui au rezistat mai mult, majoritatea și astăzi, au făcut copii, iar el s-a izolat cumva de ei. Nu și de copii, asta pentru că sora lui l-a făcut unchi de patru ori, iar ăia mici l-au iubit poate mai mult decât pe părinții lor. Poate exagerez, eram și eu copil atunci, dar așa părea.

Eram vreo treizeci și noi, copiii prietenilor lui. Duminicile și vacanțele ne întâlneau pe toți la țară. Acasă. Când ne-am făcut mai mari, aveam grijă să ne găsim în fiecare seară câte un loc unde să dansăm. Dar cum toți veneam la bunici, i-am excedat destul de repede. Atunci a apărut el. Ne-a spus că putem veni oricând vrem la el acasă, iar noi i-am zis, nu știu de ce, Nașu'.

Așa a început un fel de școală. Ca nicio alta. În prima seară ne-a lăsat cu muzica noastră și cu dansul și stătea pe o canapea oarecum absent. Nu ne venea să credem: nu trebuia să dăm muzica mai încet, nu se uita nimeni la ceas. A doua seară, abia așteptam să ajungem iar la el. Ne-a primit

zâmbind. Lângă el, un magnetofon, benzi, un pick-up și un munte de viniluri. Noi, muți.

„Așa. Ia, așezați-vă care pe unde găsiți. Ăștia sunt Led Zeppelin, iar ceilalți, Creedence Clearwater Revival. Dar mai bine vă iau de la Beatles, că vă văd înnebuniți după dans. Sau nu. Întâi D'yer Mak'er, e mai bine așa. Vă place?”

Școala asta de iarnă și de vară a durat multă vreme. A venit apoi rândul cărților fiindcă Nașu' era foarte curios ce și de ce ne place. N-am cum să uit vreodată conversațiile lungi dintre el și nea Costel de la farmacie pe tema generației '60 în literatura noastră; doar mai avea omul și musafiri în afară de noi, deși nu mai puteam fi numiți astfel, că eram nelipsiți. Nașu' nu se plictisea niciodată, nu avea reguli pentru noi, dar nici nu ne lăsa vreodată neîntrebați.

Târziu, au venit Grieg și Mahler, și nu amândoi deodată. Ne-a luat, de fapt, de la Ravel. Dar avea și de cele lumești pentru noi. Băieților le spunea unde anume se așază mâna pe spatele partenerei de dans. Nu mai sus, nici mai jos. „Și n-o strânge ca disperatu', că abia așteaptă să scape de tine. N-o sufoca. Și tu nu mai râde tare ca o proastă și nu te mai îmbrăca așa. Nu vezi că nu-ți stă bine? Și nu mai da din mâini când vorbești. Bă, Lulu, îndreaptă dracu' spatele ăla, c-o să fii cocoșat în șase luni!” Și râdea.

Apoi, l-am văzut rar, însă de fiecare dată era de ca și cum ne despărțiserăm cu o zi în urmă. Ultima oară, acum vreo cincisase ani. Nimeni nu poate pune întrebările ca el. Parcă n-ar fi auzit niciodată de ocolișuri. N-ai cum să scapi.

De curând, l-am visat pentru prima dată. Un vis lung și greu. Murise Nașu'. M-am trezit cu starea omului neplâns. M-a durut și mi-a fost frică. N-am putut toată ziua să ies din apăsare. M-am gândit să vi-l povestesc și vouă pe Nașu', cu toate nebuniile lui știute și, mai ales, cu măsura lui cea de toate zilele, care se strângea de bunăvoie în cuvântul *atât*. Neoarecare om. Bucuria în carne și oase. Negrija de cele mici și trecătoare. Sarea dulce. Dar zilele au uneori prostul obicei să se încheie cum vor ele, iar seara a venit cu vestea pe care cu o noapte înainte, cu nepăsare crudă, mi-o adusese visul.

CIZMULIȚE CU USTUROI

Nu știu cum e cu nuiăua de Moș Nicolae. Nici cu pupatul copiilor numai în somn. Amândouă îmi sunt străine.

Aveam aproape patru ani când, în dimineața de 6 decembrie, m-am repezit la cele trei perechi de cizme și ghete, pregătite de cu seară. Stăteam și mă uitam nemișcată. Nu-mi venea să cred, dar nici să m-apropii. Vedeam ieșind din ele o căpățână de usturoi, o ceapă, o ridiche neagră și o sfeclă roșie. Parcă și o bucată de fitil de lampă și un ciucure de lână țigaie. N-am rezistat. M-am hotărât să caut în străfunduri. Am găsit acolo o punguță cu mămăligă rece, una cu marmeladă, alta cu orez cu lapte și ultima cu murături. Plus un măr și un cartof copt. Le treceam dintr-o mână într-alta și le evaluam. Ceva nu părea în regulă. Nu eram dezamăgită. Doar uimită.

A ieșit el, bunicul meu, din cealaltă cameră și a venit la mine. „Ia uite, ce de cadouri ți-a adus Moșu’! Dacă mai aveai ghetuțe, ți le-ar fi umplut și pe-alea. Hai, îmbracă-te. Mergem undeva. Când ești gata, adu-mi și mie paltonul.“ Am fost gata repede, m-a ajutat ea, bunica mea, și i-am luat paltonul de pe marginea fotoliului. Dar era prea mare și prea greu și mă-

ncurcam în el. Încercam să-l potrivesc în așa fel încât să-l pot lua în brațe și, în timpul strădaniilor mele, din buzunarele lui au început să cadă mulțime de ciocolate, napolitane, o portocală, o banană și două mandarine. Ba și o punguță de zahăr candel. L-am văzut cum râdea și m-am dus repede drept în brațele lui.

Am plecat amândoi prin zăpadă până la casa veterinarului, doctoru' Barză. Mi-a zis să-l aștept pe băncuța de la poartă. Așa am făcut. La un moment dat s-au deschis porțile cele mari și pe ele a ieșit un cal alb, trăgând o sanie uriașă. Ne-am urcat amândoi și ne-am plimbat... de unde să mai știu eu cât? Așa, preț de-o viață mică și perfectă. Cât să n-o pot uita și nici amesteca. Și fiindcă, la întoarcere, le-am spus și celorlalți copii despre asta, el a vorbit cu un cunoscut de-al lui care avea o căruță și ne-am legat cu toții (eram mai mult de 20 de copii) săniile de ea și unele de altele și ne-a tras căruța prin zăpadă câteva ore.

Știa omul ăsta cum să te facă să te simți cel mai fericit copil din lume. Și bunica la fel. Ca nimeni alții. Nu se săturau ei niciodată să facă risipă de bucurie. Erau doi oameni de știință. A fericirii. Când mă gândesc, uneori, la depărtarea depărtării, parcă simt că nu-mi mai e teamă. Sau nu atât de tare. Acolo mă voi întâlni cu ei. Cu bunicii mei. Iar unde sunt ei nu poate fi

decât foarte bine. Am probat.

MUIERIT ȘI PANIFICAȚIE

Femeie, îți place să fii percepută ca aromă, nu-i așa? Sigur, nu doar una. Și, în afară de a schimba parfumurile, cum te mai faci tu mireasmă? Ai încercat din degete?

Adaugă-te în ce gătești. O să mă-ntrebi, justificat, cum se face asta. Nu, nu sunt rețete tocmai fiindcă suntem diferite. Așa că fiecare-și inventează cartea de bucate, ajustându-și-o de câteva ori pe zi.

Nu te gândești, când stabilești ingredientele, să impresionezi, ci să-ți placă ție. Iar chestia asta poate fi extrapolată cu mare bucurie, nu cu minore și sporadice succese.

Fă pâine și prăjituri. Fă-le fără frică. Aluatul ești tu însăși, așa că respectă ingredientele și proporțiile. Asta, pentru-nceput. Pe urmă, pe timp ce-ți vei fi din ce în ce mai familiară, joacă-te.

Nu-ți da extemporale, nu-i nicio competiție. Și nici nu te autoprovoca steril, căutând să faci nu știu cui nu știu ce surprize. Nu uita că ție e musai să-ți placă tot ce gătești. Și dacă greșești, ce? Repari sau o iei de la capăt. Ca-n tot restul.

Nimic nu mi-e mai drag decât lucrarea mâinilor omului. Îndemânarea. Uneori, cad într-o admirație denudată de vorbe. Și

arareori am văzut o frenezie explozivă care să fie măcar un sfert din aceea a degetelor mișcătoare și lucrătoare.

Nu ți-am zis de gătit ca să te trimit la cratiță, ci pentru că ți-e cel mai landemână. Și, mai ales, pentru că te poți adăuga pe tine acolo, ca ingredient alchimic, de fiecare dată cu altă măsură, pentru ca să te recunoști în gust și-n aromă. În faptele simplității mici și care nu-ți cere niciodată nimic.

BOT DE ÎNGER

Când se trezesc, copiii se nasc din nou. Nu vorbim numai despre dimineți fiindcă ei mai adastă la somn și-n lipsele de vântori ale zilei. Și-l iau fără prada gândului. Și fără vinovăție.

Necurăție sau spurcare dacă-i spunem, nu-i altceva decât atingere. Stai și uiți să respiri în linia căldurii lor, numărând, într-o eliberare de durere prin dilatare de sine, ridicările și coborârile de piept și așezându-te în ritmul lor.

Și zâmbetul, da, zâmbetul. Apoteoza somnului curat. Dar și oftatul, când a plâns ori numai s-a-ntristat în dinainte. Copilul doarme-ntr-un lichid mereu. Așa îi sunt întoarcerile. Toate. El nu are definitiv, nu-l știe. Întinde trup, întinde vis, întinde. Caută, nu spre găsim. Caută jucându-se. Are. E singurul om care dorește cu ardere ce are. Și se bucură.

Copiii nu pipăie. Se dau fără frică. Nu te cer, ți se oferă. În somn. Apoi, scriu scrisori, iar tu trebuie să fii acolo, să le răspunzi, că ei nu le închid în plicuri, nu le sigilează și nici nu le pun timbre călătoare. Am zis *trebuie*? Am zis bine.

Azi-dimineată am văzut un om care-a surâs la mine-un bot de înger. Aveam o frunte de uitat și-o dreaptă frântă.

ГОРЯЩАЯ ВОДА

Apa care arde. Asta înseamnă. Nu fiartă, nu fierbinte, nu clocotită. Și, bun înțeles, nu figurată. Carevasăzică, nu votcă.

Noapte. Mal. Mare. Licurici în apă. Un fel de. De fapt, meduze mici, fluorescente. Apa care arde. Necunoscutul care împarte. Toiagul.

Lumina neștiută sapă. Nu știi de unde vine și nu vine șuvoi. E mică, deci sperie. Și e puzderie. Așa că îngrozește. Întruparea lichidă așternută la picioare năpădește. Talpa își caută fostele stânci în nisipul tras de seară. Prin nări. Călcâiul scrâșnește. Pământ mic și mult. Nesigur. Pieptul caută într-acolo. Se duce singur înaintea și-și ia, pe drum, sare din aer. Să-i fie curaj. Ochiul cuprinde îngust, gura își freamătă pofta. Deschisă. Întredeschisă. Cumințită obrazului drept. Mâinile tac. Armistițiu.

Omne ignotum pro magnifico. Necunoscutul pare minunat. O fi părut cândva. Demult. Acum e rost de plecare și abia apoi de întrebare. Pe drum fugit. Erau doar licurici în apă. Meduze mici și multe. Și jumătăți de oameni, descălecând de pe jumătăți de inimi fragede. Înfigându-se cu tăgadă și vrut adânc în fărâme. Ude. Copiii

erau de mult în apă. Râzând. Trecând lumina printre degetele calde. Penumbrele se adânceau mai tare în nisip. Dar purtau grija neînsăimântaților. Să nu răcească. Și, mai ales, să nu le intre apă în urechi.

Mă-ntreb doar unde pleacă frenezia atunci când credem că am fost udați destul. Când ne trunchiem. Când cei mari sunt plăpânzi și departe de isprăvire. Când cruzii hohotesc de viață. Și mestecă tot aerul în vene și mușchi. Cu tunet. Și nu scuipă nimic. Mă-ntreb și cine de cine are grijă și cine cui face cale. Stau pe creștet. Pe vârfuluri. Privesc. Înghit. Nu mă-nec. Nu răspund. Nu uit.

Poate că nu e mare lucru să aduni sânge proaspăt în mijloc de obraz când ți-e rușine că ai vrut sau ai făcut ori tare-ai vrea și ai mai face. Nu, nu e. Dar cum o fi să nu mai ai cu ce să-l strângi acolo, acolo pe umeri de mere? Să nu-ți mai frângi mâinile a ciudă și numai să le-mpreunezi a neumire? Să nu mai întâmpini cu tropot. Să nu mai întâmpini? Să te uiți la mâini și să le vezi mânuțe. Să simți cum îți crește părul și să numeri noaptea de orice dinainte. Una.

Mă duc să caut meduze sub zăpadă. Alb în alb. Mic din mare. Licurici. Ai mâna caldă.

CU GROAȘTE, VĂ ROG!

N-am de unde să știu ce veți face în zilele următoare. Nici unde veți fi și nici măcar cu cine. Așa e. Nu e treaba mea. Dar dacă plecați de-acasă, vă rog să n-o faceți fără groaște în straiță. În cazul în care oameni dragi vin la voi, vă rog să le desfaceți straițele în prag și să le căutați de groaște. Să nu cumva să lipsească. E condiția trecerii. Vama. N-o cereți direct, căutați-o în ochi. Odată împlinită, de altceva nu mai e nevoie. Mult și la telefon veți vorbi, așa că aveți grijă la ton și timbru: nu dați și nu primiți telefoane fără groaște. Veți scrie mesaje și e-mailuri. E firesc. Vă conjur: toate să fie cu groaște. Și tot cu groaște să și mâncați. Da?

Dacă vă gândiți, normal, de altfel, de unde grămadă de groaște de dat și de primit, liniștiți-vă. Nu există nici un motiv de temere. E plin de groaște în lume, iar noi mustim spre deversare de urieșenie de groaște. Doar să dăm cep la preaplin.

N-am uitat că vă sunt datoare. Iată și tentativa de glosar. Vin într-o seară acasă și, cum intru, aud tropăind pași nerăbdători de copil frumos și vesel. Avea doi ani. „Mami, te roooooog, vreau ciocolată cu groaște!” Era cam pe vremea asta, tot o iarnă dulce, ne-nvrăjbită. Mă gândesc

repede să aflu ce-i aia, ca s-o pun sub brad, alături de celelalte bunătați. O iau în brațe și încerc să aflu mai multe, dar dă din cap a „nu știu“. Mi-am zis că despre broaște trebuie să fie vorba: or fi desenat vreunii broaște pe ambalajul vreunei ciocolate sau or fi tăiat tabletele în forma asta. Însă părea neverosimil. Am întrebat-o de broaște și a spus ferm: „Nu!“ M-a luat de mână și m-a dus către televizor. Aha! Carevasăzică asta era sursa. Ne-am așezat amândouă pe canapea, așteptând să apară. Nimic. Între timp au mai sunat și telefoanele, am mai ieșit de câteva ori din cameră, dar am lăsat-o pe ea de pază. Să nu ratăm minunea. Trecea timpul cu nepăsare. Albă-ca-Zăpada făcea, casnic, plăcinte pe unul dintre canalele importante, cu multe pauze edificatoare (pentru mine, de data asta). Dar la un moment dat aud strigăte repetate, prevestitoare de revelație, și a fost rândul meu să alerg spre lămurire. O văd, fericită, întinzând mânuțele spre televizor: „Vezi?“

Și de-acolo, în acorduri senzuale de tango, în imagini molcomite, dacă nu chiar lenevite, în culori stendhaliene, se-nfăptuia o ciocolată cât tot ecranul, ca o lavă brună și nițel răcorită, iar o voce guturală îi spunea numele, adăugând adormitor și învăluitor: „... ciocolată cu dragoste.“

LUE

Unele amintiri se nasc așa: cu ochii-ntredeschiși. Fie c-au fost fapte, fie impresii. Și aburos trăiesc mereu, într-o paradoxal de limpede cămară a omului. O ceață clară care te urmărește toată viața și pe care parcă n-ai de unde nici s-o apuci, nici încotro s-o duci. O umbră albă-n care te-mbraci când ești singur ori ți-e frig sau frică. Și, câteodată, înainte de somn, ca să te poți așterne visului. Oricum, de învelișul ăsta translucid depinde forma cea adevărată pe care-o luăm unii și alții, nu aia fizică, de bunăseamă. Trupul nostru cel bun. Cald în toate lumile și dulce peste ele.

Știu că eram suficient de mare încât să mă lase bunică-mea cu mingea pe stradă. Și că era vară când i-am spart Anghelinei cu ea geamul camerei de la stradă. Asta poate-nsemna c-aveam să-mplinesc în iarna ce venea patru ani.

Era vecină cu noi Anghelina. Peste drum stătea, la vreo trei case-n dreapta. Era bătrână, nu purta broboadă, sembrăca-n griuri lăptoase și avea doar pantofi cu șireturi. Și mai avea ea și-un băiat, pe Lue. Se prea poate să nu fi fost el botezat așa, dar azi nu mai trăiește nimeni care să-mi spună care-i era, de fapt, numele.

Să fi avut el cam cincizeci de ani. Era un bărbat înalt și costeliv, cu barbă rară și ne-ngrijită. Avea Lue un zâmbet uitat poate de la facere pe chipul chinuit de prea marea pasiune pentru rachiu. Mirosul lui spirtos îi speria pe toți copiii, iar ai lor îl priveau mereu clătinând din capete a dezaprobare. Că el ședea cu măsă, nu-l luase nicio femeie, n-avea și el un copil, să-l aibă-n grijă când o-mbătrâni și l-or ajunge neputințele.

Când le-am spart geamul, am auzit că pe dinăuntru cineva mătura cioburile și-apoi am văzut o mână albă și veche curățând pervazul cel așezat foarte jos, că era o casă un pic mai răsărită decât un bordei. De nicăieri, pe poartă a intrat Lue, care s-a dus la fereastră și-a-nceput să scoată sticla spartă care încă stătea-nfipțărâna rama scorojită. Și s-o arunce pe jos. Tot el s-a dus în spate, unde-aveau ei magazia de lemne, și s-a-ntors cu un târn și-un făraș. A curățat și-a intrat apoi în casă.

N-a stat mult. A ieșit cu mingea mea-n mână, m-a chemat și mi-a dat-o. M-a mângâiat pe cap și nu mi-a spus vorbă. Mă-sa a venit și ea. Ținea în palmele moi un ștergar trecut prin timp, împodobit din țesătură cu două dungi roșii de-a latul, spre margini. Împăturise acolo trei bucăți de plăcintă cu mere. L-a desfăcut și mi l-a dus spre piept, să iau.

Am pus mingea-n stânga și-am apucat cea mai mare bucată. Nu știu de ce, adică

nu știam atunci, dar mi-au dat lacrimile. Nu multe, două. Peste zahărul ăla tos cu care ornase ea plăcinta. Anghelina stătea-n picioare, cu Lue lângă ea, iar eu mă uitam în ștergar ca-n apa lungă din fântână. Le-am mâncat pe toate, iar când am terminat-o pe ultima, lacrimile s-au dus înapoi, cum se retrag apele-n matcă.

Lue m-a dus spre poartă, mi-a deschis-o larg, însă el a rămas în spatele ei. Am dus mingea la gură și-am pornit încet, jumate-ntoarsă-n urmă. S-a uitat după mine, să vadă cum trec strada. Și ceva după, până ce am ajuns acasă. Cu ochii ăia gri ai lui, de lup domesticit cu mană culeasă din praf și lăsată la dospit.

SFÂNTUL FRANCISC E FEMEIE

Si femeie, ca să fie clar. Mi-am amintit de Sfântul Francisc, cel care vorbea cu păsările, într-o după-amiază, săptămâna trecută. Strângeam pas după pas finalul unei zile moi și-ajunsesem la Universitate, venind pe jos de la Piața Victoriei, să văd pe Academiei o expoziție. Dar ajunsesem prea târziu, galeria se-nchisese deja. Așa c-am luat-o pe Edgar Quinet și-am ajuns la Litere și de-acolo în piațetă.

Am vrut o bancă și-o nefericită de țigară. Pe-a doua am scos-o din pachet, pe prima am văzut-o-n dreapta. Și-am dat să mă potrivesc și fumului, și statului. Dar n-am mai avut cum, c-am rămas în picioare, neînțelegând ce aripi și de ce atât de multe trec peste mine înspre ea.

Ea era o femeie. Una în afara oricărei vârste. O femeie subțire, cu mâinile pline. Stânga cu două bidoane cu apă, dreapta cu trei sacoșe imense, cu pâine. N-a făcut mai mult decât să fie în acel loc, iar sute de aripi s-au năpustit într-acolo, ocolind-o cu grijă și, clar mi-a fost, cu dragoste, așternându-se împrejurul ei cumiți, nemaifâlfâind, iubind-o din gângurit curat.

Femeia a desfăcut pungile și-a-nceput să nască firimituri cu degetele. Făcea asta de parcă avea în mâini un caier, nu pâine,

și le torcea porumbeilor în timp ce vorbea cu ei pe un ton drăgăstos, părând că le spune povești.

A fost prima dată-n viața mea când am scos telefonul din geantă și-am început să apăs butonul care mi-ar fi amintit mereu de vântul cald de vară, de aripi și de pâinea din mâini. Dar m-am oprit repede, că pozele, deși spun uneori cele mai frumoase povești, tot nu știu să cânte. Iar acolo un cântec și-un descântec erau, între ea și ei, dragoste-n dragoste, aripi cu degete, piepturi mângâiate de păsări, lumină-ntr-o femeie bună.

Apă n-am mai văzut cum le dădea, că m-a durut prea tare bunătatea ei, curgând încet, curat în porumbei.

ELAPHE QUATUORLINEATA

Cred că se fac, la vară, vreo nouă ani de atunci. Un sfârșit de iunie, parcă. Ne-am hotărât să mergem la mare în formație de cinci: noi doi și copilul nostru, plus vechii și preabunii noștri prieteni care ne erau de vreo trei ani și fini. Am discutat, am stabilit și ne-am urcat cu toții în mașina lor, la puțin după ce s-a crăpat de ziuă.

El conducea, ea îi era în dreapta. În spatele ei, eu, ținând copilul în brațe, în spatele lui, nașul mare, că așa-i spun ei, când nu e de față. Portbagajul necesita resuscitare, dar, deh, cinci oameni au cinci nevoi distincte. Finii își luaseră cu ei și bicicletele, puse pe niște șine fixe, pe mașină. Eram veseli și porniți pe joacă toți, cu toate patru geamurile deschise până-n rărunchi, cu copilul încăciulat cu bumbac de culoarea lămâii, să nu-i treacă vântul dintr-o ureche-ntr-alta, dornic să se-ntoarcă la somn.

Drumul nu-l mai știu clar, dar am trecut prin Călărași ori pe lângă. Ne-au spus doar că au ales o rută frumoasă și că vom trece Dunărea cu bacul ca s-ajungem la Constanța. Ne-am bucurat și-am pornit. Ne știm cu toții de mulți ani, băieții sunt prieteni din copilăria mică, au fost și vecini o viață. Ea i-a fost colegă de

facultate lui, așa cum i-am fost și eu nașului. Și parcă tot de grupă, tot ca noi.

Au deschis ochi noi unul asupra altuia după ani buni de prietenie foarte apropiată, au cântărit câteva luni, puține, i-am logodit în octombrie 2000 și au făcut nunta în aprilie următor. O țin minte în toate detaliile, c-a fost frumoasă, că nașul și finul au plecat după buchete și-au întârziat de-au început rumori pe grupuri, că mie mi-au luat un buchet cu crini imperiali, deși eram gravidă și mâncam o dată la trei zile, numai covrigi tari și compot de ananas, dar numai pentru vreo juma' de oră, și că am rezistat aproape toată slujba cu floarea-n față, pentru a o întinde domnișoarei de onoare fix înainte să leșin. Nu te mira, n-am fost niciodată deșteaptă și-am mai avut și pene de instinct. Încă le am.

Pe urmă, am jucat puțin și-am râs mult, am mâncat sarmalele mele, ale nașului, ba chiar și pe-ale mirelui, am fost fericită că, prin minune, îmi trecuse orice fel de rău și-am plecat și-acasă, dar n-am stat decât cinci minute, c-a trebuit să chemăm salvarea. De dimineață, doctorița mea mi-a zis că-i place coafura rock, ceea ce nu e tocmai rău pentru cineva aflat în situația de dezlipire de placentă.

Finii noștri sunt biologi. Doctori în biologie. Scriu manuale, literatură de specialitate, literatură de toate zilele, țin conferințe pe-aici și pe dincolo și se iubesc.

Cuplul perfect. Nu vorbesc niciodată despre ce nu stăpânesc foarte bine. E o lecție pe care o învăț de la ei de când ne știm. Timpul lor liber înseamnă expediții, pentru că au făcut o pasiune pentru herpetologie și, în general, pentru reptile, așa că se află într-o căutare continuă. Cresc niște chestii care par veverițe mixate cu șobolani, altfel, foarte frumoase. El a învățat, de mic, limba mongolă, o și scrie, pasionat de cultura asta.

Să ne întoarcem la călătoria noastră. În mers, am auzit niște zgomote ciudate. Am oprit fiindcă o bicicletă dădea să fugă de pe șină. Au priponit-o băieții și-am pornit iar, ajungând peste ceva timp într-un loc de unde vedeam bine Dunărea, dar și un oraș, peste mal, ce părea părăsit. Am coborât, ne-am dezmoțit, am fumat câte-o binemeritată țigară, finul nu, și-am așteptat să ne îmbarcăm pe bac. Când l-am văzut, am amuțit. Era o platformă care părea luată de la fiare vechi, trasă de o bizarerie cu motor, care nici tractor n-ar fi avut șansa să ajungă.

M-am uitat la ei, senini. M-am uitat la bărbatul meu, hieratic și neliniștit, m-am uitat și la copil, prea mic pentru a avea habar. M-am rugat pentru iertare și multă milă și-am urcat pe dărăpănătură. Mașina, Roza Rosenblum o chema, lângă noi. Copilul, în căruțul căruia i-am blocat roțile. Bacul n-avea margini înălțate; era pur și simplu o întindere de fier ruginit

care stătea să se dezintegreze. Sau așa părea. Finii ne-au spus că nu e niciun risc. Eu m-am așezat turcește în spatele căruțului, după ce-am înhămat corespunzător copilul, și-am îmbrățișat toată caroseria. Au râs toți, deși nașul mi-a făcut semn din ochi că înțelege.

Îmi arătau cai sălbatici pe malul celălalt, pești sărind și nu mai știu ce fiindcă eu n-am făcut absolut nimic altceva decât să mă rog pentru salvarea vieților noastre. Atunci am știut că alpinismul e o aventură, dar mă pot întoarce oricând la el, însă nu amatoristic, că e o nimica toată să te cațeri în copaci la 30 de ani, că poți să consideri bârnă de 10 centimetri orice scândură mai solidă și să improvizezi un exercițiu simplu, fără încălzire, dar că nu mai vreau să merg vreodată-n viață pe apă.

Nu știu de ce, dar îmi amintesc traversarea aia ca pe un delir de febră, numai în frânturi. Limpede mi-e numai frica. Ei spun că n-a durat mult, eu zic c-au fost 50 de ani, dar am ajuns iar pe pământ. Am recuperat-o pe Roza, ne-am urcat și-am pornit. Atunci am avut pentru prima dată senzația că simt fizic cum îmbătrânesc, iar asta e un efort extenuant, așa că am luat copilu'-n brațe, l-am potrivit la somn, mi-a părut rău pentru singura dată că-l înțarcasem, deși avea acum binișor peste trei ani, și am tăcut, semn rău la mine, cerșind odihnă, nu și

pomenire.

Finii erau veseli și ne-arătau coline moi, tumuli și Adamclisi, ne povesteau de speciile de copaci din pădurile mici prin care treceam, el ne cânta muzică populară bulgărească, nimeni n-o poate face așa cum o face el pentru că imită femeile, nu bărbații, iar eu mă scurgeam în banchetă, simțind că mi s-au înmuiat toate oasele și că pot fi lesne tranșată, chiar de un nespecialist. Nu dormeam, mă dezintegram. Și, brusc, frâna. Copilul a dat să sară din brațe, însă l-am ținut strâns de-a țipat, nașul a dat un cap în tetiera finului, eu am crezut că intrăm, așa, nepregătiți, nepreveniți, direct în lumea ailaltă.

N-am scos nicio vorbă, că nu mai aveam de unde. Ne-am uitat unul la altul, la copilul care nu se speriasse decât de încheștarea mea și la finii care erau amândoi ieșiți din mașină, în mijlocul șoselei, strigând „Elaphe quatuorlineata! Ce minunăție!“ și invitându-se reciproc să ia aparatul foto din mașină. Eu n-am avut putere să-mi întind gâtul, să văd ce-i aia, dar nașul mi-a zis că e un șarpe foarte mare care traversează asfaltul. Ăștia mici s-au întors la noi, ne-au cerut scuze pentru frână și ne-au spus că n-aveau cum să calce șarpele care ne apăruse-n cale. Pe urmă, ne-au explicat că, vâzându-l de aproape, au observat și dimensiunile lui mari, plus nu știu ce specificuri de culoare

care-l făceau primul exemplar de acest fel văzut în România.

Am urcat iar și am ajuns, spre seară, și la Constanța. Eu n-am dormit în noaptea următoare, însă, a doua zi, starea s-a estompat puternic și-apoi s-a dus de tot. Apoi, în ani, povestea asta s-a așezat într-un loc îndepărtat al memoriei, până azi-dimineață, când a ieșit din nimic, parcă. Și dacă ai impresia c-am vrut să-ți spun cu toată tărașenia asta că eu sunt ultraresponsabilă, iar finii mei, niște inconștienți, să știi că nici pe departe.

PENTRU CĂ NU ȘTIU NICIODATĂ CUM...

... să-ți spun tot ce aș vrea să-ți spun, îți scriu un mic răvaș. Nici azi nu am știut și nici în alte aziuri, din alte dăți. Și au tot fost. Mereu îmi spun că de data asta o să pot să fac să fie altfel. Și uite că nu mi-a ieșit nici azi cum aș fi vrut. Și m-am trezit cu gândul c-o să fiu în stare și c-o s-ajungă azi la tine tot. Dar nu. Nu m-am învrednicit.

Așa că o să te rog să mă lași să-ți spun că lângă tine mă ia somnul. Mereu. Miroși a salcâm vara și-a levăntică iarna. Primăvara, a Paște, iar toamna, a ciorchini de struguri. Mâinile tale însă miros a ele însele, de parcă ar fi doi oameni mici și buni, plecați mereu cu treburi. Neodihniți vreodată.

Mai știi când îmi era așa de dor de tine că alergam plângând în urmă-ți? Mai știi, cum nu, fiindcă o dată mi-am prins și degetele într-o portieră, așa c-am plâns de două ori în duminica aia. Era o duminică din aia cu soț, sigur îți amintești. Uite, sâmbăta trecută îi povesteam de tine unui prieten bun. Ți-am zis eu de el în primăvară. I-am arătat și poze cu tine și-a zis că semănăm. I-am spus cum îmi amintesc de iarna aia în care stăteam noi

sub o plapumă roz, iar tu trăgeai cu sofisticare dintr-o țigară mentolată. Îmi amintesc și cum se numea. Fumai cu stânga, zâmbeai mereu și știai că nu te vei mai întâlni cu ocazia ca mama ta să te lase să fumezi în casă, mai ales iarna. Era o excepție, iar tu aveai părul verde tot. Doar nu credeai c-am uitat, nu?

Și plapuma aia era una nouă, iar fețele îi semănau, dar nu erau la fel. Tu purtai inelul cu nufăr, mama ta era veselă și se mira că nu te mai oprești din povestit, iar eu stăteam lângă tine, sub o coastă, și-mi mirosea a vanilie amestecată cu Salem, că se poate. Și-aveai și-o scrumieră neagră, lucioasă. Țigara era albă și parfumată. Scurtă. Eu te-am pândit pân-ai lăsat-o numai un pic să se odihnească. Scotea un fum albastru și subțire. Am luat-o și am tras cu sete. Și aer mai gustos ca ăla plămânii mei n-au mai simțit vreodată.

Apoi v-am văzut pe voi două, aplecate deasupra mea, tremurând de spaimă. În cameră mirosea un pic a oțet și-a mere coapte pe sobă. Și vocea ei: „O dată te-am lăsat să fumezi în casă, iar tu omori copilul!“ Pe urmă, a venit la mine și m-a luat în brațe, m-a legănat un pic, strângându-mi apoi nasul, ușurel, între două degete: „Bine că n-ai mâncat-o. Dar dacă fumezi de la patru ani...”

Nu știu cum ți se mai pare ție astăzi întâmplarea asta sau dacă îți mai amintești de ea. Și iar nu știu de ce în ea

suntem noi două, iar pe alocuri trei, mai mult decât în toate celelalte dintr-o viață. Îmi țin minte febrele mari, mâinile tale pe frunte le văd cu fruntea, simt badijonările cu lămâie, cartofii cruzi și spirtul, sarea grunjoasă pe amigdale, albastrul de metil, cearșafurile în care mă împachetai, furculița care mi-a înțepat gâtul ca să nu mor, fiindcă zăpezile erau prea mari și prea multe ca să mai fi ajuns la vreun spital, știu tot, că doar așa vă sperii eu pe voi mereu pentru că nu uit absolut nimic.

Dar, mamă, niciodată nu am fost eu mai lângă tine și cu tine decât atunci când ți-am smuls țigara, am tras și-am leșinat pe plapuma cea nouă și caldă, aia roz. Atunci am vrut doar să fiu tu și iar în tine, ca-n vremurile amniotice și dulci.

ALO? AICI LOCUIEȘTE O MEDUZĂ!

Copiii. Acești cerberi seducători de toate clipele. N-o să vorbesc despre copilul meu de data asta, chiar dacă am două agende pline cu zicerile și reacțiile fetei mele, încă de când avea vreo doi ani sau poate de mai devreme.

Sigur, unii dintre noi au copii, alții nu au, dar perspectiva copilului asupra lumii, lume manifestată în actele ei mici și cumini sau în tulburătoare întoarceri cu susul în jos, rămâne una mereu proaspătă și surprinzătoare. Una care ne primenește întotdeauna. Și niciunul dintre noi n-a avut nenorocul să nu fi interacționat cu ea.

Nu-l ai pe-al tău? Bine. Îi ai pe cei din familie, pe ai prietenilor... și-apoi mai e ceva, ceva ăla care te ține treaz și vertical, te ține mereu cald și dăruitor, anume copilul care-ai fost și, dacă nu-i dai drumu'-n lume cu năduf, copilul care încă ești și pe care nu trebuie să faci cine știe ce eforturi ca să-l găsești. Ocrotindu-l și hrănindu-l zi de zi, te găsește el pe tine și te tot crește până la capăt.

Anastasia. Are acum 22 de ani, iar când am cunoscut-o, aveam eu mai puțin de-atât. Și ne-am îndrăgostit. Ea mi-a arătat, pe când abia ieșisem din adolescență, că poți iubi un copil ca o

mamă, chiar dacă nu l-ai făcut tu. Ca mama lui. Peste ani, ea tot Anastasia mea a rămas, chiar dacă n-o mai văd des. Avea vreo trei ani și-am luat-o cu mine la serviciu, la galeria de artă. Pe scările din fața galeriei, stătea o bătrână. Cerșea. Anastasia se tot ducea la ușă și-o privea. Toată ziua a făcut asta. Înainte de-a pleca noi acasă, a intrat o tânără și-a stat destul de mult să vadă expoziția. Era una de pasteluri, foarte frumoasă. Copila a urmărit-o pe vizitatoare, dar de la distanță. Pe urmă, a venit lângă fotoliul meu și mi-a cerut s-o urc pe pervazul lat. Privea de-acolo, bățâind un picior, strada forfotindă. Tânăra a venit, la final, și m-a rugat să-i transmit felicitări artistului. Și-atunci, aparent impasibila Anastasia, neoprindu-și mișcarea incantatorie a piciorului, a-ntins o mână către vizitatoare, o mână tremurândă, și-a luat o voce suferindă și-a zis: „Dă și mie un bănuț, să-ți ajute Maica Domnului!“.

Anastasia iubea frust. Când voia să-mi arate, venea și mă strângea de mijloc foarte tare, ridica ochii spre mine și spunea: „Pruna mea!“ Pe urmă, știam că trebuie să m-aplec, s-o potrivesc transversal pe spatele meu și să dansăm vreun ceas, două. Apropo de dans, la petrecerile noastre căministe, Anastasia nu lipsea, evident. Mare dansatoare. Aveam niște prieteni care nu-i prea plăceau. Un cuplu. La unul dintre chefuri,

a deschis ușa camerei, foarte larg, și le-a spus scurt, privindu-i tăios: „E târziu.“ Păi, am fost eu vreodată-n stare să fac una ca asta? Dar tu ai fost? De câte ori nu ne-am înghițit sufletul pe sec și nemestecat în prezența unor oameni care nu ne plac sau care ne enervează sau...

Dar Anastasia nu stătea prea mult timp cu noi. Pleca la bunici. Dorul de ea era fără nume. Am început să-l re trăiesc în vacanțele fetei mele, când e la ai mei. Ea m-a făcut să știu, la douăzeci de ani, că nu trebuie să am un copil al meu, că aș putea crește cu dragoste unul de nesânge. Nu mă grăbeam să am copil pe-atunci, însă după ce-am început s-o iubesc pe ea, am viețuit într-o liniște bucuroasă. Și dacă n-aș putea să fac, nu-i bai...

Odată, am vorbit cu ea la telefon. Era la bunici. Am format, a sunat, a răspuns însăși copila. Cum? Iată: „Alo? Aici locuiește o meduză!“ Habar n-avea cine-ar fi putut fi la telefon. A ridicat și-a spus exact ce-a vrut. Oricui i-ar fi spus asta. Și-am râs. Râd și-acum, dar tot nu pot să nu mă gândesc la faptul că n-am fost niciodată în stare de una ca asta. Că m-am autodomesticit de bunăvoie și nesilită de nimeni. Și, Doamne!, cât admir, din genunchi și cu capul în pământ, sălbăticiunile astea mici care ne arată cât de departe, dar cât de departe am ajuns să fim de... noi.

... ȘI TIGRU'-N BARCĂ, UD LEOARCĂ

– să te naști într-o grădină... zoologică
– să fii copil și să nu simți pericolul
iubirii

- să-ți cumpănești senin credința
- să te îndrăgostești
- să nu te grăbești
- să fii iubit când iubești
- să nu spui adevărul, dar să nu minți
- povestești
- nu orice barcă e arcă
- să vânezi
- să ții în mâini pești zburători
- să lupți când ți-e frică
- să urlă când ți-e groază, fără să uiți să

lupți

– să mănânci și să plângi, dar să
mănânci

- crud
- să visezi ca să supraviețuiești
- să visezi ca să trăiești
- să te bucuri că visezi
- să te-mpaci
- să plângi când/că pierzi
- să înoți
- să fii fericit
- să fericеști
- să fii tigru

–
–

—

...

P.S. Copilul meu a plâns când l-a văzut
pe tigrul pierdut, îngrozit și aproape răpus
de furtună. Numai atunci.

VIEZURE TEMPORAR

Văd ochii ei verzi, părul negru și râsul drept, fără ocolișuri. Îi simt mirosul bun, de cafea. Întotdeauna de cafea. Uneori, amestecat cu unul, la fel de proaspăt, de căpșuni. Obrazul alb și nasul grecesc făceau din ea o frumusețe de icoană. Vorba clară, fermă când era cazul, și purtarea mâinilor ei o transformau în cea mai frumoasă dintre împărățiile făpturii. Fiindcă ea nu era numai o femeie, ci un teritoriu eminamente feminin. Un uriaș imperiu într-un trup mic și delicat, însă mereu dăruitor de dragoste adevărată.

Femeia asta avea darul iubirii. Atunci credeam că toate-l au. Toate femeile. Așa am deschis ochii-n viață. Văzând asta în jurul meu. Și fiica ei îl are. La ea e ca o mângâiere, ca o lacrimă dulce, ca o binecuvântare. De fapt, este o binecuvântare. Mama ei iubea războinic: aspru și pur, ca o amazoană. Din cauza acestor femei, și în ruptul capului nu vreau să spun datorită, am crezut mereu că ăsta e un dar definitivamente femeiesc. Și azi mă doare când văd că nu e nici pe departe așa. În nici un caz nu vreau să spun că bărbaților le-ar lipsi, departe de mine așa un gând, ci doar că la ele e la prima simțire, la prima adiere a ființei.

Dar nu este la toate. Acum știu asta.

Stăteam în brațele împărăției celei mici și fragile – asta aveam s-o aflu mai târziu – în fiecare zi, de câte ori voiam amândouă. Bărbatul ei era un alt regat: al bunătății nesfârșite. Un om care nu învățase să spună Nu celor de-acasă. Oamenii ăștia m-au stricat de tot. Lumea din casa lor n-avea vreo legătură cu aceea mare, din afara viețuirii cu ei. Gustam și din aia, dar nu mă atingea. N-avea putere. Mă întorceam mereu în brațele frumoasei mele cu ochii verzi și mâna Rai. Și nu trăiam, ci îngeream.

Fata ei e un cântec de leagăn. Aceiași ochi și păr de grâu, văzut pe seară. Miroase a smirnă de vreo câțiva ani. Când eram copil, îi simțeam pielea cu parfum de lăcrămioare. Era așa de tânără și de frumoasă femeia asta! Atât de primitoare. Și mă cuibăream. Ea nu știe să strângă în brațe. Pentru că nu știe să strângă. Ea te cuprinde din priviri și te cheamă la sân. Azi, la fel ca întotdeauna. Demult, îmi cânta, mă pieptăna, mă săruta și mă mângâia. Acum nu-mi mai cântă. Poate crede că sunt mare. Nu sunt. Sunt departe. Iar când ne vedem, avem multe să ne spunem. Nu mai găsim loc pentru cântec. Dar o să-i spun că mi-e dor. O să mă-ntrebe numai ce cântec vreau.

Azi am vorbit cu ea. Mi-a spus așa: „Azi-noapte n-am putut dormi gândindu-mă dacă tu poți să respiri bine.“ Asta m-a

făcut să simt din nou ce-nseamnă să veghezi. Nu trebuie să fii aproape, să pipăi. Doar să iubești și veghea vine de la sine.

Aceste două femei sunt mama mea și mama ei. Sunt un copil cu două mame. Mereu am fost. Pe una dintre ele n-o mai văd, dar ea nu a plecat nicicând de lângă mine. Îi simt aroma de cafea. Iar mama își revarsă încontinuu binecuvântările asupra mea și nu numai a mea. Au gust de mană. Și de mamă.

Sunt câteva seri de când copila mea, căreia-i spun cel mai adesea *viezure*, m-a întrebat așa: „Mami, eu o să fiu mereu viezurele tău sau numai acum, cât sunt mică? “ I-am spus imediat că mereu va fi. M-a strâns tare și mi-a zis: „Asta înseamnă că nu sunt un *viezure* temporar, ci un *viezure* permanent.“ Am înțeles atunci că a fi *viezure* e o stare. De siguranță, de ocrotire, de dragoste, de liniște. Din când în când, poate, de fericire. Iar teama de a fi *viezure* temporar e de nesuportat. Și am simțit vie până la durere legătura mea de *viezure* permanent cu dragele mele mame. Am plâns de dorul celei pe care n-o mai pot vedea și n-am sunat-o pe cealaltă pentru că ea nu știe să nu dispere dacă-și aude copiii plângând.

UITE POPA, NU E POPA!

Dimineața, ne trezeam pe la cinci. Așa ne e bioritmul, dar atunci credeam că e obiceiul casei. Iernile grele ale anilor '80 ne prelungeau vacanța multă după Anul Nou.

Aprindeam lampa. Curentu' se lua de cu seară și nu se întorcea până nu se lumina zdravăn de ziuă. Bunica tricota. Pentru ea era lumina. Noi ne-am fi descurcat și fără. Îl apuca pe ăla micu', pe frate-meu, dorul de povești. De parcă nu cu ele adormise. Așa că noi aveam povești de dimineață. De fiecare dimineață, nu din când în când. Acum știu că ele nu au același gust fără mirosul de lampă. Când râdeam prea tare sau ne mișcam prea mult în pat, ea ne spunea să ne potolim, că iar trebuie să ia de la capăt numărătoarea ochiurilor. Noi o lăsam să numere liniștită și când părea că mai are puțin, spuneam fiecare alt număr, ca s-o încurcăm. Dar nu se supăra. Era un ritual.

Dimineața de Bobotează era altceva. Poveste nelungită, tricotat ioc. Sus din pat, cel mult la 7.00, spălat, mâncat, dat zăpada de prin curte și din fața casei (asta mai târziu, că în primii ani doar ne tăvăleam de-a stânga și de-a dreapta lopeții mari, de lemn) și începutul așteptării. Venea popa

cu Botezu’.

Bunicul meu nu era un om religios în sensul manifest. Se închina numai când era uimit peste măsură de ceva. Și mai avea o vorbă, atunci când se mira: „Da’ de ce, trăi-te-ar Dumnezeu?“ Era un om bun, cald și vesel. Nu bun. Foarte bun. Mană cerească. Îi plăcea să vadă oamenii râzând, bucurându-se. Ai fi zis că numai pentru asta trăia. Nu era deloc modest. Niciodată. Și tot niciodată nu era orgolios. Un mare dăruitor. Cel mai mare din câți am întâlnit eu – deși avea în iubirea lui, căreia-i spunea în fiecare dimineață: „Săru’ mâna, Maria!“, o concurență acerbă. Omul acesta avea o voce rară. Minunată. Cânta în fiecare zi. Plus pentru noi, la cerere. La nunta alor mei nu i-au plăcut muzicanții. I-a zis miresei: „Haide, tată, e nunta ta. Nu-i putem lăsa pe ăștia s-o strice.“ A luat-o de mână pe mama, care îl moștenește, și au cântat ei. Jean Moscopol, Cristian Vasile, Maria Tănase și, da, Fărâmiță Lambru – de toți am aflat de la el. Le știa toate cântecele.

Era prieten din copilărie cu popa Vivică (Ovidiu, de fapt). Se întâlneau aproape zilnic. Mai fumau câte o țigară în curtea primăriei, dar asta mai rar. Popa îl mai ruga uneori să cante la strună, mai ales când nu era în plină voce deținătorul de drept al postului, nea Nae, dascălu’. Îi făcea plăcere să iasă dintre invitați și să meargă la strună, dregându-și glasul a

pregătire. Nu refuza vreodată.

Cum toate se luau în râs pe lumea asta, așa, ca lege primă, n-avea cum să-i scape habotnicia de-o zi a cucoanelor care, de altfel, erau complet nededate la cele sfinte. Așa că, știindu-le preocupate numai ca nu cumva să aibă cuvertura vreo cută ori covorul vreo scamă, pornea pe la 10,00 în cea mai frumoasă expediție de iarnă. Ne lua și pe noi. Avea mereu aceeași clientelă.

Intra în curtea omului și începea de la poartă troparul Botezului: „În Iordan botezându-Te Tu, Doamne, închinarea Treimii s-a arătat/Că glasul Părintelui a mărturisit Ție, Fiu iubit pe Tine numindu-Te (...)“ Pe drum, nu se putea opri să nu ne spună cât îl amuză ipocrizia ipochimenilor. Nu voiau altceva decât să vadă popa frumusețe de casă. Și habar n-aveau că slujba se termină binișor după prânz.

Nu știu cum de reușea să-i păcălească în fiecare an pe aceiași. Uneori auzeam cum, din spatele ferestrei, cucoana își striga bărbatul: „Hai, Vasile, repede, c-a venit popa cu Botezu’!“ Dar momentul în care se vădea c-au fost iarăși „escrocați“ e imposibil de șters din memoria lumii întregi. Ieșind în prag, să-l primească pe popă, făcându-și cruci leneșe, largi și lungi până la brâu, cucoana dădea cu ochii de bunicul și de noi. Aproape invariabil, iată ce auzeam: „Al dracului să fii tu, Florică, ce m-ai speriat! Iar am crezut că ești popa.“

ROMÂNIA-I O MUIERE HAITOȘĂ

N-am știut niciodată ce-i aia patriotism. Nici acum nu mi-e foarte clar, deși definiția din dicționar e limpede. Mă gândesc la asta ca la o legare sufletească de glie. Dar fără nod. Înainte de orice altceva, îmi aflu țara în limba română. Și după toate cele care vin și trec, tot acolo.

Am știut de copil că sunt un fel de puzzle de nații. Sunt făcută din pătrimi. Niciuna românească. M-am născut în România, la țară, la bunici, și-acolo am crescut până la șapte ani. Leg descinderea în oraș de părinți și de școală. M-am obișnuit greu cu el, în ani mulți.

Nu eram prea mare când am văzut filmul *Ciuleandra*. De-atunci, din când în când, visez jocul ăla devastator. Și tot nu mi-a fost clar și încă nici nu-mi este patriotismul. La mine, trebuie să stea-n spaima de-a ieși din țară. N-am zis c-aș fi-ntreagă la simțire, însă chiar mă simt pe-alătura cu drumul, când atâta amar de Românie și-atâta puțin de bucurie visează și aievea să plece din țară. Pe lung ori ba. Eu, nu.

Când am ieșit prima dată din România, mama m-a-ntrebat dacă simt vreo teamă de avion. Da' cine să se fi gândit la zbor, când eu mă făcusem stâncă-n gheață, de

frica trecerii graniței? Mi se părea că mă catapultează cineva direct în neant. Tremuram ca varga în aeroport, am scăpat pașaportul din mâini de nu mai știu câte ori, pășeam spre îmbarcare cu genunchii moi și grei pe care-i mai găsisem numai la examenul auto.

Dincolo, am trăit aproape imponderabil timp de-o săptămână. Cant-un vis cu ceață. În fața ochilor nu mi se așternea decât întoarcerea, deși țara era frumoasă, civilizată de-i reper în lume, lumea era cumsecade, mă rog, toate erau bune. Dar nu erau acasă.

Într-o noapte, am visat o femeie haitoșă, asta-nseamnă frumoasă și zdravănă la trup deopotrivă, cu sâni mari și șolduri grele de rotunjime, cu părul lung și castaniu, cu niște coapse ca pepenoaicele. Stătea-ntr-o margine de crâng și mă chema la ea. O vedeam în toată fermecătura ei de frumusețe, chiar dacă eram departe. Râdea și-mi făcea semne de-mbrățișare. Și m-am pornit. Am și ajuns, cam ostenită, dar am ajuns. M-a legănat a lapte și mi-a respirat în creștet. M-am trezit cu bucurie. Aveam zborul de întoarcere, cu escală lungă, aproape-o zi pe drum.

Am ajuns la unu noaptea și-a mai durat un pic până-am ieșit din aeroport. Afară, un aprilie pe care altă dată l-aș fi văzut ca oarecare. Acum, nu. Am tras în piept tot aerul pe care l-am găsit în drum,

m-am urcat în mașină și-am cântat până-am ajuns în fața blocului. N-am dormit în noaptea aia deloc. Cum să-i spun bucuriei de-a fi acasă? Acăsire. Atunci, mi-a fost clar pentru prima dată că eu chiar iubesc România cu dragoste, nu cu obișnuință sau numai cu legătura de familie și de prieteni. O iubesc pe ea, mândră muiere haitoșă ce este.

... UNDE POVEȘTILE-AȘTEAPTĂ

Copilul, mai des decât să te faci să te simți mamă – cu toate cele multe și, mai ales, mărunțite bine din vorba asta –, te obligă să fii copil. Să-i semeni. Să lași ușile deschise, nu crăpate-n uitare. Să dai spaima pe joacă, să dansezi în dimineți, să mânânci cu amândouă mâinile înghețată pe băț, să privești prin nori de drag, nu a căutare, și să nu te mai miști a opreliște. Să uiți frica ocrotitorului. Să-nchizi ochii și să fii mic, așa cum e el, copilul care-ți dă toată libertatea adunată-n lume. Aia pe care tare mult ai vrea să știi s-o zbori. Dar nu. Păi, dacă nu, atunci măcar privește-l și nu te-apropia de aripile lui. Ridică mâinile și mângâie aerul a-mbrățișare. Va ști că ești. Mai mult nu vrea. Mai taci în capul tău și doar privește-l...

O DUPĂ-AMIAZĂ CU ELISABETA RIZEA

Aveam aproape douăzeci de ani când am citit „Povestea Elisabetei Rizea din Nucșoara urmată de mărturia lui Cornel Drăgoi“, o carte apărută în 1993 la Humanitas, îngrijită de minunata și regretata Irina Nicolau și de Theodor Nițu.

Aveam 16 ani și două săptămâni în decembrie 1989, iar din ianuarie 1990 am început să citesc pantagruelic fiindcă noutatea era pentru noi, copiii trăiți în comunism, una care ne schimba în fiecare zi cu lingura mare.

Și cumpăram bulimic, mai abitir decât o făcusem în anii de dinainte, pe vremea când, vă amintiți, poate, găseam arareori ceva de cumpărat în librării și, dacă totuși acolo erau cărți foarte bune, ale celor mai tineri dintre scriitorii români, nimeni nu ne zicea nouă la școală despre ele. Iar alte surse nu aveam. Așa că mergeam în librării și citeam din cărți, apoi le cumpăram numai pe unele. Care-mi spuneau ceva la răsfoirea prelungă.

V-am spus toate astea fiindcă mi s-a părut necesar să încadrez un pic în epocă momentul în care am început să citesc despre rezistența în timpul comunismului, despre pușcăria politică, despre disidența

intelectualilor. A fost de ca și cum până atunci fusesem o găină căreia, brusc, cineva îi deschisese pleoapa nictitantă.

Și tot în aceleași vremuri, iar acum zic de anii '92-'93, am început să merg la biserică. La Stavropoleos. Duminica, dar și la vecerniile din timpul săptămânii. Mi-a plăcut cum se cânta, am iubit întunericul cald dinăuntru și pictura afumată încă în acei ani. Și-am fost aproape de părintele Iustin Marchiș încă de la prima vedere care s-a-ntâmpnat să fie și simțire. Nu-i vorba mea, e vorba lui: „Tu semeni cu mine!“ Se referea numai la impulsivitate, deși eu aș fi nădăjduit să-i semăn și la altele.

Iar acolo, la slujbe, dar și înaintea lor ori după ele, pe când rămâneam să ne-ascultăm unii pe alții în lapidarium, am cunoscut o parte din intelectualitatea Bucureștilor: pictori, Paul Gherasim chiar cânta la strună, istorici și critici de artă, scriitori, actori, arhitecți, medici. Noi eram cei mai mici pe-atunci, studenți sau nu, tineri care iubeau spiritul locului și pentru care Stavropoleos era o altă întrupare a lui „acasă“.

Înainte de o vecernie, prin '94 sau '95, părintele ne-a spus că ne va face o bucurie. Am intrat la slujbă și-am așteptat. În biserică, au pășit atunci patru ghetе aproape soldățești, două de bărbat bun și două de femeie dârză, iar în susul lor erau două trupuri neînalte și cu adunare, nu a

vârstei, ci a liniştii în toate mişcările.

O femeie şi un bărbat. Bătrâni. S-au aşezat la strană şi-am fost cu toţii în lumina aceea lină, cum zice psalmul vecerniei. Apoi, am ieşit cu toţii în curte, ei mai rămânând în biserică pentru o vreme cu părintele Iustin. Am aflat că erau Elisabeta Rizea şi soţul ei, Gheorghe. Ne-am aşezat în jurul mesei de piatră şi i-am aşteptat.

Şi au ieşit bătrânii din biserică, urmaţi de ieromonah. Nu v-am spus că amândoi erau îmbrăcaţi în port popular. Ea avea zece vieţi în ochi şi degetele mâinilor ca rădăcinile copacilor demulţi. Făcuse 12 ani de temniţă comunistă pentru că-i ajutase pe Arnăuţoi, cum le spunea ea. Îşi potrivea basmaua cu mişcări de luptă fără frângere şi cu duioşie reavănă, de femeie de la munte. El îşi ţinea stânga pe chimirul lat şi îi mângâia ei cu dreapta podul palmei, atunci când i se părea că femeia lui se tulbură prea tare de aducerile-aminte.

Ea îi răspundea că toate-s în locurile rânduite, făcând asta numai c-o ridicare uşoară a degetelor ei chinuite, iar el zâmbea a-ngăduinţă. Însă, imediat, ea se mai liniştea un pic şi-o pornea mai domol în cuvintele ei simple şi limpezi, cu accentul ăla de munteancă. Mi-amintesc cum ne-a povestit c-a fost spânzурată de păr şi ținută așa vreme-ndelungată. Ne spunea despre cumplitele torturi de ca şi cum ne-ar fi descris spice înainte de cules.

Cuvintele ei nu erau amare, ci aveau gust de promisiune a pâinii. Iar ură n-am văzut deloc.

Elisabeta Rizea nu ne-a speriat pe niciunul. O ascultam nemișcați, iar ea părea că urcă și coboară munți în amintirile ei vii de sânge și durere, nu pregeta să ne arate mulțimi de forme pe care le făcea cu mâinile care erau pentru noi drumuri înapoi, într-o istorie recentă de care fuseserăm feriți așa de bine c-ajunseserăm deschiși în iris ca orbeții.

N-o să vă spun ce a făcut Elisabeta Rizea pentru rezistența anticomunistă, sunt lucruri pe care le puteți citi când și dacă veți dori ori le puteți vedea la „Memorialul durerii“. Însă ceva, da, vreau să vă spun: în timp ce-o ascultam și-i vedeam zborul vulturesc al mâinilor, trei degete ale dreptei mele s-au strâns unele în altele, iar celelalte două s-au lipit în palmă. Și nu le-am descrucit decât departe și târziu, în somn și noapte.

MOMEALĂ PENTRU RAI

Se prea poate să-ți vezi cu o coadă de ochi de vârf de deget mare călcâiul pasului care urmează. Dar, cel mai probabil, nu știi ce vezi pentru că e târg de gânduri, cu poze și sunete, în capul tău cuminte. Lasă, nu-i bai, târgurile erau frumoase pe când eram eu copil, fie că erau la Brezoaiele, la Cornățel sau chiar la Titu-Gară, într-o margine. Și-acum am văzut un șoricel alb, alergând pe-o pâlnie de gramofon, în Cișmigiu. Și turta dulce parcă-i mai frumoasă acum decât atunci, deși nu mai are aroma aia de mană arămie, un pic prăfuită.

Dacă postești, stăm bine. Turta dulce nu-i de dulce. Dacă nu, nu. Să nu te sperii de raiul fără' de majusculă din titlu, că nu vreau să-ți forțez nici măcar plica moale-a cotului, darămite toată mâna. Azi mi-a trăsnet prin cap că noi, oamenii, suntem momelile noastre din turtă dulce, desfășurate pe tarabe umbrelite, în târguri vesele, în timpuri calde. Dar raiul? Cine-l poate ști? Și cui i-ar trebui să-l afle cât încă se rotunjește-n sânge și se sprijină pe alb? Tuturor, dar poate-n somn.

Dacă ești credincios, religios adică, turta ta dulce o mănânci și cu un pic de frică. Așa-i rețeta sau, mai bine zis, așa a

devenit în vreme. Gustul e-același, interpretarea ta diferă și adaugă ori taie. Depinde cum te-ai învățat să mesteci. Dacă nu ești, eu fără bucurie nu te las. Și nu te pun la colț. Nici nu-ți arăt cuptorul plin de căsuțe cu acoperișuri roșii, glazurate, ca să-ți închid ușa-n poftă, cu zgomot sec, și să proptesc lopata curmeziș.

Fiecare are raiul lui. Așa mi-a zis, în dimineața asta, un foarte bun prieten. Nu m-am gândit niciodată așa, dar cred că are dreptate. N-o să te-ndemn, că nu-mi permit, n-o să te trag de mânecă, un gest urât și păgubos, n-o să-ți arăt cu degetul nimic. Și, mai ales, pe nimeni. Poate, însă numai pentru încă vreo câteva cuvinte, pe tine. Dar să te vezi ca pe-o coptură dulce, urcată de voia sa cu soare pe-o tarabă, într-un târg de departe. Și tot tu, că doară suntem în poveste, iei dulceța, nu, n-o cumperi, doar întinzi o mână bună după ea, și te-ndrești spre-amonte, unde-i limpede și pădure.

Dacă vrei, stai pe mal și-aștepti să tragă. Dacă nu, intri și-i pândești cu palmele împreunate, odihnindu-ți limba-n spatele dinților, ca să nu-i sperii. Toți peștii au fost cândva mici. N-ai văzut că ăia-s și cei mai vioi? Nu trage cu ochiul la ceilalți pescari, că-ți scapă darul-care-nu-e-pradă. Te gândești cum ar arăta o turtă dulce vie, aruncată-n sine spre găsirea uneia și mai dulci? E, ăla-i raiul.

URECHI DE RAȚĂ

— Mami, mă doare urechea.

— De când?

— De o secundă.

— Tare?

— Tare. Cred că am otită.

— Nu vine otita să te lovească precum asteroidu'. Până acum un minut cântai și dansai de mama focului.

— Mamiiii, am iar otită, nu mai vreau, m-am săturat!

— Ia, potolirea! Treci în brațe și liniștește-te. Poate ți-ai întins gâtul în vreun fel anume și de-aia te doare.

— Vin, dar pune o pernuță pe umărul stâng, să fie moale.

— Dă-o.

— Mami, ai avut dreptate. Nu mă mai doare. Cred că a fost o mișcare bruscă.

— Bine. Să ne liniștim un pic. Facem o pauză de ghizăit.

— Facem. Auzi, mami, dar nu era mai bine dacă mă nășteam eu rață?

— De ce să fi fost mai bine?

— Păi, n-aveam urechi și n-ar fi avut ce să mă mai doară.

GRECOAICA

Minionă și plăcându-i femeile înalte. Bucurându-se cu râs de fiecare dată când îi intram pe poartă și-mi zicea: „Ah, ce mare te-ai făcut! Bine că semenii cu bozgoru’ de tac-tu.“ Aveam șapte ani și eram deja cât ea de-naltă. Și-i umblam, nu fără știre, în noptiera cu oglindă, aia care mirosea a lemn-dulce. Luam de-acolo sandalele ei preferate. Și-ale mele. Unele erau aurii și-aveau tocure subțiri și lungi, celelalte erau vișinoase, cu talpă ortopedică, din plută adevărată. Le-ncălțam pe rând sau combinându-le și luam toată casa în noile picioare. Ea mă temea de suciri de gleznă, dar îmi lăsa joaca.

Oamenii care văd că eu întâi mă-ncalț și abia după aia mă-mbrac sunt foarte mirați. Dar ei nu știu că eu așa făceam când stăteam în casa ei, a grecoaicei mele, Maria. Mă duceam îmbrăcată numai cu sandalele, deschideam șifonierul și pipăiam rochiile. Cu ochii-nchiși. Era plăcerea mea, să aleg țesătura înainte de culoare sau formă. Și, în funcție de cum mi-era ziua, luam una mai grunjoasă ori una mătăsoasă, o scoteam și-ncercam să mă potrivesc în ea. Știu că mai frumoasă ca atunci n-am fost niciodată. Dar Maria

avea sâni de afrodită, iar acolo rochia ședea pe copil cu goluri de aer. Ce dacă, tot mă duceam până-n curte, să-i arăt că s-ar putea ca-ntr-o zi s-ajung și eu frumoasă cum era ea.

Cele mai frumoase femei, pentru mine, sunt alea de statură mică. Fiindcă seamănă cu ea. Și tot așa îmi sunt și alea aprige, femei care te râd cu toată gura și te spun mai bine decât te poți spune tu. Pentru că ele te văd cu inima, nu doar cu ochii. Și, dacă vor, te pipăie și cu mâinile lor, și cu dragostea lor. Ba chiar și cu nervii lor. Și nu e rău deloc. Nu doare. Că au nervi cinstiți: nebuni și iuți. Degrabă trecători.

Cumva, fără cuvinte, Maria mea m-a învățat să nu mă tem de firile ce se aprind ușor. Oamenii ăștia au o căldură care te poate pârjoli pe ici, pe colo, însă tot ei au și amestecul ăla alchimic de ambrozie cu nectar, cel mai sigur și repede oblojitor. Și dacă o supăram, că, deh, copiii-s copii, nu se-ntâmpla să treacă pe lângă mine fără să mi se-aplece pe obraz și să mă sărute cu poftă. „Fata mea!“, așa-mi zicea. Și așa le vorbea și altora despre mine. Am fost fata ei și fata ei sunt și azi. Iar ea a fost bunica mea. Bunica mea și azi. Numai verbul se rostuiește la timpul fost. Maria mea era așa de tânără când m-am născut eu încât o numeam bunică numai atunci când le vorbeam altora despre ea. Și ca s-o deosebesc de mama, fata ei.

Am plecat de la ea, din ea însă n-am plecat vreodată, când aveam aproape șapte ani. M-am dus la părinți, la școală. Acasă nu pentru că acasă mi-era doar la ea. Abia în ultimii ani am început să simt că și la ai mei e acasă. Poate de când m-a înfrânt gândul că bunicii sunt vii numai în mine. Așa am putut să-mi mut „acasă“ la părinți. Țin minte ce mi-a spus Maria cu o seară-nainte de plecarea mea la școală: „Uite cum stă treaba cu băieții și fetele. Lumea spune că băieții le pot face fetelor rău printr-un fel de apropiere trupească. Dar nu este așa. Fetele și băieții pot să fie atât de bucuroși să fie aproape unul de altul și cu corpurile încât se se piardă-n apropierea asta ca-ntr-o vârtoare. Și să știi că vina nu se desparte ca oasele de carne, mamă. Așa că tu să ai grijă să nu te lași purtată tare de emoțiile astea puternice dintre o fată și-un băiat, că există un moment în care nu mai vrei și nu mai poți da-napoi. Iar aia nu e vina nimănui, e doar în firea oamenilor. C-așa au fost lăsați: trupul cere trup.“

Când mă duc la ai mei, vreau să dorm numai în camera unde trăiește pe peretele din fața patului tabloul ei. La colțul din dreapta pozei, e bărbatul ei, bunicul meu. Iar eu m-aștern culcării ca pe timpuri, când mă urcam în pat din săritură, între ei doi voind s-ajung, însă nereușind aproape niciodată. Mai mereu saream pe pieptul lui. Dar nu zicea decât un „Au!“ mic și-mi

făcea loc. Și noaptea, în vis ori între vise,
mă-ntorceam de pe-o parte pe alta,
îmbrățișându-i, pe rând, pe fiecare.

FUSTAR

Ăi bătrâni dormeau în cămăși de noapte. Și ei, și ele. Pe-aproape de București, le zicea *fustare*. Mai ales celor bărbătești, ca un răs perpetuu întru noptatică feminizare, niciodată efeminare, nu de alta, dar, la o adică impulsivă, cămeșa își arăta rolul și rostul infailibile în înmulțirea neamului.

Mâncau păsat și, dacă aveau, chiar și cartofi copti în sobă, adunau copiii la un loc și se culcau. De-a curmezișul, punând scaune la picioarele patului, spre întinderea odihnitoare a picioarelor alergate și muncite.

— Dar de ce dormeau toți într-o singură cameră?, întrebă ea, străfulgerată de o nedumerire, în lipsa oricărui gând prealabil.

— Fiindcă alta n-aveau, îi răspunse bărbatul, nesupărat pe netezimea frunții femeii lui tinere și răsând tare a acoperire și, mi s-a părut mie, a îmbrățișare.

A venit, a doua zi, una dintre fete, cea de cinci ani, la mine. O trimisese cealaltă, de opt, curioasă foc, însă prea timidă.

— Tu dormi și-n pat cu tocurile?

— Nu, i-am răspuns, sar din ele direct în pat și, pe urmă, le așez cu mare atenție foarte aproape de picioarele patului, așa

că, de dimineață, pot sări la fel de repede, la loc, în ele.

S-a dus și i-a relatat micuței curioase, intonând întocmai. Cu toate semnele de punctuație. Mi-am amintit de mesajul de Crăciun pe care mi l-a trimis copila mea, aflată la distanță de două camere de mine, pe telefon. Conținea și cuvintele ... *cât și*. I-am spus în hohote săltate și strigând ca peste vale că alegerea unei astfel de exprimări include obligatoriu virgula de dinaintea lui *cât*.

— Stai așa, că-ți trimit și virgula!, am auzit de peste pereți. În următoarea secundă, am primit un nou mesaj care conținea numai o... virgulă.

Dar să mă-ntorc la oamenii mei cei noi și aminte aducători de timpuri bătrânești. Porțile casei au rămas deschise larg și după ce am ajuns cu toții. Așa se face. Asta nu înseamnă că femeile n-au stat în brațele bărbaților lor toată noaptea, marcându-i ca la handbal, deși nici acolo n-am văzut ceva atât de performant. Să nu danseze, să nu se miște, să nu se-apropie. I-au lăsat să râdă, dar nu fără de lege, punându-le palmele peste guri atunci când se și bucurau. Totuși, asta nu era nimic altceva decât un firesc alături de care, pentru câteva ore, mi-a făcut plăcere să mă aflu, să-l savurez fără să-l trag în piept și să nu pot abdica deloc de la înduioșare. Un firesc, în felul lui, rotund.

CVASICONTRAKINEGETIKOS

Uite, muză, pentru că m-ai tras de mâneca largă a caftanului vrajbei noastre celei de toate iernile, da, asta e abia a doua, știu, însă nu mă pot opri să nu anticipez, na!, mi-a trecut prin cap să mă joc nițel de-a pseudognomica. N-o fi tocmai ce aștepti, dară aibi îngăduință, rogu-te. Mă gândesc de ceva vreme la un fel de exercițiu. Îi spun așa ca să nu sperie, să nu ceară falsul recul al mereu tinerei și proaspetei, dar ce spun eu?, al nubilei spaime.

Știu că orice exercițiu își poate conține până dincolo de refuz și debușeu artificiul, linia normativă, plecarea cognitivă, dar nici nu vreau să-mi reprim gândul că oricine l-ar putea cânta pe propriile note, cu numai ale sale armonii. Vezi tu, muză, poate că jocul ăsta tocmai cu tine ar trebui să înceapă. Ia bagheta și fii Celibidache, dar să nu uiți violoncelul, harpa și tot ce știe înainte de orice altceva să sufle. Să fii Mahler și cuminte, de este pe potriva firii așa o nerușinare.

Ia să vedem ce avem. Avem oameni. Oameni care se știu, se cunosc, se apreciază, se plac, hai, hai, că merge, mai cu noduri, mai cu ațe, însă, da, și oameni care (cred că) se iubesc. Netangenții la

îndoială. Graniții. Ăștia sunt cei mai periculoși și mai statici. Ăștia sunt netrăitorii. Paradoxal?! Nici gând! Ei sunt cei care-și permit să știe și, consecutiv dramatic, să se plictisească. Ce știți voi, kalokagathonilor? Cum arată omul de lângă voi, în detalii deja lipsite de vibrația arcului și de fronda săgeții? Nuanțe de ochi, texturi epidermice, sigur, în sensul propriu, habitudini, lungimi de unghii? Gesturi frugale, cotidiene? Mersul fără de cântec în gambe sugrumate? În glezne-piedestal?

Luați-vă cât timp vă trebuie și vă place, că doară e numai un joc, și nu mai priviți, nu mai atingeți. Pe cât posibil. Curaj, că este. Feriți-vă de vedere și de tactil. Auziți întâi, apoi ascultați fără de grabă ce spune și mai ales ce nu spune omul ăla pe care, orgolioșilor și sastisiților, convinși sunteți că-l știți pe dinafară. Și deschideți-vă și nările, încet la început, pe urmă sacadat, cu freamăt. Ca în savană. Miros și glas. Atât. Desfacere, găsire, refacere, coacere, facere. Nu vă promit revelații, că n-am cum s-o fac. N-am cu ce. Până la urmă, nu e decât o joacă tandră. Însă întoarceți, vă rog, spatele ochilor, mâinilor și gurilor. Lăsați-le la preabinemeritată odihnă. Adulmecați în voci și ascultați în miresme. Dar lent. Dar calm. Dar fără preștiințe păguboase. Dar cu smerenie, da, da, cu smerenie înflorită pe lobii urechilor.

De veți găsi ce știați deja că este și doar

atât, iertați-mă, însă tot cred că jocul merită jucat ca o ciuleandă neostoită și necruțată de drumuri. Măcar pentru plăcerea lui frustă. Iar de aflați cu uimire și cutremur toate acelea pe care ochii, mâinile și gurile n-au știut a vi le spune pre limba veche a aproapeiubirii, atunci așezați-vă pe lavițele cele binemirositoare din fragedele înlăuntruri și lăsați minunile mici să-și împlinească rosturile mari. A, și să nu uitați, rogu-vă, să vă desfaceți pumnii ochilor, mâinilor și gurilor celor fără de neprihană.

SĂ-ȚI SPUN...

... că mă gândeam să îmi dresez o rămă, că s-au făcut mari, cât balaurii. A fost de ca și cum aş fi-ncercat să-mi fac loc în timp ori să tai frunză la îngerii. Dar și să-mi dau leac de frică, precum Vodă Lăpuşneanu. Mereu am vrut să sap. Visam cazmale mici și sape rotunjite, pe măsură. Ei se temeau c-o să mă tai. Bine că mă lăsau totuși să mă uit.

Taie Lemne avea trei fete și-o nevastă, Aurica. Era cizmar, mandatar sub comuniști, și gornist la morți, că nu duceai omu' pe ultimul drum fără un repertoriu. Cânta leneș, plat, cu vigoare numai la răspântii. Primul om blazat pe care l-am văzut. Un tip ciudat, taciturn, nemulțumit, cârpea prost, cosea prea creativ. Nu-i plăcea nimic, nu-l plăcea nimeni. Toți aveau nevoie de el, așa c-a fost și primul om c-un tip de libertate manifestă complet aparte.

Nu voia el să muncească deloc acasă. Pentru asta, erau cele patru femei. N-aveau decât o bucată de curte, dar o despărteau primăvara în dreptunghiuri pentru zarzavat. Săpau și râdeau, până venea el. Apoi, doar săpau. Mă uitam și eu la ele, printre uluci, că erau vesele și mi se păreau verzi. Nu era niciuna frumoasă, că

n-aveau cu cine semăna, dar fierbeau de viață și, când au dat în clocot, au și fugit.

M-au chemat într-o zi, să le văd cum sapă. Mi-au dat o bucată de lemn pe care să stau, să nu răcesc. Înfigeau cazmalele în pământul moale și-și potriveau basmalele, să nu le certe mă-sa că tre' să fiarbă iarăși apă, de spălat. Fetele lu' Taie Lemne sunt, cred, pentru mine, un fel de tinerețe strânsă-n trei smicele, că n-am mai văzut de-atunci vreo fată reavănă și mirosind a vânt.

Aveam nițel peste trei ani și le priveam ca un câțel privilegiat. Și, la un moment dat, ceva, ceva au observat și ele, dar n-am habar cum și-au tradus. Cert e că aia mare, Flori, a luat pământ pe luciul cel tăios, l-a dus spre piept, l-a cercetat și-apoi a smuls ceva din el, privind spre mine. A aruncat și-a hohotit, iar eu am apucat numai să simt că-i rece, moale, viu. Și m-am pierdut cu totul în răzor. Era o biată râmă, vineție, pe care-au îndesat-o scurt la loc, dar asta numai după ce-au aruncat pe mine apă rece și-au chiuit.

Până atunci, nu-mi era mie deloc frică de râme. Nici nu le căutam, dar nici nu mă feream. Adunam, ce e drept, mormoloci din bălțile mici, de după ploi. Îi număram, mai împărțeam din ei, le monitorizam și creșterea. Cu ele nu aveam nimic. Vecinătăți trecătoare. Dar ziua aia a fost începutul unei despărțiri nemeritate, deși complet justificate, între noi. Îmi caut

vindecări de-atunci, chiar dacă ele nu se dau din calea mea și, sincer, cred că nici nu le prea pasă. De fetele alea nu mai știu nimic.

SOTUL MAMEI LUI IRENE

Făcea Vlad șapte ani. Petrecere cu mulți copii, nebunie. Vlad e copilul unui bărbat și al unei femei pe care i-am cunoscut plimbând căruțul în cartier pe când avea Rada mea vreo trei luni. M-am întâlnit cu oamenii ăștia și am început să vorbim, cum fac plimbătorii de căruțuri ce conțin aproximativ aceeași generație de locatari. Și-am descoperit că Rada și Vlad sunt născuți în aceeași zi. De-aia le facem aniversările separat, ca să putem merge unii la alții. De obicei în aceeași zi, dar la ore diferite.

Despre mama și tatăl lui Vlad vreau să vă spun că sunt unii dintre cei mai mișto oameni pe care i-am văzut vreodată. El e bucătar, ea, ospătăriță. Ea e aprigă și iute ca o tornadă, el e molcom și cald ca un vânticel de iunie. Unul dintre cele mai frumoase cupluri pe care le-am întâlnit. Se vede clar cât de mult se iubesc, dar și cât de tare se doresc oamenii ăștia. Pe mine m-au impresionat mereu. Și-i văd foarte des. Îi admir și-i respect pentru cum știu ei să fie, mai ales unul cu altul și cu copiii, că acum mai au și o fetiță, iar ei știu asta și se emoționează mereu fiindcă nu uit să le-o spun de câte ori îmi vine la gură. Fără menajamente.

Era pe după-amiază, la partea lor de petrecere. Noi ne știm reciproc invitații de la aniversări, că sunt aproximativ aceiași dintotdeauna. Mai ajustăm câte ceva de la an la an, dar nu simțitor. La ziua lui Vlad era o fetiță drăguță, dar nu dulce, tipul studios-precoc, oarecum în pericol de-a deveni exact ce preconizează, hm, ăsta era cuvântul preferat al bunicului meu, familia ascendentă, ba poate chiar și aia colaterală. Mi-a plăcut totuși felul în care privea și cum își purta corpul delicat pe picioarele lungi. Am uitat să vă spun că, evident, Rada și Vlad sunt colegi de clasă. Iar Irene, la fel, numai că ea era invitată la aniversarea lui Vlad fiind colega lui de bancă, iar Rada mea n-o prea suporta fiindu-i vajnică și dreaptă concurentă, iar la șapte ani nu știa copilul cum gestionezi chestiile astea fin-competiționale. Deci, să n-o fi văzut în ochi pe Irene.

Nu știu cum am nimerit la un loc exact cu mama și tatăl lui Irene. Bine, și cu părinții sărbătoritului. Cred că de-aia, că părinții lui Irene nu cunoșteau pe nimeni altcineva și era firesc să stea pe lângă amfitrioni. Mama lui Irene era o femeie tânără, foarte puțin peste 30 de ani trebuie să fi avut, înaltă și subțire, cu o frumusețe de fată care a făcut Dreptul. Sau Relații Economice Internaționale. Impecabilă, cu fond de ten, coafură de gimnastă rusoaică, un surâs cald, însă nu prea deschis, cumva neprimitor. Chinuit o fi un cuvânt prea

tare? Mi-a plăcut de ea, chiar dacă, sau poate tocmai de-aia, îmi dădea senzația că are nevoie de un analgezic sau poate chiar de un pic de valeriană.

Lângă mama lui Irene era un bărbat de vreo 48 de ani, grizonant și semichel, cu o față rotundă și lucioasă și un rictus de director de marketing ajuns, printr-o lovitură a sortii și printr-o inspirație profesională ivită într-o clipă de așezare habotnică a astrelor, patron sau într-un post decizional pe deasupra managerului oarecare. Ea, tăcută și finuță (ăsta e cuvântul adecvat, deși nu-l suport nici eu), el, mitocanul *par excellence*. El vorbea continuu. Ea, îmbrăcată corect, ca la corporație, tăcea tot timpul cu mult spor. El ne exceda cu poveștile despre descurcăreala lui eficientă profesional. Uite, prietena mea, care-mi stă lângă umăr când scriu, a găsit cuvântul perfect. Mulțumesc, Jasmine! Deci, tipul era un suficient. Așa zice J, așa rămâne. Un neplăcut, îndrăznesc eu, mai de la țară. Respingător, ca să mă urbanizez nițel.

Și în timp ce noi îmbrăcam și dezbrăcam copiii transpirați de multă alergătură, îi mai sfătuiam, întotdeauna inutil, să nu mai urle ca apucații, iar mama sărbătoritului a ridicat de pe podea un lanț de aur, cu o cruce medie, ăsta, suficientu', ne terminase nervos pe toți cu geamantanul lui de capacități și cu un râs absolut îngrozitor, iar asta o spun eu, care

vorbesc tare în orice context neeclezial și rîd fără umbră de grijă de părerile cistercienilor rătăciți în societate.

Și, la un moment dat, apar și niște invitați întârziați, care vin să-și prezinte scuzele și cadourile la masa părinților. Nici pe ăștia nu-i știam, așa că părinții lui Vlad ni-i prezintă pe nou-veniți. Când ajung la femeia subțire și gimnastă la păr, o prezintă drept mama lui Irene, de unde mi-am dat eu seama că prietenii mei nu știau cum o cheamă pe tînăra frumoasă. Imediat, se ajunge la preferatul meu, iar el este prezentat drept tatăl lui Irene. Ei, bine, mitocanul-cocalar-mojic (mai sunt epitete, dar nu are rost să le epuizez, parol!) replică, rîzînd înfricoșător, în timp ce nevasta lui căpăta în pomeți un ton galben-verzui: „Nu sunt tatăl lui Irene. Eu sunt soțul mamei lui Irene!“

Lumea a tăcut brusc, eu m-am ridicat și-am ieșit la trei țigări sudate performant și, când m-am întors, m-am dus peste copiii care dansau Macarena, chestie la care, trebuie să recunosc, mă pricep mai bine chiar și decât la tortul Joffre. Și gata. Am plecat scârbiți și n-am mai vorbit despre asta. Apoi, la ședințele cu părinții, mă tot întîlneam cu bunica lui Irene și niciodată cu oamenii pe care-i văzusem la petrecere, nici vorbă de ăla de-și dăduse o parte din gene fetei roșcate. Și am mai aflat că Irene stă cu bunicii toată săptămîna, ei fiind profesori pensionari,

iar de vineri până duminică le face vizite celor pe care i-am întâlnit eu la ziua lui Vlad. Și, lucru care m-a tulburat și scandalizat deopotrivă, că bunicii care o cresc și o ajută extrem de eficient la lecții sunt părinții soțului mamei ei. Bunica o aducea zilnic la școală și tot ea o lua fiindcă bunicul nu mai putea. Amândoi aveau peste 80 de ani. Într-o zi, vine Rada de la școală și mă sună, plânsă toată: „Mami, Irene pleacă din cartier și de la școală. Se mută cu părinții ei.“ Am întrebat ce s-a întâmplat, că părea fericită cu bunicii. Bunica făcuse un accident vascular cerebral și nu se mai putea ocupa de Irene. Și de-aia a ajuns ea la cei tineri. Și mi-a părut rău de Irene și foarte, foarte rău de bunica, o doamnă cu care mă contrasem des pe la ședințe, că știa tare bine ce vrea.

A trecut timpul. Copiii au uitat de Irene. Eu mă oprișem, în primăvara trecută, să-mi iau niște fructe de la o tarabă din cartier. În fața mea era bunica lui Irene. Nu mi-a venit să cred. Am întors-o brusc și-am îmbrățișat-o tare, dar nu cât s-o fragilizez, că știam că-a fost foarte bolnavă și m-am și mirat că, la vârsta ei, se refăcuse atât de bine. În timp ce-o țineam în brațe, i-am șoptit cine sunt fiindcă nu m-a recunoscut, ba chiar m-a făcut domnișoară, lucru din care am înțeles că-i slăbise destul de serios vederea. Dar mi-a recunoscut vocea imediat și-a tresărit.

Primul și singurul lucru pe care mi l-a spus a fost că, deși e refăcută complet, tinerii n-au încredere să i-o dea pe Irene. Și a ajuns s-o vadă ea la sfârșit de săptămână. Astea i-au fost cuvintele: am ajuns eu s-o văd duminică. Am plecat spre birou amețită. Și așa am fost toată ziua.

COPILUL MEU, AL MEU, AL MEU, AL MEU...

Duminică-seara, într-un fel de liniște individual compusă, am răscolit cutia poștală și-am găsit două reviste. Știam de ele, mi le cadorisise acolo, frumos împăturite, Rodica. De când mă știu, revistele și ziarele nu voiesc a le începe altfel decât de la coadă.

Așa c-am început cu „Dilemateca“, numărul 88, întâlnindu-mă pe ultima ei pagină cu scrisoarea lui Duiliu Zamfirescu, adresată fiului său, Alexandru. Vă pun aici vorbele care nu-mi dau pace din clipa-n care le-am citit:

„Depuis mardi dernier, je vous attends à Faraoane. J'ai passé des heures et des heures à regarder la chaussée de Focșani, dans l'espoir de voir poindre à l'horizon votre voiture. Enfin, aujourd'hui, samedi, j'ai compris que vous ne veniez plus. C'est une forme nouvelle de ce triste bonheur, d'attendre quelque chose qui ne vient pas.“ (De marțea trecută, te aștept la Faraoani. Am petrecut ore după ore privind șoseaua de Focșani, în speranța de-a întrezări mașina la orizont. Și, în sfârșit, azi, sâmbătă, am înțeles că nu vei veni. E o formă nouă de fericire tristă, să aștepti ceva ce nu mai vine.)

Mi s-a făcut, dintr-odată, frică. Pur și simplu, m-am văzut în locul lui și nu doar al lui. Am văzut luminile din mâinile bunicilor mei și mi-a mirosit a mama și-a tata. Parcă m-am pierdut, cumva, de mine-mare, de mine-mamă. Am fost copilul așteptat. Și m-a durut.

Când a trecut, mi-am văzut fata alergând prin casă, învățând pisica un tango argentinian și-amenințând-o cu nerăbdarea și cu pedeapsa manifestă. Dacă nu pune labele pe ritm, o-nchide-n cameră cu o manea. A funcționat.

Pe urmă, fata mea a obosit și, așa cum fac copiii, las' că nici noi nu ne plimbăm departe, a început să aibă cam cinci nemulțumiri la zece secunde, toate exprimate ferm și niciuna volatilă.

Îmi țineam capul în mâini, gândindu-mă la liniștea mea, cea de după culcarea ei. În timpul ăsta, în capul și-n mâinile astea, adevărul e că și-n spaima asta hieratică, am văzut-o mare pe fată. Mare și departe. Altundeva. Venind la mine când... poate.

Și-am înțeles. Copiii noștri nu sunt ai noștri. Nu e nimic de avut acolo. Copiii sunt daruri, cele mai dulci poame din toate edenurile, pe care le primim și de care ne bucurăm, fiecare, după putirințe.

Suntem binecuvântați să-i avem tot timpul lângă noi... o vreme. Până se fac suficient de mari în puterile lor încât să plece de-acasă. Până se fac suficient de

independenți încât să ne transforme pe noi, cei care venim acum seara acasă plini de aluviunile zilei și le spunem, uneori, „Lasă-mă un pic, abia mai respir...“, în așteptători profesioniști, performanți, olimpici.

Mă duc acasă, să-mi legăn fata...

APAŞAPA EPERAPA

Depe upundepevapa, depe
depepapartepe, apa iepeşipitâpî opo
lipimbăpă apropopoapapepe
frapancipiscapanăpă. Şipi opo
râpâdepeapamâpî cupu topoţiipi.
Epestepe lipimbapa îpânâpî caparepe
nupu ştipiapamâpî săpă nepe
cepertăpămâpî depelopocâpî. Căpă nupu
sepe puputepeapa. Căpândâpî
îpâncepeapamâpî cupu
păpăsăpărepeapascapa, paparcăpă nupu
mapaipi eperapa lopocâpî depe
supupăpăraparepe.

Şipi upuitepe căpă mipi s-apa
făpăcuputâpî doporâpî depe epeapa.
Popoţiipi săpă ştipiipi dapacăpă nupu
epestepe vipindepecăpătopoaparepe?
Sapaupu dapacăpă nupu cupumvapa nepe
vipinepe popoftapa depe cupuvipintepe
propoapaspepetepe? Şipi nupu lepe
mapaipi jupudepecăpămâpî dupupăpă
gupustupulâpî depe capalcaparâpî pepe
caparepe nipi-lâpî lapasăpă depe
apatâpâtapa voporbipitupurăpă
sepeaparbăpădăpă şipi flapascăpă?

Hapaipi căpă ştiupiupu căpă-ţiipi
epestepe depestupulâpî depe grepeupu
săpă cipitepeştiipi cepe măpă jopocâpî
epeupu apaipicipi, daparâpî apaipi

vrepemepe dopoupuăpă mipinuputepe
săpă fipiipi iaparâpî mipicâpî şipi cupu
opochiipi maparipi? Şipi dapacăpă
apaipi, mapaipi vrepeipi săpă fipiipi?

TOVARĂȘU' KENNEDY

Toamnă târzie, acum cincizeci de ani. Un oraș mic și industrial. Hunedoara. Pâine pe cartelă, cam așa: tatăl de familie, o juma' de pâine intermediară, mama și copiii, câte un sfert de pâine fiecare. Taică-meu zice că, totuși, pâinea-mumă era destul de mare, că lui, ca și mie, îi plac precizările și clarificările

Una dintre școlile din oraș. Copii de clasa a VII-a, priviți diferit de profesori. Erau împărțiți echitabil: o jumătate dintre ei veneau și se duceau acasă, găsindu-și ambii părinți, ceilalți aveau mame ori tați vitregi sau erau crescuți numai de un mam sau un tat. Nu, n-am mâncat nicio literă.

Profesorii erau ceva mai îngăduitori cu elevii „divorțați“, considerând derapajele de la buna învățătură justificate tocmai prin acest statut. Erau însă, cumva, copii de mâna a doua sau cam așa ceva. Nu te puteai aștepta la foarte mare lucru de la ei.

Tata ajunsese de curând în școala aia, venind dintr-un sat sănătos, din Retezat, așa că încă se adapta, mirându-se. Și, cum află el într-o seară târzie de noiembrie, c-a murit președintele Statelor Unite, se duce a doua zi la școală și le propune colegilor să marcheze cumva atât de

importantul eveniment. Așa c-au mers în pauza mare la mercerie și-au cumpărat, din chetă, o rolă neagră, lată, din care băieții și-au făcut banderole de braț, iar fetele și-au înlocuit bentițele obligatorii, albe, cu unele negre.

Și-au luat fețe posomorâte, în consecința doliului, și-au așteptat ora cu diriginta. Femeia a intrat în clasă, i-a văzut peăștia îndoliați complet și i-a întrebat ce s-a-ntâmplat. Tata, mândru de ideea lui, sigur fiind c-a reușit să se remarce prin asta, s-a ridicat fălos și-a mărturisit: „A murit tovarășu' Kennedy și suntem tare năcăjiți.“

Diriginta s-a albit și cenușit în două clipe, a ieșit valvârtej și s-a-ntors cu profesorul de fizică, un tip care bătea foarte eficient și care a reușit în numai câteva minute să-i altoiască pe toți. Apoi, a anunțat Securitatea. Așa c-au venit doi bărbați bine legați, îmbrăcați în costume negre și-au chemat fiecare copil în cabinetul directorului școlii, unde era loc de-un om, la perete, între două fișete.

Și-a fost bătut fiecare, nu foarte tare, mai mult cu pantofii lucioși, ascuțiți și cu blacheuri la pupa și la prora, în fluierale picioarelor. Cei doi erau însă niște tipi discreți. Le-au spus copiilor că se vor întoarce dacă îndrăznesc să spună ceva părinților sau oricui altcuiva. Greșeala asta era un secret care trebuia să rămână în școală.

Așa că tata a înțeles de la 13 ani cam cum arată inadecvarea, iar eu am priceput de ce a ținut el să-mi predea tocmai lecția adecvării, înainte de oricare alta. Fiindcă restul nu sunt decât amănunte sau accesorii. Dacă ești pe lângă, poți fi oricât de bun, frumos, deștept sau bine intenționat, că tot degeaba-i, iară degebele sunt tare păguboase...

LA BÂLCI

Se țineau toamna bâlciurile. Pe mine, bunicul mă ducea la două: la Titu-Gară și la Cornățelu, dar la ăsta, ultimul, îmi plăcea mie cel mai mult fiindcă acolo se vindeau și cai, nu doar acadele, sugiuc, hopa-mitică, fluiere și cutii de lemn cu șerpi de lemn care te-nțepau cu limbile lor tot de lemn, când apăsai într-o parte.

Mă trezea dimineața cu o poezie, ca-n toate diminețile, și mă-ntreba, cântându-mi, dacă mi-am pregătit hainele de cu seară. Întotdeauna erau gata încă de după-amiaza de dinainte, că niciodată răbdarea n-a fost o calitate care să-mi dea măcar târcoale.

Ne urcam în mașină și făceam, peste câmpuri, un timp... că, pe-atunci, timpul nu știa să se numere. Ajungeam într-un nor de praf a bâlci și intram pe porțile mari, de lemn, care-aveau pe post de sfincși femei cu pielea smeadă și fusteflorate, care vindeau dulciuri pe băț.

Înăuntru, iureș de arome. Bunicul mă lua de mână și mergeam să vedem întâi de toate jucăriile. Pe vremea aia, mai toate erau din lemn frumos strunjit și foarte puțin colorat. Și mă invita să le pipăi, să le miros și să-mi aleg ce-mi place. Îmi promitea și turtă dulce, care nici ea nu era

altceva decât o bucată triunghiulară de coptură cărămie, muiată-n miere. Dar mai bună n-am gustat.

Sigur că erau și călușei și comedii felurite la bâlci. Mă dădeam în vreo două-trei, că mai departe amețeam. Mă ducea la toate tarabele, ba chiar și la oamenii care stăteau pe jos și-ntindeau pe jos niște preșuri pe care-și așterneau frumos lucrul mâinilor. Nu-mi refuza nimic, iar asta iar s-a-mpământat în mintea mea ca o stare de bâlci: să nu-ți spună nimeni „Nu!“ și, mai ales, să nu-ți spui nici tu.

La urmă, mă lua-n brațe și mă potrivea bine, de frică. Bunicul meu avea mâna stângă sucită în exterior, de la cot. Așa se născuse și nu apuca tocmai bine cu ea. La nașterea fiecăruia dintre copiii și nepoții lui, a verificat atent să nu-l moștenească, Doamne, ferește!, careva. Se temea mereu să nu ne scape, așa că ne lua pe sus numai când eram suficient de mari să nu ne frângem dac-am fi căzut.

În brațe, adormeam pe loc, în timp ce el îmi cânta „Mărie și Mărioară, ia un par de mă omoară“ fiindcă noi întârziam de fiecare dată mult, prea mult, la bâlciuri, iar bunica, Maria, își frământa mâinile, rugându-se în așteptare. Când mă gândesc la el, și-o fac în fiecare zi, cel puțin o dată, văd o fotografie veche, cu noi doi la Cornățelu, pe un drum de țară, ținându-ne de mână: el râzând cu drag spre mine, eu privindu-l ca pe lumina care-a fost și,

pentru mine, încă este.

ZID

Urci mereu și-ai mai urca. Ai căpătat adicție. Diminețile ies din tine cu forcepsul. Serile te surprind mereu în viață, iar nopțile te calcă în picioare. N-a dat autoscopia peste tine, dar tot te miri că miști. Altcineva îți încruntă picioarele, îți pune calcar pe măsele și-ți albește sângele. Tu n-ai cum să faci toate astea. Că ești mort. Al dracu' paradox.

Simți sau gândești? Îți scrii ferparul? Te lamentezi? Ce faci, omule, te-au doborât? Te-au îmbrăcat până la suprimare. Te-au hrănit cu neîncredere. Ai mâncat reproșuri cu pâine și fără dulceață, ai transpirat frustrări, n-ai plâns fiindcă niciodată copiii mari nu plâng, ai înghițit grimase, ai falsat îndelung și-a crescut în tine un orgoliu care te-a adus în ring. Și ăștia-și încearcă mănușile pe tine toată vremea. Zici că nu mai poți? Te uiți la tine ca la mort, iar la lume, ca la iad.

Ia stai puțin. Adu-ți aminte de tine. Acu', că tot zici că n-a mai rămas nimic din tine, n-o să te doară amintirile. Unde să te mai doară? Țipi și urli, pământește, doar, doar te-oi auzi. Nimic. ăștia se uită la tine cum taci. Dar cine s-a dat lor, la tăiere? Ei au fost gingași la-nceput, te-au mângâiat pe frunte, ți-au dat să bei apă de trandafiri

și lapte dulce. Iar tu ai căzut în capcană. Ai început să umbli gol printre ei. I-ai asmuțit. Ei nu știu ce-i aia goliciune. O confundă cu lipsa și golul. Și ți-au spus că e greșit. Urât. Oribil.

Te-ai speriat și-ai început să ceri și să depinzi. Le-ai vrut părerile și simțirile, iar ei ți-au adus haine multe. Te-au învățat să te îmbraci de stradă, dar și pentru evenimente. Ți-au spus și ce sunt alea. Nu prea te-ai bucurat, dar nu mai erai singur. Era ceva și asta. Iar ei au știut că le aparții. Tu încă nu știai. Învățai reguli și te conformai. Genunchii te dureau. Dar numai când îi îndreptai. În rest, viai. Însă fără freamăt. Construiai ceva care te strângea.

A venit ziua revoltei. Ai vrut să smulgi hainele străiniei și să le arzi, dar ți-ai însângerat mâinile. Credeai că ies așa ușor? Ca atunci când ți-ai smuls încântat bavețica și-ai îmbrăcat prostește praful lor? Crezi că te scuturi și se duce? Nici gând. Nu mai ești singur. Nu mai ești tu. Își vor chema toți magiștrii. Toți emeritiții. Ăștia nu știu altceva decât să predea. Ce? Logica nefericirii. E arta lor. Te vor stropi cu ploaia lor seacă. Te vor înconjura.

Cu mâinile alea moi, inofensive și cu gura pe care ți-au lăsat-o liberă, ca să le mulțumești și să-i implori, ia o găleată de jărat și aruncă-ți-o pe gât. O să iei foc, știi bine, dar care altă șansă ai mai putea avea? Înfruptă-te acum și sparge zidul, că

nu este al tău. Dar nu fugi, pe urmă, nu
alerga. Nu. Nu. Doar părăsește-i.

MARGARETA

Nu mai văzusem niciodată o femeie cu foarte multe brățări pe mâini. Și toate erau de cupru. Atunci nu știam asta, credeam că sunt din aur roșu, făcut de tac-su special pentru ea. C-auzisem că venea din nord, de pe la Sighetu Marmăției, și că era din neam de căldărari. Unguri.

Era Margareta o femeie foarte înaltă, nu slabă, cu părul călător în vânt și ochi prea mari și smeritor de albaștri și cu cele mai frumoase degete și palme din lume. Legile proporțiilor trebuie că de ea fuseseră inspirate. Niște unghii albe și migdale, care străluceau din nimic, te făceau să ametești pe drumul de la ochii ăia mari de știmă pân' la ele și-napoi.

A ajuns la noi în casă fiindcă bunică-mea făcea mai multe curățenii generale într-un an, vreo șapte-opt, iar casa era mare, așa că avea nevoie de ajutoare. Margareta era nevasta lu' Aurică Țiganu, frate cu prietena bunică-mii, Coca, femeia care-o ajuta de când erau ele foarte tinere la ținutul casei. N-am priceput eu atunci că dragostea se poate preface-ntr-un răs continuu și de cele bune, și de alea rele, dar mai târziu, după ce ea n-a mai fost, iar eu a trebuit să mă fac mare, că nu m-a ntrebat nimeni dacă vreau, ci mi-au dat

drumul la crescut, am înțeles eu cum se trăiește dragostea țigănească. Se râde, că-i una bucurată.

Aurică nu era înalt cât nevastă-sa, foarte slab, cu pălărie și mustață groasă. Soră-sa zicea că-i prostănac. Poate pentru că nu contrazicea pe nimeni, ci doar întreba mereu dacă e bine ce face. Ce știam eu la vremea despre nevoia de legitimare. De-aia, poate, și greșea Aurică tot timpul și se tulbura la față, se vedea că-i pare rău. Nici nu-i puteai reproșa din cauza asta, c-aveai sentimentul c-o să-l omori.

Margareta era artistă. Una boemă, în felul ei. Se dădeau la căminul cultural în fiecare săptămână filme indiene, iar ea nu lipsea niciodată. Și era singura din familia lor care nu mânca semințe. Își strângea părul, puneă pe ea o fustă lungă și creață ca o garoafă bătută, cum țigăncile de pe la noi n-aveau, își potrivea salba cu cinci bani la gât, lua copiii de mână și pleca la film. Avea doi: Suraj și Brățărîca. Pasiunea ei pentru cinematografie trebuie că pusese numele băiatului, iar pe-al fetei, poate dorul de mă-sa și de tac-su ori, cine știe?, legătura ei aproape ocultă cu podoabele pe care nu le dădea jos niciodată de pe mâini. Băiatul avea ochii ei, iar fata, subțirimea lu' Aurică.

Când veneau s-ajute la curățenie, aduceau și copiii. Mici și făcuți unul după altul, nu-i puneă nimeni la muncă. Bunică-

mea ne dădea să mâncăm de dimineață, cu prăjituri cu tot, și-apoi ne lăsa pe toți trei să ne-nvârtim după ei prin casă ori prin curte. Nu-i vedeam prea des, așa că mă bucuram de câte ori puteam să stau cu ei, că era aproape o zi de om de jucat. Erau veseli și miroseau a lapte de rostopască.

Odată, pe când ajunseseră cu ștersul și spălatul prin salon, Margareta a spart c-o coadă de mătură un glob de lustră galben și mare cât un felinar. A-mpietrit pe loc, s-a albit la față și s-a-ntors cu ochii ei zânești către fereastră, dar nu să ceară vreun ajutor din locul pe unde vine lumina. Mi s-a părut c-ar fi vrut să-i ceară luminii să se-ntoarcă un pic din drum și să șteargă din istorie cioburile. Atunci am înțeles eu că timpul vine peste tine, nu trece pe lângă.

Fie-sa, Brățărica, s-a atârnat de poala ei de piatră și i-a zis pe îngereștelea: „Făîî, mamă, făîî, nu mai face frig în casă!”. Margareta și-a luat ochii de la ziua care intra pe geam, s-a uitat spre Aurică, frământătorul de mâini, a clipit o dată și i-a făcut ochi de om, el s-a oprit din grija mâinilor, a ridicat palma deschisă, cu degetele-furcă, și și-a netezit mustața, răsuflând zâmbit, iar aia mică a mângâiat o dată pulpa mă-sii, cu obrazul, și-a șters glezna lui tac-su cu o mână, în drumul ei de-acuma liniștit către jucătorie.

FEMEILE NEBUNE

Femeile nebune au flori roșii-n păr și cizme de cauciuc în picioare. Poartă cămăși albe, lungi și lălâi și, cel mai adesea, sunt slabe. Dacă nu, măcar supte la față tot sunt. Au părul lung și grizonant. Mâinile lor sunt mereu nervoase și frumoase, deși unghiile lor nu sunt mereu îngrijite. Femeile nebune n-au cuticule și nici pensete. Ele au ochii buni și pleoapele trecute. Frunțile le-au fost făcute cu mâinile, nu din daltă, ca de obicei.

Lor, femeilor nebune, le curge sânge dulce, asprit și ars de furii mărunte și, invariabil, fără de pată. Nervii lor îi sperie pe vinovații lor, dar numai un pic, atât cât să le dea sentimentul că-s încă buni de rele. Dar, de obicei, strigătele femeilor nebune nu deranjează pe nimeni. Și nici nu afectează. Lumea e-nvârtoșată în obișnuința ei antialergică. Femeile nebune sunt acarienii lumii.

Femeile nebune nu mai plâng. Sau, dac-o fac, e numai pentru că le-a intrat ceva-n ochi ori în tălpi, că ele au intrări simultane-n durere. Lacrimile lor nu sunt amare. Doar mai sărate decât norma. Iar asta le face pe ele, pe femeile nebune, să aibă zâmbete mai săpate decât este acceptat în general. Și mai albe.

Gâturile femeilor nebune sunt înalte pe dinafară și uscate pe dinăuntru. Dacă ar avea cineva curaj să le adulmece gâturile, ar vedea că ele miros a coloane ionice. Dar n-are nimeni pentru că femeile nebune sunt indezirabile. Ele trăiesc numai pentru a oripila concetățenii, iar ei, concetățenii femeilor nebune, să-și facă măcar o cruce mare de persoană sau, dacă sunt discreți, un simulacru de cruce cu limba, ca să mulțumească pentru c-au fost feriți atât de nebunie, cât și de purtătoarele acestei mantale de miezul verii.

Femeile nebune au sânii cumsecade. Lungi sau rotunzi, sânii lor sunt singurii care nu dau mărturie de nebunie. Sunt și ei albi, asta pentru că femeile nebune sunt egale cu ele însele din punct de vedere cromatic, moi și seamănă cu niște leagăne de copii, sensul al doilea din dicționarul de expresii idiomatice. Însă gândurile femeilor nebune sunt mereu albastre fiindcă la ele n-a ajuns și nici n-are cum s-ajungă cloramina nimicului cu care umblă oamenii-n respirație. Femeile nebune sunt de neatins.

Lor nu le e nici iarnă, nici vară. Despre anotimpuri de trecere chiar nu poate fi vorba. Și-atunci, în această linearitate vecină cu imponderabilul, femeile nebune țin la trecători. Fie că sunt pe stradă, fie acasă. Ele identifică trecătorii mai rapid și mai eficient decât oricine. Câteodată,

tipătul lor se oprește-n buza interioară a supapei și se-ntoarce izbit în auricul. Asta pentru că femeilor nebune li se etanșeizează în timp deschiderile și, contraintuitiv, li se asfaltează închiderile.

Femeile nebune sunt niște viituri aparente. Degetele lor muzicale trăiesc o perpetuă-ncercare. Să se teamă și să fugă, ori să fugă fiindcă suma spaimelor e oricum invariabilă, indiferent câte somnuri mărunte ar da peste ele când își așteaptă odihna zebrei. Femeile nebune sunt frumoase de sine și urâte de restul. Femeile nebune sunt.

— **BUNĂ, CE FACI?**

— **BINE.**

Și tu nu faci nimic, darămite bine.

Când eram mică, aveam un disc de vinil cu o poveste egipteană, cu faraon. Și sfetnicul lui i-a spus odată, când era și faraonul copil: „Limba-i este dată omului tocmai pentru a-și ascunde uneori gândurile.“

De-atunci umblă prin mine sângele ăsta neal meu și tot de-atunci caut să-mi fie clar când e bine să-ți ții limba după dinți și, mai ales, când nu.

În dimineața asta, m-am trezit din mine străină:

— Bună, ce faci?

— Bine.

Carevasăzică, am ajuns să mă-nvârt pe propria roată dințată, să mă vând mie politicos și rece. Așa le fac și celor de-alături. Așa le faci și tu? Te gândești, poate, eu o fac, că le au ei pe-ale lor și să nu li te mai adaugi. Te știi, îmi semeni, nu-ți place să dai greutate și nici greutatea vieților altora. Că-i iubești. Iar dacă nu, nici n-ai avea de ce să-ncarci indiferenții cu tine. Le-ai suna a dezechilibru, iar asta naște depărtări de frică.

Iar depărtările de frică nu sunt niște ghețuri, ci niște bucăți de aer prăfos, niște

căruțe cu histamină. Nu, mai bine, le taci tu pe toate? Mai bine, dar mai binele cui?

Nu, chiar nu fac deloc bine, însă aleg să nu-ți spun. Întâi, ca să nu te-nnegurez. Apoi, ca să nu m-aud spunând asta. Că-mi face și mai rău.

Azi m-am trezit c-o stare mută și surdă de plâns. Venită Dumnezeu știe din ce cotloane sau din ce rute minte-inimă și retur. Am singurit o cafea-n bucătărie, jucând cu pisica un fel de polcă pe-o vestă, ca să nu trezească toată casa. Și când casei i-a venit ceasul sculării, am scos din vâlul palatin un zâmbet mediu, să nu bată la ochi, iară din umeri am schițat cu grijă alte două mâini, mai vesele.

Pe urmă, am plecat, legănând, spulberător tangaj, același plâns de pe un omoplat pe altul, să fie simetric, să se evapore-n travaliu, să nu vadă lumea. Ți-am scris apoi ca să știi că știu cum îți e. Că-mi e.

PLĂCINTĂ CU BOSCOANE

Că n-or fi toate așa! Sigur că sunt. Nu facem făina călătoare prin păduri, la miezul nopții, și nici nu punem mărgăritare în cuibar, dar plăcinte goale nu există.

Când gătesc oarece, învăț rețeta pe dinafară. Altfel, odată făcută, acolo rămâne. Pân-o veni Alzheimeru' și m-o elibera. Apoi, le pun pe toate cele trebuincioase în apropiere.

Încă de când le iau de prin unghere și le aștern sub ochi și la-ndemână, începe povestea. Parcă niciodată gândurile nu rup digul mai cu foc decât atunci când faci plăcinte.

Amintiri, uitări mărunte, planuri mici și scorțișoară se adună și-ți înmoaie palmele-ncălzite. Sucitorul își aleargă urmele peste-aluat, umplutura crește-n nedospirea ei firească, alb și negru de vanilie în iureș mut și incantație.

Nu, nu trebuie să faci nicio știută zicere. Și azi, ca altădată, tot potopești cuptorul cu inimă de sfaturi. Și tot acum, ca niciunde altcândva, nicio clipire nu poți face fără s-aduni speranța toată din tine și să ungi formele cu ea.

Și cred că niciodată nu-ți ești mai credincios decât atunci când pui gătarea-n

tavă și-i deschizi drumul spre bunătate.
Ești tu cu totul, făcut mic, domol, cuminte,
nu dărâmând, ci crescând munții cei mici
și buni și calzi și moi.

Hai, adă mierea.

Boscoanele sunt farmece.

MAMI ARE SATĂRAȘ

Se făcea că eram cinstiți. Că nu mai visam s-acoperim și nici să vindem imagini. Și nici oglinzi proaspete. Era vis în vis, ca să se mai disipeze durerea până la a nu o mai simți, nu limitrofă nesimțirii.

Se făcea că nu mai ascundeam satărul n poale și nici nu-l mai diminutivam. Că aveam o criză de imponderabilitate și nu mai simțeam frica, nici apăsarea, nici nevoia. Pe-ale nimănui.

Și recunoșteam că suntem crude, că durem când ne-ncearcă nevolnicia și cutremurăm când ne cuprinde. Și suportam să fățuim asta, eram ignifuge, deși autoextincția prin combustie pare singura formă onorabilă de viețuire, știu, scurtă și eficientă, în astfel de situații.

De-aia puteam să căutăm în noi, să scoatem și să punem pe masa cinstită cât rău poate face o mamă copiilor ei. Și cât de mult timp. De fapt, tot timpul. Ode mamelor noastre, ode nouă, de la ieșirii din noi, atârănătorii pentru care tremurăm de grijă. Osanale naturale.

Creștem din dragostea și din păsarea lor neîntreruptă și, da, sfinte sunt mamele și-și merită venerarea. Dar sunt sfinți luptători și taumaturgi, nu doar rugători. Adesea, se luptă cu noi și, când cred ele că

suntem prea mici, oricând ar fi asta, ne luptă pe noi, în locul nostru.

O mamă te poate îngenunchea așa cum nimeni altcineva n-o poate face. Iertați-mă, taților... Voi nu puteți decât să dați cu dalta mare în locuri mici, să curgă sânge greu de sare, dar mai mult, niciodată. Nu, n-o să vă dau explicații psihologizante, o să vă spun, țărănește, că așa-i lumea făcută și de-aia se poate ca mama să te facă zeu ori târâtoare. C-un gest frugal de pleoapă, nu cu mai mult.

Mă-nchin în fața mamei mele ca la achiropiite. Și azi, așa cum am făcut mereu. Nimic n-o poate prăvăli pe ea din locul închinării. Însă văd fricile supte deodată cu laptele ei, duc șovăirile mele născute din neîncrederile și temerile ei, cad sub neputințele mele pulsând din tăiș. Mirosul meu de om le știe bine. Și se doboară lor.

Trăiesc nedezipirea copilului meu cu frică. Știu că i-am dat. Știe și ea. Dar mai știu și cât am săpat în ea cu satârașul meu, mereu dezinfectat, cu mâner incrustat și teacă moale, de mătase. Și știe și ea. Mă recunoaște cu recunoștință și mă apleacă aspru, cu oțel tânăr, moștenit. Văd cum îi crește lama.

Și îndrăznesc azi către tine, cetitorule. De ți-ai dura cu pârjol făcătoarea, nu-i spune de răni și nu-i arăta locurile. Iubește-o fățiș, ca să-și uite satârul departe. Însă pruncului tău arată-i drumul

cinstit prin care să te prăbușească atunci când degetele ți se-ncruntă pe plăsele și-ți vine frică de scoatere, că aia nu e poftă.

Arată-i copilului tău cum și unde să dea, atunci când îi greșești. Învață-l să te rușineze și să te clatine. Cum să te-nfrunte și, mai ales, să te înfrângă. Arată-te în slăbiciunile tale toate, ca să piară-n pustietăți spaimile care sculptează nepriceput oameni. Ca să fie viu.

COVRIGI, BANANE, NUCI ȘI ZGURĂ

Am întotdeauna o poftă egală de apă minerală și de vinovăție. Oamenii normali visează fripturi sau clătite, dar eu tânjesc numai după apă minerală, că vinovăția o conțin. Pofta nu este însă deloc mai puțină. Diferența stă în frenezia manifestă. Cred că stau prost cu fluidele.

Am ajuns aseară târziu acasă. Am găsit un copil și-un metru de pisică. Neagră. Copilul m-a somat să vin mai repede că-i este dor, pisica m-a luat cu cerșetoria de la ușă. Aveau și ele dreptate. Umblătura nu e bună. Naște lipsă unde nu trebuie.

La periferia interesului meu mă află chiar eu. O fi de la vreme, dacă zici tu. M-a lovit un optimism durabil în ultima vreme, semn clar de nebunie desfrânată. Mănânc doi covrigi pe zi. Îi alternez cu două banane. Nu știu care de trei ori pe săptămână și care de două. Cred că și asta se alternează, cu săptămânile. Sâmbăta și duminica vreau nuci, însă, invariabil, ajung tot la ciuperci. Poate de la asemănarea de culoare. Nu simt diferența.

M-am hotărât să nu-mi mai dau importanță. Acu', nu te bucura pripit. Nu se poate deloc fiindcă mai am și valoare de întrebuințare, iar asta e musai să rămână măcar intactă, deși dezirabil ar fi să

crească. Dar m-am decis să nu mă mai zbat zi-noapte-zi pe dinăuntru. Nu. Ce atâta freamăt, ce atâta vuiet? Ia, mai ușurel.

Spălam vase duminica trecută și mă gândeam câte mai sunt de făcut atunci și câte a doua zi, plus că săptămâna se anunța aglomerată. Așa, și? Aia nu pot, aia nu am, aia nu știu cum, aia nu mai e cazul să, iar ailaltă nu-mi mai place. Vai, vai, câte sunt pe capul meu! Ce mă fac, cum le descurc pe toate?

Și, între două cești și trei lingurițe, mi-am imaginat, pentru o clipă, că e război. Eu nu știu ce-i aia război, nici armată n-am făcut, așa că habar nu am nici de simulări. M-am gândit, întinzând stânga după ștergar, că-mi permit să-mi fac o grămadă de probleme pentru că mi-e pace peste tot. Și mor de frica tuturor măruntelor, văzute și nevăzute, fiindcă pericole mari, știute nu sunt.

Nu m-am simțit furnică, așa cum bunul-simț ar fi trebuit să-mi dicteze. M-am simțit zgură. Parcă și funingine îi mai zice, asta ca să ne fie clară sinonimia. M-am așezat și-am fumat o țigară, semn clar al decadentei citadine. Bașca, al unei întretăieri periculoase de cărării intracraniene, asta fiindcă, nu știu cum, gândul mi-a zburat la primum movens.

M-am potolit repede. Noroc că sunt învățată de mult să-mi râd de mine, întru supraviețuirea păcătosului și-a întoarcerii

lui spre a rămâne viu, așa că m-am oprit
din incursiunile lactice și temporale,
înainte bine de a-mi sufleca mânecile și-a
pune, la foc mic, de-un pământ, un cer, doi
oameni și-un măr. Roșu.

UN CĂTEL ZĂBAVĂ

Mă obișnuisem cu drumul. Era scurt și-l mai scurtam și eu, sărind gardul. Nu-mi plăceau locurile: nici blocul, nici școala. Unul lângă alta. Mama mă ducea în lacrimi la școală în fiecare zi. Lacrimile mele. Era prea multă lume acolo, n-aveai nici colțișor, să te retragi și tu, sau măcar un copac în clasă, să te sui când te superi. Orașul ăsta al lor în care m-au adus cu anasâna ca să-nvăț carte bună, nu cum ar fi fost la țară, la bunici, mă sfârteca în fiecare dimineață. C-așa știu orașele, să-și ia un mic dejun generos din oameni.

Trei luni a durat târâtul la școală. De ziua mea, în decembrie, eram reeducată. Înțelesesem că pentru mine nu mai este drum de-ntoarcere în următorii doisprezece ani. Nu știam eu cât amar de timp are să fie ăla, dar nici nu credeam că-i voi supraviețui. Apartamentul părinților avea două camere cu trecere, un cazan uriaș în baie, mă rog, un boiler pe care trebuia să-l aprinzi ca pe aragaz, ca să-ți încălzească apa, un balcon mic, ce dădea-n bulevard, și-un acvariu imens la capul patului. Că ai mei erau tineri, aveau treizeci de ani, încă mai credeau în acvarii, chiar dacă un repelent pentru țânțari le-a zdruncinat credința și ecosistemul.

Copiii de la bloc erau învățați cu lumea asta. I-am zis unei fete de-o chema ca pe mine că-i inteligentă. Și mi-a răspuns înfuriată și-nfigându-și ochii blonzi în nedumerirea mea: „Inteligentă ești tu!“. M-așezam pe una dintre cele trei bănci din curtea interioară și așteptam să iasă pe-afară fetele mai mari, să mai vorbesc și eu cu cineva. N-aș putea spune că-mi era rău, dar mai străin ca atunci nu mi-a fost niciodată. Însă mă obișnuiam, iar asta e o transfuzie cu dureri lungi.

Cu învățătoarea m-am învățat greu și față de ea am făcut și ultima afirmație din viața mea de ființă nededată la diplomatie. La prima ședință, unde-au venit și părinții, și copiii, m-a-ntrebat, mângâindu-mă pe cozi: „Camelia, de ce nu-ți place ție de mine?“. M-am bucurat, mi-am amintit de anii mei de ied la bunici, când răspundeai ce-aveai în cap. M-am ridicat cu un surâs cât clasa și-am zis: „Pentru că ești bătrână, urâtă și grasă.“ Dar am înțeles imediat că e mult mai bine să nu răspunzi provocărilor. Mama aproape c-a leșinat, iar uruitul care s-a auzit a semănat cu vestirea cutremurului din '86. Femeia avea vârsta mea de acum. Îmi rămâne reper diluvian. Adevărurile n-au mai fost niciodată după-ntâmplarea asta ca înaintea ei. Uneori, nici n-au mai semănat.

Dar începusem să mă-mprietenesc binișor cu vecinii de vârsta mea. Făceam gimnastică și le-arătam pe bara de covoare

cum stau lucrurile în modalitatea profesionistă. Erau uimiți, mă respectau ca pe Nadia, că haloul ei nu se risipise, doar eram în 1980. Aia mică de nu știa cum devine treaba cu inteligența îmi povestea că prinde draci mici, jumate roșii, jumate negri, pe-nserate, în spatele blocului. Și că-i presează-ntr-un atlas zoologic. Normal, că doar nu-ntr-un ierbar.

Vizavi de bara de covoare, era un gard din ciment zgrunțuros, făcut din semicercuri suprapuse, înalt de vreun metru și jumătate. Acolo m-am înfipt într-o după-amiază de octombrie, când mâna fără talc mi-a alunecat pe bară-n timpul unui exercițiu cu efect de guri căscate. Și-a ajuns gardul până la os. M-am dus în casă și i-am arătat mamei albul ăla prăfos ce se vedea strălucitor, ca nisipul Mării Roșii, când a ridicat Moise toiagul la ea. Mama mi-a dat cu spirt și abia atunci am simțit eu ce e aia înfocare. A sunat-o pe-o mătușă de-a ei, tanti Silvia, care i-a spus clar că nu mi se va-ntâmpla nimic. Și-a avut dreptate: cicatricea nu m-a deranjat niciodată, că nici nu simt prea bine dacă mă ating acolo. E locul de pe mine fizicalicește mort. Pe alelalte nu le număr, că nici nu le pot pipăi.

A doua zi, mama mi-a spus că tanti Silvia are pentru mine o surpriză, să mi se mai vindece rana. Să mă duc la ea, c-o să-mi dea un cățel. A fost cea mai frumoasă surpriză din viața mea, că pe restul le

trăiesc ca pe amenințări, iar asta chiar din ziua aia. M-am îmbrăcat să mă duc, stătea aproape. Mama mi-a spus că mai stau nițel, că acu' are musafiri. Cam într-o oră să mă duc. În ora aia, am tropăit ca un mânz năvălaș, în camera mea. O să am un câțel, o să fim doi copii în casă, o să dormim amândoi și-o să ne pupăm. Plus că o să-mi lingă rana, ca să se vindece mai repede.

S-a făcut timpul și m-am dus. Am urcat ca o rachetă scările celor patru etaje și, aproape fără suflu, am apăsat pe soneria mătușii. Mi-a deschis unchiul, fost aviator militar, un domn gomos și sigmatic, și m-a poftit în sufragerie. A venit și tanti Silvia. Eu căutam din ochi câțelul, iar ea mi-a arătat fotoliul și-a zis: „Cami, mamă, a venit mai devreme-n vizită o fostă colegă de-a mea de la școala de croitorie, cu băiețelul ei, cam de vârsta ta să fie el. Și copilul a-nceput să plângă și să se zvârcolească și n-am avut, mamă, ce-i face, i l-am dat. Vrei dulceață de căpșuni?“.

M-am ridicat, am zis regulamentar, ca prin banchiză, „Săru' mâna!“, am coborât cele mai lungi scări din viață, în timp ce mi se-ncolăcea inima șarpe, cu gândul la cuvântul „surpriză“. Ai mei toți știu că asta mă sperie și azi cel mai rău, orice fel de surpriză, că eu nu pot lua în calcul una benignă. N-am plâns nici când mi-a cerut mama câțelul. M-am închis în camera mea și-au trecut treizeci și doi de ani până când

am luat în brațe un animal. O pisică. Pe Makeba. În tot timpul ăsta, se luau după mine câini care mă conduceau acasă ori voiau să intre cu mine-n vagonul metroului. Unul chiar mi-a cântat. Dar nu. Rana s-a vindecat odată cu pisica neagră pe care i-am luat-o fie-mii, nu mie. Osului i-a crescut piele peste.

ADRENALINO, TRECI ACASĂ!

Că, uite, nici nu mai știu cum să te chem. Te-am luat cu binișorul și nimic. Ți-a plăcut să te las de capul tău, să umbli tu de nebună pe unde-ai vrut. Am zis că, deh, te-oi fi săturat și tu să faci pe viitura, că nu ți-o fi fost ușor și poate mai vrei să-ți tragi și sufletul. Și ți-am dat drumul în lume, desperato.

Am văzut că lumea e dornică de tine, dar te caută numai pe unde nu ești, că tu nu te dai la prima vedere. Te-a găsit acu' subtilitatea și te-a apucat jocul intervertirii. Tu nu vezi că oamenii nu se mai recunosc? Nu vezi că nu mai au habar să vadă unu-ntr-altu'? Se-nhață și se spurcă una-două. Își smulg hainele ca-n Sinedriu și se bat cu pumnii mici peste piepturile fierbinți de furie neagră. Iau păcură și-și aruncă peste fețele speriate și frumos vopsite.

Și tu ce-ai făcut? Te-ai răzbunat cum știi tu mai bine. Te-ai ascuns în piei false puse peste piei amare și plânse, ți-ai legănat șoldurile șerpești pe lângă mâinile lor lipite-ntre ele cu smoală și le-ai șoptit mormane de minciuni fragede, mușcându-le lobii urechilor ca să nu se îndoiască de trupul tău. Iar ei s-au fericit de venirea ta, neașteptato, și-au ars buzele până la filtru

de-atâta recunoștință, frângându-și șirele-nțepenite ca să te mulțumească pe tine cu dansurile lor înduioșătoare, mai mult tremurate, ce e drept.

Ți-a plăcut să-i vezi cum se cred șamani, scuturându-și pleoapele de cenușă și alergând în jurul focului numai pentru că le era teamă să-l ia în plin. Nu știi ce să zici. Ai niște plăceri nesănătoase, draga mea. Ai fi în stare să te faci ofrandă, numai să-i vezi cum se fac de râs. De unde gustul ăsta al tău pentru pedeapsă? Nu ți-au făcut nimic. Ce le iei pe toate personal? Doar au fugit de-acasă noaptea. Hoțeste. La drumu' mare, în oasele goale. Și le-a fost frig.

Mai termini și tu odată cu deghizările astea? Deja te autopastișezi. Asta e una. Dar mai rău e că te scurgi în propriile vene de mulțumire când îi vezi cum freamătă că te-au găsit. Putere zici? Și te bucură, surată, să te joci pe tine, în loc să fii? Că ești neobosită știu. Și că ai mania vitezei. Trăiești în noduri. Da' nu ți-e dor și ție de nițel firesc, fir-ar să fie? Numai umbră și părere. Da, spui că asta ți-e noua bucurie? Să te streкори? Mănânci gratiile sitei, după cum văd, și-mi urli mie că sunt proaspete, cărnose și iuți. Strepezito!

Adrenalino, hai, fă, 'ncoa! Îți dau puloverul ăla albastru, cu mâneci lungi și guler gros, răsfrânt. Te pieptăn și-ți fac două cozi frumoase, împletite în trei, cum îți place ție. Îți frământ picioarele cu mosc alb. Adă și hamacul ăla nou, făcut din

năravurile tale. Să nu te simți străină. Dar
să nu mă pui să te iubesc. Să termini cu
prostiile. Întinde-te și tu și trage pânza aia
pe tine, că vin acum. Diseară te las să
umbli-n djellaba prin casă, pân' la culcare.

MAI VIN ȘI MÂINE

Eram numai noi două în vara aia. Plecaserăm din București într-o dimineață-prunc și ajunseserăm la Constanța pe la prânz. Eu și Rada, fata mea. Vară-mea, Cristina, și bărbatul ei ne așteptaseră cu șnițele, o ciorbă acră și bună și cu prăjituri. Și cu dragoste. În anii din urmă, ne văzuserăm rar și pe apucate.

Nu mai fusesem nici eu la mare de prin '96. Acum, era 2004. Rada era de doi ani și jumătate și avea viziunea unui cintezoii asupra vieții. Armonioasă din fire, se și purta mereu ca unul. Verii mei ne-au hrănit, am luat căruțul conținător de copil și-am descălecat pe faleză, să văză copchilu' apa cea mare. I-a plăcut așa de mult, că n-a scos o vorbă. N-am știut să interpretez liniștea asta, ba chiar m-am temut c-am bătut atâta drum, și ea te pomenesci că n-o suferi marea.

Ne-am întors spre seară din promenadă, cu un copil ostenit ca un cosaș vrednic. A doua dimineață, am pus cucu' să ne scoale înainte să se lumineze, s-ajungem la plajă repede, că ultraviolete și alte beneficii. Am extras fata din țarc, hrănit, îmbrăcat, așezat în căruț. Și purces.

Am găsit un loc mai spre capu' plajei, către Năvodari. Am dat să-ntind bucata

moale de plastic, pe care mi-o dăduse vară-mea, pe nisip. Ieșisem din spital de o săptămână, iar doctorița fusese categorică: să nu mă vadă soarele, să nu gust apa mării. Așadar, rog eu ca o mamă-n cunoștință de cauză un copil de doi ani jumate să șadă frumușel lângă mine până-mi scot eu cazemata-n care să mă-nvelesc. Aș! Numai ce-am apucat să m-aplec, și copilu' nu mai era.

Noroc că m-așezasem în buza mării, așa că dintr-o juma' de pas am extras copilul din apă și-am început să-i scot din gură pumnul de nisip, alge și scoici pe care și-l îndesase într-o secundă. Avea ochii mari de plăcere. Ai fi jurat că mestecă zmeură. M-am întorsc cu Rada de-o aripă, iar cu mâna dreaptă am reușit să despachetez și să-ntind. M-am înfofolit ca o doamnă care face plajă-n tundră și i-am dat drumu' la apă.

A fost foarte frumoasă prima zi. Țsteia mici nu i-a ajuns un set cu greble, lopeți și găleți, nu, a avut nevoie de două, ca să poată transporta cu spor toate meduzele vâdate la o ieșire-n... larg. Spre după-amiază, nu mai aveam voce, așa că la ntoarcerea acasă mi-am cumpărat și-un fluier de plastic. Pe care însă nu l-am folosit, că nu eram singure-ntre vacanțiști. Iar ei erau nevinovați de faptul că eu venisem la mare cu un batracian, nu cu un om.

În ziua următoare, am găsit un loc

lângă o mamă, un tată și-o fetiță de vreo opt ani. Frumoasă, creativă și foarte bine educată. Făcea universuri din nisip și câteva jucării colorate. Rada mea s-a fascinat pe loc și nu i-a dat o clipă pace bietului copil. Eu o luam, o duceam în apă, o plimbam pe plajă, îi arătam zmeie, valuri, umbrele, costume de baie, sticle de plastic, Doamne!, orice, numai să nu sugă tot sângele din copilul ăla pentru care făcuse o obsesie.

Părinții fetei îi tot spuneau să fie înțelegătoare, empatică, bună și blândă. Că asta mică nu vrea să-i strice castelele, soldații, podurile și câmpurile și nici să-i arunce jucăriile cât colo. E doar un copilăș care vrea și el să se joace. Însă eu empatizam cu jefuita, nu cu a mea. Mi-am amintit cum mă duceau și pe mine ai mei în vizită la oameni care aveau copii mult mai mici decât mine și mă somau să fiu drăguță. Asta mai era cum mai era, dar când veneau oamenii ăia-n vizită, cu tot cu progeniturile lor, viața mea se dădea o dată peste cap și se făcea o neagră dramă.

După alergătura mea lungă, întru distragerea Radei și lăsarea fetei în joaca ei, s-a făcut și seară. Să plecăm, așadar. Vecinii și-au strâns cearșaful, și-au luat copilul de mână și ne-au salutat cum se cade. Copila lor s-a apropiat de a mea și-a mângâiat-o pe capul năzbâtios. Rada, încurajată și având un acces de fericire, se uită cu speranța criminalului mic și

fraged, care încă nu știe însemnătatea expresiei „în serie“, însă potențial are, și-i spune: „Fetițo, mai vin și mâine.“

BĂIATUL DIN TREN

De patru luni, avea 18 ani. Nicio schimbare însă n-ajunsese la ea în ultimii șase ani. Atunci știuse că i s-a terminat creșterea și n-o mai încercaseră mirările în camera asta. Acceptase că oamenii sunt născuți de alții și trăiți de ei înșiși.

Era la Târgu Mureș pentru un concurs. Venise cu un grup ce-i reprezenta județul la ultima olimpiadă din viață. Au fost bine primiți acolo, plimbați, cântați și nițel răsfățați. A avut un pregnant sentiment de generație acolo. Pentru prima dată.

La olimpiadele de Limba și Literatura Română, nu sunt mulți băieți. Dar, în general, puținii ăia și câștigă premiile cele mari. Iar fetele învață uitatul cu cozile ochilor în timpul ăsta. De data asta, era un băiat cu părul negru și-aproape creț, cu pielea smeadă și ochi-antracit. Ea l-a văzut numai de vreo două ori, dar tocmai asta nu suferea deloc: oftaturile împrejmuitoare. Așa c-a trecut mai departe, preferând o brutărie ardelenască, de unde-a luat un sfert de pâine uriașă fiindcă-n seara aia era tren de-ntoarcere și nu se cădea să se ducă acasă cu mâinile goale.

A băgăjit rapid geanta, a luat și florile din care făcuse colega ei, Anca, o

compoziție pe care o numea nu ikebana, ci *iamatuca*, fiindcă japoneza nu sălășluia în vârful limbii, și-a ajuns cu toată lumea la gară. Compartimentul lor părea mai strâmt decât la venire, copiii de clasa a VIII-a erau somnoroși și agitați ca greierii, iar ăia de liceu nesfârșeau o lene viscerală.

Ea s-a ridicat și-a căutat alt tren în tren. L-a găsit peste câteva vagoane. Un compartiment gol, unde s-a-ntins pe canapeaua din stânga, simțind pentru-ntâia dată cum îi cresc roți pe șine și censeamnă s-alergi. A dat să-și intre cu totul în noua făptură de fier, dar pașii de pe hol au tresărit-o. A știut că era băiatul smolit și-a zâmbit cât un ecartament. Trenurile nu se sperie de presimțiri.

Apoi, s-a deschis ușa. A intrat cineva și s-a-ntins pe canapeaua de vizavi. Ea nu se-ndoaia de el. Nu s-a prefăcut că doarme, se continua firesc și tren. Când a ajuns în grâu, s-a ridicat în capul oaselor. Era destinație, nu deraiere.

Canapegiul s-a verticalizat și el rapid și-a venit lângă ea. Nu ședeau lipiți, însă atingându-li-se umăr drept de stâng, soldurile corespunzătoare, coapsele și genunchii. Din când în când, gleznele.

N-au vorbit nimic până dimineață. Nu s-au strâns mai tare unu-n altul. N-au spus gurile lor nimic, însă de la unul la altul au trecut cine-știe-ce-or-fi-fost-alea, ceva între gânduri și mai departe. Ea și-a scos o țigară și-o brichetă, ridicând un pic bărbia.

El a mișcat puțin capul și-a tras tare fumul trecut prin ea.

I s-a povestit fetei cu-ntregul și cu liniște. Ea-i răspundea din când în când cu un zbor al degetelor și cu câte un fum. Nicio gură nu s-a cerut deschisă a cuvânt. Și nicio mirare n-a-ncolțit pe nicăieri.

Pe la șapte, au ajuns la București. Schimbau amândoi trenurile. S-au ridicat la fel de deodată și-au ieșit din compartiment. Unul în stânga, celălalt în dreapta.

Și ăsta a fost totul lor. Nu s-au mai întâlnit niciodată. Ea se sprijină pe întâmplarea asta de câte ori îi ies în cale mici bizarerii cotidiene. Se duce-n ea și se luminează cald.

De curând, într-o mulțime, a simțit o prezență. Ochii-i stăteau pe-o pagină, dar ceva a făcut-o să caute un răspuns în oamenii cei strânși. Un necunoscut.

A știut c-așa va rămâne, un necunoscut. Însă la fel de limpede ca necunoașterea asta e și felul în care i s-ansorit inima. Ca-n copilărie. Ar fi jurat că ei doi împart sânge ori au crescut pe aceeași creangă de prun. Nu-l știe pe om, nu-l are. Dar ea îi este lui. Și el ei tot așa. Pentru că nu e obligatoriu să pui mâna ca să fii.

BENEDICTUS PP. XVI – REVERENȚĂ

Da, l-am iubit pe Papa Ioan Paul al II-lea, întâi cu iubirea străinului. L-am respectat și admirat, citind despre el, și l-am îndrăgit într-o clipă atunci când, de la o distanță foarte mică, l-am și văzut. Mărturisesc, m-a tulburat prezența lui aproape spectrală, bine mirositoare și cu ochi veseli, și degrabă mi s-a așezat polonezul în suflet, pe loc, la fel cum mi s-a întâmplat cu toți cei care-mi sunt dragi.

L-am văzut în 1999, pe vremea când eram studentă la Teologie. Nu știu de ce, dar de dimineață, înainte de a pleca de la cămin, mi-am împletit părul cunună. Am ajuns la Patriarhie și-a-nceput așteptarea. Din papamobil a coborât un om eminamente alb, un om nou și vechi, cu un zâmbet continuu-n ochi, mișcându-se greu, dar hotărât, adus tare de spate, însă trecând peste asta, ridicându-și dreapta la binecuvântare. La un moment dat, am ajuns în fața lui. Ceva mi-a zis, poate „Te binecuvântează”, poate altceva, nu-mi amintesc decât lumina venită dinspre el și tremurul care devenisem dintr-odată. M-am aplecat mult în fața lui și-am simțit aceeași dreaptă pe împletitura părului. Nimeni nu mi-a mai dăruit vreodată o astfel de emoție. Și mult aș mai vrea-o.

Apoi, la scurtă vreme, Ioan Paul a murit, iar eu, vă spun, l-am plâns pe papă. Pe urmă, aproape că nu m-am dezlipit de canalele de televiziune care transmiteau alegerile de la Vatican. Cel care, în vremurile din urmă, a fost beatificat mi-a adus aminte de copilăria mea, în care, fără să știu nimic despre Ioan Paul, m-am tot rugat pentru sufletul lui și pentru buna chibzuire a minții lui. Cum așa? Iată cum: străbunicul meu citea în fiecare zi din trei cărți de rugăciuni. Îl vedeam mereu cum și le rostuiește de-a dreapta, cum le caută semnele, trifoii cu patru foi mereu și nimic altceva, și cum își urmează timpul rugăciunii. Când el nu a mai fost, cărțile astea, și nu doar ele, mi-au rămas mie.

Am mirosit cărticelele alea trei, vechi și cu aromă dulce, de mână bună odihnindu-se, și-am început, aveam zece ani, să le citesc. Noutatea din ele m-a făcut să le dau gata până seara. Apoi, așa cum am văzut la străbunicul meu, le-am reluat în fiecare zi. Și acum știu pe dinafară destul de mult din ele. Ce-am înțeles mult mai târziu a fost că una era catolică, alta, greco-catolică, iar a treia, ortodoxă.

Cum încă foarte bine legată, vorbesc despre cărți tipărite la începutul secolului al XX-lea, era numai cea catolică, pe celelalte două ținându-le eu în mâini cu mare băgare de seamă fiindcă erau fragile, am ajuns s-o știu cel mai bine. Din ea am învățat Crezul, care, bineînțeles, era cu

filioque. Dar de unde să fi știut eu atunci despre diferențele dogmatice dintre biserici? Iar Duhul meu a purces liniștit și de la Fiul până departe de târziu, când au venit întrebările și, după ele, lămuririle.

Și tot dimpreună cu această carte m-am rugat zilnic pentru Papa de la Roma, locotenentul lui Dumnezeu și locțiitorul pe Pământ al Sfântului Petru, cum scria acolo. Am înțeles atunci numai că trebuie să fie o persoană foarte importantă, care stă-n Italia, în capitală. Recunosc, n-am pus întrebări, era anul 1983, iar eu știam deja că nu se pun astfel de întrebări. Dar m-am rugat în continuare, așa, nelămurită și fără să mă apese ceva arzător în locul ăsta nou.

Iar când a fost momentul alegerii, în 2005, a unui nou papă, eu am vrut ca pe scaunul pontifical să vină un cardinal sud-american și, pe locul doi, unul african. Asta pentru că m-am gândit că lui Ioan Paul numai un om cu sânge fierbinte îi poate ține locul cum se cade, iar cei doi erau și cardinali vrednici, din referințele pe care le aveam, de fapt, lucrul cel mai important. Și-am fost foarte dezamăgită atunci când fumul alb a anunțat că alegerile s-au încheiat, iar mulțimea a strigat *Habemus papam!*

L-am considerat pe cardinalul Ratzinger mult prea în vârstă și mult prea neamț pentru a putea continua ceea ce începuse Ioan Paul. Și m-am întrebat ce-o fi fost în mințile membrilor conclavului,

de aleg un om atât de în vârstă? Când și cum să aibă vreme și forță să continue ce e de continuat, așa luându-și el angajamentul atunci, dar să-și ducă la îndeplinire și propriile planuri? M-am gândit că or fi fost rațiuni neștiute și nevăzute care au dus la această alegere de papă. Am fost atentă la el o vreme, încercând să găsesc explicații. Pe urmă, l-am lăsat în pace.

La suflet însă nu mi-a ajuns papa Benedict. M-am tot străduit să-mi găsesc motive să mi-l apropiu, dar n-am reușit. Asta, până în ziua în care am aflat că el renunță la pontificat pentru că nu se mai simte în stare, din cauza vârstei și a tuturor celor care se asociază cu asta, să-și îplinească rostul la Vatican. Să fie papă. Cu asta m-a câștigat pe mine pentru totdeauna fiindcă, las' că printre papi demisiile au fost rare, ultima întâmplându-se în 1415, în general, oamenii renunță foarte greu la funcții, deși scaunul pontifical e infinit mai mult de-atât, la poziții, la onoruri și la tot ce rezultă din acestea, lucruri deloc neglijabile.

Dar Benedict a simțit că nu mai poate, că nu mai e în stare. Sigur că ies la desfășurat tot felul de teorii conspiraționiste care vor motiva gestul lui prin presiunile nu știu căror grupuri de interese. Așa se întâmplă mereu. Eu îl cred pe neamț. El spune că e gata, că sceptrul e prea greu și

nu-l mai poate duce. Îl respect și-l admir
pentru asta și mă-nclin în fața lui, a lui
Benedictus PP. XVI.

LIANA DIN LEAGĂN

Azi-noapte, am visat un fragment dintr-o poveste. Vedeam și literele, în succesiune. M-am trezit, am văzut chiar și virgulele, mi-am spus că n-o să uit, chiar dacă mă culc la loc, și mi-am potrivit perna. Dimineață, m-am trezit tabula rasa. Pun iar carnetelul pe noptieră, că nu mai merge-așa. Dar cred c-am visat o idee fiindcă numai astea dispar fără urmă.

Într-o după-amiază, acum vreo două săptămâni, mi-am aminit de Liana. Așa, fără niciun motiv aparent. Pe Liana n-am mai văzut-o de vreo 35 de ani. Și nu mai știu nimic de ea. Dar e-n mine o stare care poartă numele ei. Abia acum știu limpede asta. Trebuie să fi fost ceva, departe, în mine, care să mă fi dus la ea și la timpul în care-aveam cinci ani. Vreo teamă, poate.

Liana era prietena mea, mai mare cu vreo trei-patru ani, care mă invita să ne dăm în leagăn. Trăiam într-un târg ce-avea case negustorești, majoritatea de pe la mijlocul secolului al XIX-lea. Case-n formă de vagon, lipite unele de altele. Dădeau direct în stradă, prin marchize cu geamuri groase, cu modele.

Curțile aveau garduri de lemn, cu uluci late și rare. Între casa bunicilor mei și cea a bunicilor ei era o alta. Dar noi ne

vedeam prin gard. Liana avea-n grădină tufe de coacăze. Și leagăn.

Așa că vedeam câteodată o frântură de păr creț și un chip pistruiat printre luminile amiezei și știam c-o să fie zi de balans. Eu n-aveam leagăn. Avusesem, dar, pe când eram foarte mică, am sărit din el. Tata și-a zdrelit zdravăn genunchii, salvându-mă. Au decis că sunt prea năbădăioasă și, în consecință, periculoasă pentru leagăn.

Liana avea o voce cuminte și-nțeleaptă. Mă striga încet, însă întotdeauna o auzeam. „Vii la mine?” Dădeam din cap, nerăspunzându-i niciodată, să nu plece fermecătura. Cred că e primul om pe care l-am tratat cu mare considerație. Mi se părea că-mi face mereu un mare favor, chemându-mă la ea.

Fetița nu prea vorbea. Când mergeam la coacăze, spunea „Hai!” și-atât. Dar cel mai mult timp ni-l petreceam în leagăn. Mă urca pe mine, făcea vânt lemnului și se urca și ea, din săritură. Apoi, cânta. Întotdeauna. Bunica ei, doamna Aristița, fosta învățătoare a bunicilor mei, dar și a mamei mele și-a unchiului meu, ne-aducea tarte de caise, cu zahăr pudră. Scurte intermezzouri.

Mi-era liniște cu Liana. Mă legăna în ritmul ei cuminte și blând și mă lăsa să mă minunez de părul ei senin. Și să-i număr pistrii. Râdea cu incisivi albi și crenelați, noi-nouți. Râdea în cântec. Și-o pornea de

unde rămăsese. Câteodată, mi se părea că și mișcările leagănului de c-o zi-nainte le luam tot de unde le lăsaserăm.

Mi-e dor de Liana. De soarele din leagăn. De coacăze și de cântece. De prietenia fără cuvinte.

AUREL

M-a speriat vocea lui baritonală, atunci când i-am auzit-o prima dată. Eram cu aia mică într-un magazin, iar din spatele meu am auzit: „Tu trebuie să fii frumoasa de care s-a-ndrăgostit Liuba, iar tu sigur ești mă-sa.“ M-am întors și-am văzut un bărbat foarte, foarte înalt și suplu, cu un chip mobil care mi-a spus că omul ăsta e mai mereu pus pe glume și cu o căldură imposibil de pus în cuvinte în toată mișcarea corpului. Un om extrem de tânăr, deși trecuse binișor de cincizeci de ani. „Sunt Aurel, soțul Liubei“, mi-a spus, „ce te sperii așa?“ E drept că, vorbindu-mi el din spate, tresărisem a surpriză, plus că avea un ton foarte familiar, iar eu îl vedeam totuși pentru prima dată.

Fata mea își petrecea foarte mult timp din zi cu soția lui, o femeie care, pentru mine, n-are seamăn. E singura femeie din lume pe care o iubesc și de care mă tem. Mi-a crescut copila ani mulți și buni și mi-am lăsat cu cea mai mare încredere, ca-n părinții mei, fata în mâinile ei. Mai bine nu avea cum să-i fie decât cu Liuba. De la ea și cu ea a învățat o mulțime de lucruri frumoase, ea o ducea în parcuri, la muzee, la grădina botanică, îi explica răbdătoare și, dacă era nevoie, copila avea doi ani și

jumătate când s-au cunoscut, de zeci ori poate de sute de ori de ce lucrurile se fac într-un anume fel, iară nu într-altul. Nici n-am cum să spun câte a făcut Liuba pentru fata mea, că n-aș avea cum cuprinde totul. Iar mie-mi spunea totul verde-n față și așa face și acum. Ea nici nu știe altfel și mult o mai admir eu pentru asta.

Ceea ce a fost însă unul dintre cele mai frumoase lucruri din viața noastră e faptul că asta mică și-a găsit în casa Liubei o altă casă și-n familia ei o altă familie. Aurel a decretat dintru-nceput că fata mea e fata lor, chiar dacă ei mai au una, mult mai mare, o fată minunată, modelul absolut pentru micuța mea. Și, ceea ce i-a plăcut copilei mele poate cel mai mult, că pisica lor, Zira, e pisica ei. De fapt, noi deveniserăm la un moment dat aceeași familie. Ziua, copilul era cu Liuba și cu Aurel, seara era cu părinții.

Apoi, s-a făcut mare, dar nu atât de mare încât să vină singură, la prânz, de la școală. Așa că Aurel s-a oferit s-o aducă acasă în fiecare zi. Asta s-a întâmplat întreg anul trecut. Nu doar despre grijă a fost vorba, aia era perfectă, mereu a fost, ci despre dragoste, pășare, mângâiere. Cel mai adesea, o ducea, după școală, la ei acasă, să mânânce împreună din bunătățile pe care le face Liuba și pe care asta mică le adoră. Uneori, stabilea el cu profesoara de sport că fata merge la

anumite competiții, la alte școli, iar profesoara se angaja că o aduce înapoi la noi la școală, unde o aștepta el. Mă suna și pe mine, să-mi spună că a lăsat copila la atletism și să nu-mi fac griji. Nu mi-am făcut niciodată. El și Liuba au avut întotdeauna putere deplină de decizie fiindcă încrederea în ei a fost totală. Când mi-am știut fata cu ei, am fost sigură că nimic rău nu i se poate întâmpla. Și așa a și fost. Să vă mai spun că de la ei a învățat primele și cele mai importante noțiuni de biologie, Liuba fiind un biolog excepțional și pasionat, de artă, Aurel fiind sculptor și grafician, și tot de la ei i se trage dragostea pentru animale? Și iar n-am cum să-nșir câte-au mai fost...

Până la urmă, n-am vrut să vă spun decât că familia nu înseamnă doar legăturile de sânge ori strânsăturile, mai mult sau mai puțin durabile, prin alianță. Familie sunt cei pe care îi iubim și care ne iubesc, cu toate faptele și nefaptele noastre, gândurile și simțirile adesea contradictorii ce vin din asta. Familie sunt oamenii care ne fac și ne lasă mereu să râdem lângă ei.

Așa, ca Aurel, care a plecat de la noi din lume, ieri-dimineată, devreme.

DOUĂ CĂMĂȘI ȘI-O CUREA CU SCOTCH

Terminasem clasa a VIII-a, luasem treapta și intrasem la liceu, așa că m-a invitat mătușă-mea, Cleopatra, la București, să mă plimbe. Rămăsese văduvă de la Paște și copii n-avea. Și-a iubit, fie-i lumina lină!, nepoții și strănepoții și le-a dat fiecăruia câte o bucată sau mai multe din răsul ei.

Tanti Aurica, numai răposatul ei soț, unchiu' Titi, o striga Cleopatra, n-a fost nicio clipă o văduvă posomorâtă, ci o femeie drăgăstoasă și caldă. Am stat în vara aia a lui 1988 o lună la ea, la București. M-a dus la muzee, în parcuri, la Șosea, mi-a povestit viața ei de copil, a familiei noastre, era sora bunicii mele, m-a-ntrebat care-i treaba cu băieții și mi-a deschis ușa bibliotecii ei. Una plină de cărți vechi și foarte vechi. Văd și-acum în fața ochilor o cărticică, nu o ediție liliputană, dar foarte mică, apărută în 1905, care vorbea despre sexualitate. Chestii de bun-simț, răspunsuri neașteptate la-ntrebări ne-ndrăznite.

Și mi-a mai dat tanti Aurica, la plecare, două cămăși care fuseseră ale unchiului. Verzi amândouă și uriașe, că unchiu' fusese om mare la stat și tunător la vorbă.

Erau cadrilate, una-mi venea până deasupra genunchilor, iar ailaltă, o ciudățenie, avea formă de frac, așadar în spate se ducea până la jumătatea gambelor. Am zis bogdaproste și le-am luat, că mi-au plăcut.

Ajunsă acasă, am început să le port, spre groaza alor mei fiindcă era mijlocul verii, iar eu ieșeam în blugi, ghete și una dintre ororile alea două. Tatei i se nverzeau ochii ăia albaștri când mă vedea. Dar nu-mi păsa. Mi se păreau cele mai frumoase haine din garderobă. Și ce dacă muream de cald? Mi se părea că-n ele semăn cu mine mai bine decât în orice altceva. Acum, că nu le mai am, cred că așa și era.

Ieri-dimineată, dă buzna fie-mea-n bucătărie, cu o foarfecă și-o rolă de scotch în mâini. „Prinde-mi cureaua!“ Păi, ce să-i prind, că era prinsă. Și mi-a explicat pendelete, ca la proști. Cureaua trebuia să stea lipită parte peste parte până la ultimul milimetru, ceea ce gaica dumneaei nu performa defel. Și, ca să nu cumva să intre nici măcar picior de gând sau de acarian pe-acolo, trebuia să i-o lipesc cu scotch. M-am îngrozit, am boscorodit ceva despre lucruri bizare și excentrice, dar am făcut, obedientă, ce mi-a zis. A fost mulțumită. Apoi, și-a amintit că trebuie să renunțe la o bluză, că i-ar fi prea cald, așa c-a dat tot jos și-a pus din nou, în altă prezentare. Evident, am lipit iar, strâns,

finalul curelei. Tăcând cuminte și respirând aproape natural.

Mulțumită de sine, a plecat valvârtej la școală. Epuizată deja, m-am așezat să-mi beau cafeaua. Aud cheia-n ușă. Copila mea se-ntorsese din drum, că plecase fără să-și pună cerceii cu pisici alb-gri, stilizate. Și cum să te duci tu la școală fără cercei? Cum? Așa că i-a căutat țâfnoasă, i-a învârtit în lobii urechilor și-a plecat oftând satisfăcută. Eu am rămas în urma ei trăsniță-n moale și mi-am adus aminte de cele două cămăși de pomană. De fapt, nu-i altceva decât teribilismul lui 1988 versus ăla al lui 2014. Plus două fete cu două feluri de excentricitate. Sincer, mă bucur că mi-a fost dat s-o cunosc pe tipa asta. E mișto.

NU-ȚI DAU COPILUL!

Păi, nu i-l da. Leagă-l bine, cu două lanțuri de bicicletă, unul la gât, altul la glezne. Să nu care cumva să poată fugi. Cu tine vorbesc, mama lui, dar și cu tine, tatăl lui. Însă fiindcă sunt mamă, din locul mamei voi vorbi. Dar și ca să nu fie obositor de citit.

Îl hrănești, îl îmbraci, îl încalți, îl educi, îl duci la doctor când e bolnav, îi ștergi lacrimile, îl legeni, îl cerți. Îl crești, adică. Zilnic și noptic. Asta e normă de 24 de ore, știi tu bine. Faci tot ce crezi că-i mai bine pentru el și-o grămadă de prostii, că ăsta-i pachetul de părinte crescător.

Te sacrifici, nu-i așa? Ei, bine, nu-i așa. Ai ales să faci toate astea, nu te martiriza la mine, că nu ține. Știu că e greu deseori, știu că-ți vine de șapte ori pe zi și de trei pe noapte să te dai cu capul de grindă, însă tot tu îi trăiești copilului zâmbetele și luminile, ba încă de mai multe ori.

Și vine celălalt părinte și vrea și el, din când în când, să fie aproape de copilul lui. Al lui, nu mai face crize de Alzheimer numai când îți convine. Și te-nfurii. Nu-l lași. Crezi că ai dreptul fiindcă duci greul. Însă duci și bucuria, nu uita. Nu, n-ai niciun drept, dar poți distruge cât n-ai crede. Iar valuri de tsunami faci fiindcă nu

ai o viață a ta. De-aia îl caracatițezi pe copil. Am simțit pumnul tău drept în față, n-aibi grijă.

Te gândești „De unde știe muierea asta prin ce trec eu?!“. Știu. Am fost acolo. Venea tatăl copilului, în plin divorț și după, și-l lua vineri-seara. De cum ieșeau pe ușă, mă așezam să zac, cu draperiile trase. Mă ridicam numai după apă, cafea și țigări. De pereți mă agățam, că-mi tremurau și mințile, și membrele. Mă goleam de sânge. Mă durea ceva fără nume. Numai duminică-seara, când venea fata acasă, mă sculam din moartea asta prăfoasă și grea de spaimă.

Îți scriu azi, pe inima goală și moale, fiindcă știu cum te doare și cum te sapă. Am dus sfâșierea asta. În genunchi și târâș am dus-o, dar vreau să mai știi că niciodată n-am spus „NU!“. Și nici n-am încercat să mă fofilez cumva și să nu-i dau copilul. Și să mai știi c-am și greșit, scăpând de vreo trei ori în ochii fetei ceva nemulțumire. Știi ce-a făcut? Și-a pus mâinile la urechi de fiecare dată și-a zis „Nu pot, mamă.“ Am înțeles că sunt o nemernică. Am înghițit cuiele propriei imbecilități și-am învățat să tac. Apoi, să nu mai judec.

Nu, nu ești Dumnezeuul copilului tău. Ți s-a dat imensul privilegiu să-l faci și să-l crești. Să-l pregătești să-și trăiască liber și puternic viața. Să-l înveți să iubească și să se iubească. Să aibă încredere-n el, ca să se

poată bucura și ca să poată bucura. Nu-l amputa cu neîmplinirile tale. E destul că nu trăiește cu amândoi părinții lui. Nu lovi și peste asta.

Dacă te porți ca o proprietăreasă de magherniță, așa va face și el. O să vrea să lege oameni cu lanțuri, ca să-i aibă. O să-nvețe că numai controlul îi ține pe oameni lângă el. Îl pregătești să fie de nedorit, de nesuportat, singur. Ne-fe-ri-cit. Îi dai cucută cu lingurița de argint. Și-i mai bagi și propriul sacrificiu pe gât. Ca să se simtă mic, neajutorat și mereu vinovat.

Poate e mic acum și nedezipit de tine. Te bucură dependența lui, că nu mai faci diferența dintre ea și dragoste. Dar o să vină vremea când te va călca-n picioare și-apoi se va dezlega fără vreun prealabil de tine, cea care-l oprimă și care-i decide respirația.

Știi și tu, ca și mine, că, atunci când află că sunt înfiați, copiii își caută genitorii. Toți fac asta. Oricum, toți vor asta. Cum ți-ai putea imagina că stă-n puterea ta să-l desparți de părintele lui, de sângele lui, de inima lui? Sau crezi că inima e porționată-n cvartale? Nu te cred că nu cunoști întregul. Dacă ar fi așa, bucuria am trăi-o cu un sfert, durerea cu altul și tot așa. Dar e altfel. E amestec, e întreg.

Azi, te rog să mă urăști și să mă-njuri. Dar te mai rog, așa, proastă și intruzivă cum mă simți acum, să-ți pui inima peste

inima omului mic pe care-l crești cu-atâta dragoste și să-i ascuți cântecul de aur curgând al libertății. Dă-i voie să primească, să dăruiască, să fie. Dă-ți voie să fii.

AH, SUNT SUPERBĂ!

Mi-a cerut, de dimineață, iaurt cu cereale. Nu l-a mai mâncat fiindcă nu-i ajungea timpul. Adică vremea n-ar fi fost deloc puțină, dacă n-ar fi trebuit toarsă-n oglindă, până la ultima cută a bluzei. Ghiozdanul s-a făcut cu iuțeala sabiei de Toledo, îmbrăcătura însă nu. Cu grijă, cu migală, cu mișcări de ocelot la pândă vârstei primăvăroase, copila de doisprezece ani și-a pregătit luna ploioasă.

I-am pus pachetul și m-am ferit să-mi arăt îngrijorarea pentru frugala masă pe care mi-a-ntors-o cu zâmbet, motivând graba. A acceptat o jachetă mai groasă, cu glugă. Mă mir și-acum, că ei nu-i pasă de ploi și de frig. Cred c-a considerat-o un surogat de umbrelă și de-aia.

Am condus-o la ușă, am pupat-o, am închinat-o țărănește peste creștet și-am așteptat să iasă. Aș! S-a-ntors dintr-o felină piruetă în sălașu-i dormitoresc, în fața oglinzii celei atotcuprinzătoare. A stat preț de o fotogramă. Apoi, am auzit așa: „Ah, sunt superbă!“. A ieșit pe urmă valvârtej pe ușă.

Am rămas în urmă-i, sprijinindu-mă de perete. Una ca asta n-am mai văzut, n-am auzit și departe de mine să fi trăit. Și m-am

bucurat pentru ea. O spusese firesc, scurt și simplu, fără îngâmfare, fără ironie ori autoironie. Văzuse-n oglindă o imagine a ei care-i scosese din suflet o exclamație de admirație. Să-mi trăiești fericită, fata mea! Bravo ție, că poți să fii atât de radicală-n frumusețea ta! Și crudă ca seva.

Aveam și eu tot doisprezece ani și mă pregăteam să merg la aniversarea vecinei de deasupra, o fată mai mare cu un an decât mine. Era o toamnă brună, iar mama mi-a dat un taior de aceeași culoare, după care jinduiam de multă vreme. Adică m-a lăsat să-l îmbrac. Mi-a ondulat un pic părul cu ajutorul unor bigudiuri rusești de se fierb într-o cratiță cu apă și se pun arzânde-n păr și m-a trimis la etajul doi, la aniversare.

Pe drum, adică pe hol, am dat cu privirea laterală de oglinda băii de serviciu. Acolo, am văzut un cap frumos ca un basm de-l auzi când ai trei-patru ani. M-am oprit, am aprins lumina, am intrat și-am închis ușa. M-am uitat la mine câteva minute grase și mi-au dat lacrimile. Am știut că n-o să mă mai întâlnesc niciodată cu mine-n frumusețea aia. Și nu m-am mai întâlnit.

Peste mulți ani, când aveam deja 35, am ieșit valvârtej dintr-o-ncăpere și-am trecut în fugă pe lângă o oglindă. Am văzut alergând în ea un chip atât de frumos în bucuria lui, că-n prima clipă doar l-am admirat, nedându-mi seama cine este.

Apoi, m-am oprit și-am început să râd scuturat, gândind pe loc c-am înnebunit. Cum adică să nu mă recunosc și, mai ales, cum să-mi placă mie de mine?! Am știut atunci că sunt îndrăgostită. Abia atunci. Pe loc. Fără să-mi fi trecut asta prin cap nicio secundă mai devreme. Că nu-i capul sălașul ei.

VIFOR

Era cult și, câteodată, tandru. Îl chema Vifor, iar chestia asta-i puneă mult prea multe probleme existențiale de cinci-șapte ori pe zi. Vara. Iarna, doar de vreo trei. Mă-sa și tac-su aveau așteptări neîmplinibile de la el. Și pentru căncepuseră cu pretențiile de când era foarte mic, iar Vifor nu-i mulțumise cu frumusețea lui copilărească, prea firavă, ai lui îl lăsaseră la bunici: Fana și Codru.

El nu suferise decât două anotimpuri consecutive după părinți. Erau niște tipi egoiști care se jughineau de dimineața până seara pe pajiște. Într-o bună zi, și-au luat toată lumea-n coame și-au plecat. Umbla vorba c-au mai avut o fată, dar nici aia nu fusese-n standardele lor de frumusețe, așa c-o trimiseseră la bunicii paterni. Pe care Vifor nu-i cunoștea, că lu' tac-su-i fusese prea rușine cu el ca să-l arate părinților.

Problema cea mare o puneau însă nașii. Că-n vremurile nașterii lui, nașii contau enorm. Cum genitorii-l uitaseră la bătrâni, nașii, Dala și Zenu, au simțit că e datoria lor să ia copilul palid, suplu și visător în ocrotirea lor sufletească și de-nvățătură într-ale vieții. Fana n-a prea fost de acord, zicea că Dala-i tânără, n-are

copii, nu se pricepe. Iar Zenu e rocker, ceea ce pentru un cal echivalează c-o schimbare de sex. Codru însă a convins-o așa: „Lasă, dragă, e bine ca un copil să aibă parte de compania celor tineri, ai să vezi.“ Fana a cedat. De fapt, nu-i plăcea să se certe cu bărbatu-său. Erau respectați de toată lumea pentru armonia din casa lor, pentru căsnicia îndelungată și pentru faptul că erau gospodari. Iar ea ținea mult la considerația comunității.

În fine, înțelegerea nu s-a semnat, dar ei erau făpturi de cuvânt, nu era nevoie de iscălituri. Ăsta micu' dormea la mă-sa mare și la tac-su mare, apoi veneau nașii cei tineri și-l luau la un fel de școală de bune maniere care includea mult sport, ceva muzică, lectură deloc, educație pentru sănătate și nițică geometrie în spațiu. Dala era pasionată de astrologie și chiromanție, dar bărbatul ei dezavua astfel de preocupări, așa că-l lua pe Vifor deoparte și-i făcea astrograme zilnic, la patru după-amiaza, când Zenu dormea pe o coastă de deal. Îi mai despica un pic și unghiile, să vadă de se-ntorc făcătorii vreodată după el, dar copilu' nu stătea, că durea prea rău, așa că Dala o ținea numătr-o bănuială. Seara, îl aduceau la ai bătrâni, să-l țeșale și să-l puie la culcare.

Viața lui Vifor era mulțumitoare. Doruri n-avea când era mic, de grijă nu ducea lipsă, ba chiar ducea exces, debilitatea fizică pe care-o vedeau ăștia-n

eleganța lui de Nureiev nu s-a confirmat medical, doctoru' conchizând că băiatul este doar romantic, ceea ce nu e o boală la cai. Trăgea de fiare cu nași-su vreo două ore de cinci ori pe săptămână și făcea trei ture de marginea pădurii în fiecare zi. Dar mușchii lui au rămas lungi și prea puțin nervoși, mai degrabă delicați și discreți. Pielea lui – dovadă de tandrețe divină. Iar ochii erau ca izvoarele alea pe care le căuta Moș Zaharia Fântânaru. Trebuia să fii nițel farmazon ca să ți se-arate.

Fana îi făcuse, când era el foarte mic și-ncepuse școala cu nașii, o boccea de cânepă pe care-i cususe și o floare roșie, să nu se deoache. Îi puneă acolo niște iarbă de casă, o varietate care lua cu mâna durerile de pântec. Acolo-și ascundea Vifor cărțile. Când avea vreo doi ani, Zenu-ncepuse să-l lase la antrenamentele de atletism s-alerge singur, așa că ăsta micu' se mai hodinea în câte-un crâng. Desfăcea bocceaua și citea măcar zece pagini la o tură. Era secretul lui. Ai bătrâni aveau o bibliotecă impresionantă în cămara grajdului, acolo unde ținea Fana zacusca de nalbă-mare. Se-nvățase să ia numai una, să le răsfire puțin locul, să nu se vadă lipsa, ținând foarte bine minte unde fusese gaura.

Când a crescut, Vifor i-a obișnuit pe ai lui cu viața de cal cult și tandru, bașca ultraeducat. Nu te-nterupea vreodată-n mijlocul discursului, ferească Dumnezeu!

Avea o răbdare de chinez bătrân și niște maniere de absolvent de pension elvețian. Acum, bunicii nu erau chiar mândri că nu i se vedea numele impetuos în purtări, dar se obișnuiseră, cu timpul, cu gândul că făcuseră și ei ce-i duseseră puterile pentru nepot. Numai că nu voia nici mort să se nsoare. Și, ce zic eu?, nu mergeau ei cu mintea până-ntr-acolo, dar să-l fi văzut și pe el măcar o dată cineva cu vreo fată. N-ai pomenit! Cum venea vreuna la gard, cum se-ascundea nubilul vreo trei zile. Intraseră la gânduri bătrânii și-și munceau nopțile pe marginea patului, temându-l de singurătate.

Iar Vifor nu dormea nici el. Înțelesese, când împlinise echivalentul a douăzeci de ani omenești, că există un fel de liniște constitutivă-n viață care te ține-n așteptare. Care ești tu.

CRISTINA ȘI-O LABĂ

Se trezise pe-un tăpșan, înainte să se fi adunat dimineața de pe drumurile nopții. Era, așa, între două stări de agregare ale luminii. S-a căutat pe față de picături și le-a șters cu dosul palmei. Avea și-n păr. Dormise ud.

Cristina s-a ridicat de pe stânca ierbită, și-a prins șalele cu amândouă mâinile, îndreptându-și-le dintr-o aruncătură. Și cum stătea ea-n marginea pădurii, a simțit cum îi trece o adiere prin umeri și se proptește-n clavicule. Aha, deci udătura era peste tot. Și-a-nceput să se șteargă la nimereală, parcă speriată nu de vreo răceală, ci de vreun blestem cu rouă de noapte.

Își făcuse curaj de cu seară să doarmă-n gura pădurii, și-a luat spaimetele, le-a pus în batistă, cum făceau babele pe timpuri cu părăluțele albe pentru zilele negre, și-și îndesase pe gât șomoigul. Odată ajuns în esofag, asta se desfăcuse-n molecule și i se răspândise-n sânge atât de repede încât n-a mai apucat decât să-nghită de trei ori și-a luat-o somnul, chiar dacă ea a crezut că fusese însăși moartea de pânză.

Dormise cu ochii deschiși, până-i pocniseră la o aducere-aminte de clipire, dar știi cum? Ca uscăturile. Și mai

numărase Cristina încă o spaimă acolo, cu degetul mijlociu al piciorului drept. Care i-a și-nțepenit la proba asta aritmetică. Visase zboruri și fugi, cu aripi amestecate cu nu mai puțin de patru picioare per cap de viețuitoare vertebrată. Într-o răscruce de vis, când își trăgea sufletul, se gândise că nimic nu poate fi mai rău pe lume decât să dormi cu ochii deschiși și să visezi bâzdâgăanii.

Că și-un lup era mai bun. Mă rog, cumva, măcar mai sănătos. Lupul urlă, rânjește, îți îngheață sângele ca trombofilia și, pe urmă, cumsecade, te mănâncă. Și nu oricum: cu poftă-n foame, nu-n bătaie de joc.

Acum, după ce-și făcuse și vânt grăbit cu mâinile, după ce ștersese și urmele umede ale nopții, Cristina obosise. Și când ostenești, nu te-ntrebi dacă ai motive, ci cauți culcuș. Iar ea tocmai de motive și de mamele lor luase cărarea pădurii, așa că se-așeză la loc, pe tăpșanul care se zbicise nițel de la trosnetul de ziuă.

Și ce să vezi? Cum stătea ea-ntr-o parte, făcută căuș, și se golea de toate, că, la un moment dat, fusese sută-n mie căncepe să-i curgă sânge pe la frunțile unghiilor, adică sângele ăla fricos, nu ăla bun, Cristina simte o pernă caldă și fără colțuri cum i se-așterne-ncet și moale pe ceafă. Închise ochii, mirându-se de cât somn poate să-i încapă-n carne.

Dar Cristina nu putea să nu fie totuși

sigură de natura pernelor. Duse o mână la ceafă, în timp ce perna cea moale apăsă puțin, puțin. Numai atât cât să-și exprime sentimentele, nu excesiv. Cristina dădu să se sperie, dar sângele fricii se scursese deja pe stâncă și nu mai avu resurse. Atunci, se ridică-n capu' oaselor, să-și înfrunte oaspetele.

Iar ursul o privi-ntre ochi, că vânatul știe mai bine unde să te uiți când vrei să hipnotizezi, puse cealaltă labă superioară pe sub coapsele ei, o ridică-n brațe și porni de unde-a venit. Acum, povestea spune că din pădure, dar putem noi să fim chiar siguri?

TU DE CE NU AI COPII?

Aceasta nu este literatură. Așadar, nu vă iluzionați. O să vă povestesc, așa cum m-oi pricepe de limpede, o-ntâmplare adevărată.

Eram în anul I de facultate, la Teologie. Unele materii, cum ar fi „Arheologia biblică“, le făceam la comun, adică toate secțiunile la un loc, în amfiteatru. Așa că eram destui acolo, poate peste o sută de oameni.

Stăteam în bancă mulți, dar încercam să ne chiorchinim și noi pe grupe. În fața mea, era un grup de băieți: cămeși albe, scrobite, freze-ntr-o parte, corecte, cerând briantină, pantaloni cu dungă, cravate subțiri, de piele, negre, șosete albe și pantaloni negri. N-am zis nimic, nici măcar în gândul meu.

Înainte cursului fiind noi, am început să vorbim unii cu alții. Unul dintre ei, după un schimb de replici, mi se uită pe mâna stângă: „Tu ești măritată.“ Ei, știam asta deja, așa că i-am zâmbit. „Ai copii?“ Ceva s-a răscolit în mine, ca un șarpe sculat cu bătu-n miez de noapte și pus să-și scrie memoriile. I-am zis că n-am. „Cum adică ești măritată și n-ai copii?!“

Aici m-am răsculat. Dacă ar fi terminat conversația la observația cu măritatul, l-aș

fi considerat un tânăr nițel impertinent și aproximativ educat și gata. Unii oameni cresc mai încet, na. Dar a călcat într-un loc interzis de bunul-simț de pe orice lume. M-am ridicat din banca mea, s-a ridicat din banca lui și i-am zis: „Tinere, ești un imbecil fără manieră, dar trag nădejde că nu și fără speranță de vindecare.“ Șocat a fost tot el. Nu i-am mai spus decât atât: „N-ai decât să-ți amintești toate schimburile de replici și să-ți dai singur seama când și unde anume ai greșit grav. Nu sunt dicționarul tău explicativ-comportamental.“

Unii oameni au copii, alții n-au. Sună a „iarna nu-i ca vara“? Ține minte, asta e singura realitate și n-ai dreptul decât s-o observi. Nu-i treaba ta niciodată nici cine are și nici cine nu. Tu uită-te-n coliba ta și-apoi ieși în ogradă, da' nu te duce peste gard. Că nu te mai privește.

Ca să nu zici că-s aspră, îți voi spune totuși de ce. Unii oameni vor să aibă copii, alții nu vor. Nu, nu te-a-ntrebat nimeni ce părere ai, de ce bați din buze? Unii nu se simt în stare să-i crească, pricepi? Nu ești tu răspunzător cu judecata, așa că vezi-ți de treabă.

Știi câți părinți, fătuind zilnic și aprig cu multe și varii probleme cu propriii lor copii, se-ntreabă dacă sunt cu adevărat în stare să-i crească? Dacă sunt buni de părinți? Dacă au fost pregătiți atunci când i-au... proiectat? Mulți, să știi. Oricum,

sigur o fac ăia zdraveni la minte, chiar dacă nu-i auzi tu. În general, lumea nu prea-și exprimă durerile cele mai ascunse. Și știi cam ce le iese la autoevaluare? Că nu.

Apoi, sunt cei care nu pot avea copii. Iar pe ăia-i doare, așa cum n-ai putea tu avea habar că poate durea sufletul. Știi de ce n-ai putea? Fiindcă al tău te lasă să pui astfel de-ntrebări tâmpite. Nu, nu mintea ta te lasă, nu te legăna. Inima o face. Capul nu e responsabil cu bunul și cu răul. El se ocupă cu restul și i-o fi destul.

Când îl întrebi dacă are copii pe unul care-ar vrea, dar nu poate avea, să știi că-n clipa aia i-ai amintit că-i un neisprăvit și un nevolnic, ba, mai rău, un nevrednic. Adică l-ai lovit pentru nimic, afară de curiozitatea ta de om rău, nu prost. Așa că-nfrânează-te la inimă și ține-ți limba după dinți. Că poți.

DAR MIE-MI DAI?

Am văzut deseori prin oraș oameni care vând cărți: bătrâni, tineri, de vârsta mea sau chiar copii. Fetița asta însă nu vindea cărți. Chiar nu știu ce făcea lângă banca aia de la Piața Victoriei. Stătea-n picioare și se uita cum trec oamenii și, peste ei, cum trec mașinile. Să fi avut 9, 10, hai, 11 ani. Slăbuță și nu prea înaltă, îmbrăcată în alb și albastru. Tricou și pantaloni. În picioare, sandale bej. Nu măntreba de unde am știut că ea stă mult, prea mult, pe stradă, că nu știu să-ți răspund. Poate era scris în lumina din mâinile ei frumoase.

Avea părul de culoarea copilului, că arareori te faci mare c-o astfel de nuanță, jumătate soare, jumătate nisip. Și ochi albaștri, cu pistrui înconjurați. Și obraji limpezi. Iar mâinile alea... cele mai curate mâini.

Am trecut pe lângă ea fără să mă opresc. Văzusem numai un copil. Un alt copil. Toate cele de vi le-am spus le-am văzut abia după. După ce lângă banca alăturată s-a oprit un bărbat de vreo 35 de ani, bărbos și neîngrijit. Și care s-a aplecat să caute ceva-n cutia mare, de carton, de lângă bancă. Fetița, nemișcându-se din fața băncii ei, i-a spus:

— Să știi c-a trecut un om pe-aici și ți-a furat din cărți.

— E, asta e, dacă n-am stat aici să le păzesc?!

— N-am avut ce să-i fac. A luat și-a fugit repede.

— Asta e.

— Dar mie-mi dai una s-o citesc? Îmi dai? Ți-o dau înapoi. Sau ești prea supărat?

Abia atunci m-am oprit. Sau m-am trăsniț. Că nu mai știu. Și mi-a fost un drag de ea pe care nu vi-l pot spune cum s-ar cădea, că n-am cuvinte chiar pentru orice. Mai bine. M-au amețit vorbele ei și mi-a venit să-i sărut mâinile. Dar n-am știut cum să fac asta. Că era dreaptă și liniștită ca o stâncă-n soare. Și nu voia nimic. Așa c-am mai făcut trei pași de la fața ei frumoasă, făcându-mi curaj să respir, să mă ridic din mine, să merg.

ȘI-A FĂTAT CĂȚAUA

Intrase deja în clasa a III-a. Fie-mea, cine alta? Și-ncepuse să se uite cu jind la sclipiciurile de pe stradă, la fundele roz-bombon și la blugii șerpuitori care pocneau de parcă erau puși pe dovlecei. Aveau câteva colege de clasă chestii din astea, strada colcăia de kitsch, copila suferea că mă-sa o-ndeamnă către alte feluri de-nveșmântări.

I-am spus povești cu baluri de epocă, mi-am deșertat amintirile mele de copil îmbrăcător de haine mămești și bunicеști, defilând pe holuri, pe scări și-n fața oglinzilor care aproape crăpau de răs, i-am explicat ce-i urât și, mai ales, de ce-i urât, dar fata mea, deși înțelegea, vedeam bine asta, n-avea inima convinsă. Numai mintea.

Așa că m-am dus la tac-su și i-am zis: „Ce ne facem? Hai, că de deștept te-am luat, trăsnește o idee conchistadoare!”. El, neapăsător și negrăbit, tace preț de patru-cinci țigări cu filtru cu gaură și zice apoi, olimpiar: „Gata! La școala de modă cu ea!”. Și-mi spune că o s-o inițieze-n specificurile marilor designeri și ale celebrelor case de modă. Cu istorie, cu avataruri, ca la carte, nu joacă.

Și uite-așa a-nceput o perioadă în care

tată și fiică ședeau nedezlipiți de care mai de care mai spectaculoase defilări de modă, presărate cu anecdotica aferentă, ținătoare de copil în poveste până la somnul binecuvântat, singurul care era-n stare să încheie serile fiecărei zile obosite de trenduri.

Dar fata mea e și-o iubitoare-nfocată de animale, iar preferata acelui moment era Fetița, o cățea șchioapă de-un picior, însă nu mai puțin valorizată la bursa seducției reproducătoare fiindcă ne-am trezită cu dânsa borțoasă cam pe primăvară. O-ngrijea zilnic pe Fetița, în spatele blocului. O pupa-n bot, o spăla pe labe, îi aducea apă și mâncare, iar din banii strânși la sorcovă i-a luat o frumusețe de lesă din piele. Mi-ar fi plăcut și mie, să vă spui drept. Lesa.

Și trece cât trăbă a trece, iară copila vine-ntr-o zi cu vestea c-a fătat cățaua. Avea nici mai mult, nici mai puțin decât șase pui. Asta mică, trăind plinar sentimentul de bunică, a-nceput a avea grijă și de mamă, și de pui. Așa cum se cade c-o lăuză și cu nou-născuții ei.

Într-o seară, găsesc pe masa din bucătărie o coală A4 înjumătățită. Avea ca titlu „Fetița“. Dedesubt, numele fiecăruia dintre cei șase copii, cu trăsăturile fizice și morale care determinaseră alegerea numelui fiecăruia, după cum urmează:

– Șanel – ăla slab și lung, pătat cu alb și negru;

- Dolcen – ăla-n trei culori, cu pete cu flori mici;
- Iv – ăla negru și fricos, cu blana aspră;
- Dris – ăla bej, cu urechile lăsate și șosețele maro;
- Lanvan – ăla alb, cu ochii roz, transparenti, și picioare mici;
- Jivanși – aia aurie cu negru la ochi și la coadă, în rest, neagră, și care-i dă la o parte pe frații ei.

TANTI JENICA ȘI ERA COMUNICĂRII

Când o sun pe fie-mea și nu-mi răspunde, mi se face inima cât un bob de muștar tresăltând ca apucatul. Până ajung să vorbesc cu ea, nimic nu mai pot face. În era asta nouă a comunicării, am deprins neliniști noi. Și tare păguboase.

În vremea copilăriei mele, era altfel. Trăiam la țară, la bunici. Plecam la joacă și veneam când o terminam. Dacă era vremea mesei, venea bunica mea și mă culegea de prin vecini. Că prea departe nu mă duceam niciodată.

Aveau bunicii mei și telefon. Îl foloseam atunci când trebuia să comunicăm cu oameni care stăteau la mai mult de zece case de noi. Și mie-mi plăcea de el, că eram mică și mereu era o mare provocare să nu-mi scape discul peste degete, atunci când formam numărul centralei.

În fiecare localitate, era câte o centrală. Sunai și-ți răspundea o voce de femeie. Erau vreo trei doamne care lucrau în schimburi, ca să asigure permanența. Fiindcă una dintre ele era mama prietenului meu Lulu, mă mai duceam pe-acolo și mă lăsa să-nfig și să desfig firele alea care se terminau cu niște butoane

ovale, nu le știu eu numele, în și din niște găuri mărginite metalic.

Pe vremea aia, îmi plăcea să vorbesc la telefon. O făceam rar și-ntotdeauna aveam un scop concret. Mă tem că de-aia am rămas o ciudățenie de om care nu dă niciodată telefoane de „Ce mai faci?“, astfel că familia și prietenii îmi tot bat obrazul, dar, până acum, fără folos.

Formam la centrală și-mi răspundea tanti Jenica:

— Săru' mâna, tanti! Dă-mi și mie, te rog, la... fina Aurora, tușica Sanda, tanti Leana a lu' nenea Mișu Tabacu, mă rog, după caz.

— Îți dă mama, da' ia zi tu pe unde-ați fost voi cu gașca aseară?

— La Marinescu, tanti Jenica, și diseară ne ducem la Timoftescu.

— Aha. Și cum v-ați distrat?

— Păi, ca de obicei: muzică, dans, bancuri...

— Și Lulu-al meu a băut ceva?

— N-a băut, tanti, decât niște must.

— O fi fost asprit... Da' ia spune, mă-ta mare ce-a făcut azi de mâncare?

— Musaca de vinete și dulceață de pere.

— Bine. Hai, că-ți dau la fină-ta Aurora și mai vorbim noi.

Și-așa făceau toți, formau și cereau: la mama la serviciu, la petrol, la tușa Luxița, la tata la ferometal etc. Centralistele știau pe dinafară toate numerele și toate

adresele. Și le știau și pe alea din afara localității. Bunica mea zicea numai atât: „Jenico, dă-mi la soră-mea Cleopatra.“ Asta-nsemna la București. Uneori, răspunsul nu venea din prima: „Uite, e ocupat. Las’ că mai încerc eu și te sun când o răspunde.“

Pe-atunci, oamenii-și vorbeau, nu conștientizau comunicarea. O făceau firesc și nu-și trânteau reciproc în față scurtcircuitele de comunicare. Limbajul lor era unul direct, definitivament nepsihologizant. Foloseau telefoanele numai de nevoie fiindcă preferau să se vadă-n ochi. Iar dacă erau certați, nu-și trimiteau reproșuri cu porumbelul călător, ci-și spuneau verde-n față ce nu le convine, iar pe urmă-și întoarceau câte un spate drept și cinstit. C-așa erau timpurile și alea erau mijloacele, oamenii fiind obligați să fățuiască unii cu alții.

Azi, ne sunăm pentru toate rahaturile și ne dăm și mesaje. Azi, stăm mai mult cu spatele unii la alții, spate-ncovoiat de statul la computer, și ne trimitem mesaje de falsă bucurie sau de aproximativă-nveninare. Azi, neașteptatul e mult prea rar. Intențiile s-au subțiat și bagatelizat din lipsa firului ăluia în formă de coadă de purcel. Și tot azi, ne mirăm că nu mai știm ce să facem cu o relație, indiferent de ce fel este ea. Azi, mi-e dor de tanti Jenica a lu’ nea Gogu, măritată cu nea Fănel al lu’ Șoșonel, ăla de umbla cu tranzistorul din

'48 pe umăr și niciodată fără baston, și de vremurile când ea era ambasador extraordinar și plenipotențiar în comună. Dar, de fapt, cred că mi-e dor de mine de nu mă mai pot duce.

APĂI, O IAU ȘI-AȘA!

Erau ele trei fete la părinți. Frumoase, deștepte și... refugiate. Abia se terminase războiul și trebuise să-și părăsească orașul din Basarabia, venind în România, anume în Banat. Într-un sat. Părinții le erau învățători. Și-au găsit, așadar, de lucru la școala din sat, au învățat oamenii și locurile cât de cât și au purces la continuarea educației copilelor.

Cea mare, Maria, s-a dus la facultate, la Cluj. La Filologie. Celelalte două au mers la liceu, la Lugoj. Maria era frumoasă și-un pic semeață, cum îi șade bine unei fete care-apropie douăzeci de ani. Nu se obișnuise cu strămutarea, îi era dor de Basarabia ei, nu căuta să-i afle-n obiceiurile lor pe oamenii satului unde ajunsese dimpreună cu părinții și surorile, se căuta pe ea, până la urmă. Și, ca orice refugiat cu traiul, Maria s-a refugiat cu mintea și cu inima în ceva, adică în cărți.

De când plecase la facultate, ajungea mai rar pe-acasă, că era drum lung și greu. Dar chiar și-așa, ochii unui băiat au văzut-o, iar de-atunci odihna sufletul lui n-a mai avut. Era cioban, ca și tatăl lui. S-a frământat el o vreme, apoi și-a luat curajul în dinți și s-a dus la tătâne-său, să-i spuie oful. Bătrânul, hotărât și mândru de ficior,

a bătut, împreună cu băiatul, la ușa casei basarabenilor venetici.

Au fost primiți, așezați și-ntrebați de pricina-ntâlnirii. Asta fiindcă nu trimiseseră vorbă-nainte, prin pețitoare „profesioniste“, așa cum cere datina. Că pețitul nu-i orice, așa că nu se face oricum. Cum multe nu se fac prin sate, da, încă și azi. Întâi se trimite vorbă și-abia apoi se-ntâlnesc „părțile“. Ba, pot fi două întâlniri, prima între părinți și cealaltă și cu bieții împricinați. Oricum, vederile astea au loc noaptea fiindcă, în caz că nu se poate cădea la vreo pace cu logodna, să nu știe satul c-au fost în vorbe.

Dar bătrânul cioban și-a văzut fiul trist și supt la față, aidoma sfinților luptători din naosul bisericii din sat, așa că l-a luat cu el și-au purces, siguri fiind c-au s-aducă noră-n casă. Părinții fetei au împietrit, au despietrit, au priceput, s-au bucurat că Maria nu-i de față și-au încercat să contracareze atât obiceiul locului, cât și cererea venită de la un necunoscut:

— Mulțumim dumneavoastră, dar fata noastră n-a dat semn c-ar vrea să se mărite.

— Domnule dragă, a zis baciul, i-a căzut dragă ficiorului, noi suntem oameni cu stare, oi multe, pământ, roadă, și-o vrem noră-n casa noastră.

— Înțelegem și suntem onorați, dar Maria nu se gândește la altceva decât la școală. Apoi, trebuie să vă gândiți și

dumneavoastră tocmai la lucrul ăsta, fata noastră face o facultate...

— Apăi, nu-i bai, sare tânărul îndrăgostit, o iau și-așa, cu facultate!

OAMENII CARE...

... plâng(em) pe stradă sunt(em) extrem de bine hidratați. Și nu cu sucuri dulci și carbogazificate. Cu apă și ceai gol. C-o găleată de spărtură de nori încinși. Sau înghețați.

Strada e locul cel mai sigur pentru că poate fi cel mai singur. Eu plâng greu dintotdeauna. Și numai de nervi. Nu mă descarc niciodată, ci-mi adaug nervi mai mulți, dar parcă nițel mai grei, mai osteniți.

Locul meu perfect de plâns în public e troleibuzul. Mirosul lui îmi amintește invariabil de bunici. Și plâng pe sub rimel și peste dermatograf. Nu mult, că nu merg mult cu troleul. Și nici des.

Dar de fiecare dată când văd oameni care plâng pe stradă mă-nțeapă ceva-n stern. Am acolo un fel de istm care se trezește numai la emoții foarte mari. Sigur că nu știu de ce se activează și când sunt emoții care mă privesc pe mine-n sinele meu amărât, și când văd oameni plângând pe stradă.

Dar nu neapărat pe stradă. Și acasă. Și în vizită. Și cel mai rău mă doare indicele ăla de stern când plâng bărbații, deși ar trebui să se-ntâmplescă asta când plâng copiii. Dar la copii am și eu un pic de

experiență. Pot să fac diferența dintre lacrimile dureroase și alea care bat din picior.

Dacă stau să nu mă gândesc, sunt un om de-ncredere, de vreme ce toți bărbații apropiați inimii mele au plâns în ochii mei, și fără' de vreo rușine. Însă mai greu decât să alin lacrimile lor nu mi-a fost cu altele. Ăștia nu se-ntorc din supărare sărată cu una, cu două. Bine, nici nu plâng mult. Două-trei lacrimi, ca apa grea.

Oamenii care plâng pe stradă sunt labili psihic. Aliați sunt abili psihic. Că se-abțin. Acum, sigur că nu le vine tuturor să plângă simultan. Dar știu din ochii mei cum e să fii și lac de acumulare, și deșert în același timp. C-o mână nevăzută dai drumul ecluzelor, cu alta-nsetată ți se duc lacrimile-napoi, de parc-ar trebui să ceri voie unei comisii a plânsului să-ți deschizi și tu o firmă cu acest obiect de activitate și să-ncepi să produci.

Când văd oameni care plâng pe stradă, văd și tăvălugul. Și nu-mi pasă dacă au dreptate-n plânsul lor, dacă au argumente, dacă jalea lor vine din vreo impresie. Durerea lor, adevărată ori închipuită, o simt la fel. Și ei, și eu. De ce ei, știu. Că și pe mine m-a durut de mai multe ori câte vreo părere-ncuțitată, născută din spaimile mele. Cu sau fără rădăcini. Așa că știu că nu-i diferență între a fi și a ți se părea când vine vorba despre durerea nefizică.

La puțini dintre oamenii pe care i-am

văzut plângând pe stradă m-am dus, să-i întreb dacă le pot fi de vreo nădejde. Asta fiindcă n-am vrut să fiu intempestivă. Însă de azi o să mă duc la toți. Chit că 95% mă vor respinge pe motiv că-s nebună și nu-mi văd de treaba mea. Ori vor încerca să se ascundă mai bine. Mă duc.

NITICĂ ASPERSIUNE

Carmina și Ianăș s-au cunoscut la Brașov. Lucrau amândoi într-o unitate militară. El citea până i se uscau conjunctivele, ea era stenografă și cânta-n cor miercurea și vinerea, la repetiții, și-n spectacole, când erau riguros programate de superiori. Purta rochii argintii, lungi, de tafta, și-avea părul platinat și ondulat cât să juri că-i natural.

Erau amândoi crescuți la țară, el, la munte, ea, la șes, în câte un capăt de republică. El, ardelean, ea, regățeană. Aveau câte douăzeci de ani bucata, Carmina era frumoasă ca Venera, da' vie și caldă, Ianăș, cam ca Tony Curtis. El, înalt de peste doi metri, ocrotea tot ce-i ieșea-n cale: oameni, străzi, clădiri și poduri. Când stăteau alături, arătau ca un grup statuar simbolizând protecția.

Pe vremea aia, adică la-nceputul anilor '70, nu mureai sigur după o boală lungă și concubinantă. Te plăceai, te luai. În maximum un an de la conștientizarea amorului reciproc. Ceea ce ei au și făcut, după ce și-au anunțat aparținătorii și i-au invitat la Sfatul Popular, carevasăzică Starea Civilă din Brașov.

Mama ei, căreia Carmina-i povestise că viitorul soț e un bărbat nemaivăzut de

înalt, a coborât din tren pe la linia a treia și-aștepta să-l vadă pe gineri-su peste celelalte două staționate pe liniile lor. Bunicul mirelui a fost uimit de frumusețea și delicatetea miresei, iar soacra-mare i-a zis scurt: „Vezi că fii-miu nu merită o fată ca tine, că-i un bagabont!“.

Carmina și-a făcut un coc nonșalant, de semăna cu Marina Vlady, Ianăș și-a pus un costum negru și era elegant ca un vampir, vorba lu' Kusturica. Au rezolvat rapid cu starea civilă, au căutat o gazdă și s-au pus pe căsnicit. Începuturile relațiilor sunt vise erotice pentru toată lumea. Așadar, și pentru protagoniști.

Dar sunt mici chestiuni tehnice în orice început care dau bătaie de cap îndrăgostiților. Bunăoară, Carmina nu știa să doarmă decât în cămașă de noapte. Așa apucase când era fată la mă-sa și la tac-su și nu se voia dezvățată cu niciun chip. Bărbat-su râdea de ea și de frăgezimile ei, plus de apucăturile bătrânicioase ale proaspetei neveste.

Într-o noapte, Carmina și-a făcut curaj și-a intrat goală sub plapumă. Bărbatul a aprobat gestul printr-o modalitate barbară și sănătoasă, dar asta-nțeleg femeile mai pe la jumătatea vieții. După aprecierea sălbatică și nelăsând loc vreunui dubiu, Carmina s-a-nvelit bine și, în dedesubturile moi, a pus un picior pe Ianăș și-a luat-o somnul.

De dimineață, în dreptul șalelor

bărbatului, cearșaful era ud pe-o suprafață cât o certitudine. Ianăș s-a trezit, a pipăit, s-a-ngrozit de rușine și-a fugit în bucătărie, să fumeze cinșpe țigări la două ibrice de cafea. Îl lua cu leșin când se gândea cum o să-i explice el iubitei așa o rușine. Carmina a-ntins și ea mâna după el și-n loc de Ianăș a găsit udătura. A-nțepenit. „Care-o mai dormi fără cămașă de-acu’!“, și-a scrâșnit peste smalțul incisivilor și-a-nceput să se frământa de spaima-ntâlnirii cu bărbătu-su.

A deschis încet ușa bucătăriei, a zâmbit ciufulit și s-a dus spre el. „Iartă-mă, mor de rușine, n-am mai pățit așa ceva niciodată!“, a spus Ianăș, cutremurându-se. Carmina, scăpată brusc și neașteptat de povara mărturisirii, mulțumind cerului îndurător pentru așa o răsturnare de situație, i-a zis că nu-nseamnă nimic asta, oricui i se poate-ntâmpla, i s-a așezat în brațe și l-a cuprins. Erau fericiți, chit că el, cam vinovat. Și n-a uitat niciodată asta. Mereu i se strângea inima când își amintea-nceputurile ude.

Când cu nunta de argint, și-au invitat copiii, doi la număr și cam țicniți, părinții, frații și prietenii. Dans, râs, mâncare bună. Atunci și-a mărturisit Carmina fapta, izbăvind-i pe-amândoi de vină și neliniște.

ȘNUR GALBEN, FUSTĂ PLISATĂ

Eram în clasa a V-a. Tunsă castron, cu dinți lopătari, cuminte ca un om bătrân, înțeleaptă ca un mort. M-au făcut, *in extremis*, comandantă de detașament. Cu ceremonie frumoasă, toți colegii, cu mine-n frunte, îmbrăcați în uniforme de sărbătoare, adică de pionieri. Ba încă mi-au dat și-un șnur bleu-ciel, adicătelea m-au făcut și *deputy*, adjunct de comandant de unitate al Școlii nr. 5 din Târgoviște. Eram cineva.

Venisem în prima clasă primară, după șapte ani îngeriți, dar și cățarați la bunici, la ai mei. Părinți tineri și frumoși, îi vedeam o dată la două săptămâni, c-așa se circula: când cu soț, când fără soț. La numărul mașinii mă refer, adică la ultimele două cifre. Și, brusc, m-am trezit în casa lor și-n orașul lor, necunoscută în necunoscutul lor. Peste asta, școala. Cumplit moment. Până-n decembrie, mama mă târa până-n clasă. Nu voiam să merg la școală și pace. Plângeam încet și mă lăsam grea. Din ce în ce mai grea, că, de supărarea extirpării mele din raiul bunicesc, am început să mănânc tot ce-mi ieșea-n cale. Iar mama mea minunată și gătește halucinant.

Mâncam și plângeam, deși nu

descoperisem poema lui Labiş. Şi mă expandam. Între timp, mamei mele îi creştea rotundă burta, că-n ea se decidea frate-meu, cerut părinţilor la venirea mea la şcoală, în mod expres. Învăţam foarte bine, cu plecatul de-acasă şi ajungerea-n clădire nu mă-mpăcam eu. A, şi nici cu schimbarea bruscă, în primele două săptămâni, a învăţătoarei. Pentru că eram prea mulţi într-o clasă, au decis să culeagă copii din cele trei existente şi s-o-nfiinţeze pe a patra. În care am ajuns şi eu. Am înştiinţat-o pe noua mea învăţătoare, la prima şedinţă cu părinţii şi copiii, că nu-mi place deloc de ea. Nu mi-a ținut minte nerozia asta, dar am văzut pe chipul mamei c-am făcut o mare prostie. Ce să fi ştiut? Bunicii aşa mă crescuseră, să spun ce-mi place şi ce nu. La fel şi cine. Era totuşi prima dată când mitocăneam pe cineva. A fost şi ultima.

Ştiţi expresia aia „copii de părinţi“? Era valabilă în vremea copilăriei mele, cum este şi azi. Dacă mă-ta şi tac-tu sunt persoane sus-puse, eşti şi tu altfel tratat la şcoală. Ei, bine, mie nu mi s-a-ntâmplat. Şi nici fetei mele. Am învăţat carte de la dascăli întregi la minte şi la suflet, aşa cum învaţă şi ea. Totuşi, la capitolul „fonctie“ de conducere, deşi eram cea mai bună din clasă, a fost o problemă: mai mult de comandantă de grupă, în primii patru ani, nu s-a putut. A trebuit să le demonstrez în şcoala primară constanţa în excelenţă,

pentru ca în acea clasă a V-a să fie de acord să ajung comandantă de detașament, plus *deputy*, cum vă spusei.

Pentru mine, a fost enorm. Simțeam, chiar dacă nu știam să explic mecanismele, cum funcționează comunismul și-n lucrurile astea mici. Pentru că n-am fost „copil de părinți“, a trebuit să fac mereu mai mult, să fiu mai mult. Eu nu-mi doream șnururile astea, dar mă durea că le aveau alții fiindcă directorul școlii voia să le mulțumească părinții cu funcții importante-n partid. Era nedrept, iar nedreptatea o să mă doarăntotdeauna, chiar dacă știu că viața nu e dreaptă.

În ziua aia-n care pe bluza mea albă, încheiată cu cravată roșie, cu inel transparent, și decorată cu insigne de merit, plus cele două șnururi mișto, culorile steagului Ucrainei, au curs lacrimi de-mplinire, m-am dus acasă, la ai mei, mi-am strâns fusta mea plisată mărunț și făcută de mătușă-mea, fiindcă eram deja prea grasă ca să mai fi găsit în comerțul socialist una pe măsura-mi, și le-am zis părinților că mi-a venit și mie rândul, după cinci ani de școală, să fiu apreciată fiindcă-nvăț cel mai bine.

Poate vi se pare că vă-nșir prostii. Așa și este. Numai că și prostiile astea, alături de altele următoare lor, m-au făcut să nu mă-nțeleg niciodată cu amânarea și cu așteptarea și să cred că eu nu sunt

suficient de bună, că eu nu merit, că mie nu ușor mi se-ntâmplă ceva bun.

Dar să știți că sunt recunoscătoare. Chiar da. Trei lucruri m-au durut îngrozitor în viața asta: când mi-au murit bunicii, că el n-a rezistat decât trei ani fără ea, și când mi-am pierdut primul copil, înainte de a se naște. În rest, m-a ferit Dumnezeu de nenorociri, iar asta face din mine un om care nu se plânge ușor. Știu bine și mereu că a fi ferit de întâmplări crunte de viață e o binecuvântare.

GOGOȘI À LA TANTI LEANA

Era sora cea mai mare a bunică-mii, o femeie înaltă și foarte frumoasă, cu pielea albă și necremuită vreodată, mândră tare că n-avea niciun rid. Zdravănă la trup și veselă cu inima. Când o-ntâlneai, îți ieșea soarele. Așa era și bărbatul ei, nea Mitică, iar eu am crezut când eram foarte mică despre ei că au un secret numai al lor care-i face mereu să râdă. Mai târziu, mi-am dat seama că doar se potriveau și se iubeau. În felul lor înțepător, dar cu dulceață.

Tanti Leana știa cele mai bune gogoși din toate zărilor cunoscute și-și câștigase, din acest motiv, adorația întregului neam. Nu era sărbătoare la noi fără gogoșile ei. Dar nu dădea nimănui rețeta. Zicea mereu: „Să-mi spui din timp, că vin și le facem amândouă.“ Și meșterea la ele cu bunică-mea. Noi stăteam pe lângă butelie, pariind pe te miri ce jucărie care-i norocosul care-o ia pe prima la tăvăleală prin castronul cu zahăr-pudră.

Nu știu cum se făcea, dar mătușă-mea o trimitea întotdeauna pe soră-sa după ceva ce nu era-n bucătărie. Când se-ntorcea, bunică-mea-ntreba: „Ai mai pus ceva, Leano?“. Mătușa se jura că nimic. Și ieșeau niște gogoși pe care, dacă le-aș mai putea avea vreodată măcar la adulmecat,

le-aș împăia.

A venit însă o aniversare la care tanti Leana n-a putut fi și, pentru că se știa de dinainte, i-a dat totuși soră-sii rețeta. Bunică-mea, mare farmazoană-n bucătărie, a respectat întocmai instrucțiunile, până la firul de făină al mai mic. Dar gogoșile, deși foarte bune, n-au fost „ca ale Leanii“. Ceea ce a-nfuriat-o, mai ales că atunci i-a fost ei clar de ce soră-sa o trimitea mereu după una-alta: ca să pună vreun ingredient secret în aluat, exact în lipsa ei.

Furioasă și aprigă, i-a trântit surorii celei mari verde și usturător în față că asta-i de neconceput și de neacceptat. Dar tanti Leana a negat, a făcut o glumă, a potolit-o. Cert e că lucrurile au rămas la fel: voiai gogoșile cele mai bune, o rugai să le facă.

Și pentru că faima ei de mare prăjitureasă ajunsese deja departe, niște făcători de nuntă au venit să-i ceară să le facă și lor cozonacii pentru ziua cea mare. Pe vremea aia, la țară, nu exista nuntă fără cozonaci. Chiar așa, acum de ce există? În fine, au bătut palma și-au externalizat cozonacii.

Ea emoții n-avea, că-și cunoștea bine mâinile. Le-a cerut ălor ingrediente pentru niște cozonaci de lux, adicătelea de nuntă. Și, neapărat, batoane de vanilie. Beneficiarii s-au executat și i-au adus de toate. I-au ieșit, se spune, cei mai buni din

toată cariera ei.

Noi n-am fi aflat asta decât din auzite, nu din binecuvântată gustare, ca să nu zic dreaptă-nfulecare, dacă tanti Leana n-ar fi mărunțit batoanele alea și nu le-ar fi aruncat în coptură. La nuntă, când au tăiat, oamenii s-au îngrozit. Au fost convinși că-s gândaci făcuți toți de-o mamă-n cozonacii lor, așa c-au venit la poarta ei și i-au pus în brațe, fapt ce a supărat-o foarte rău pe tanti Leana: „Niște țărani! Habar n-are ei ce e fin.“

Bunică-mea, când a aflat obida soră-sii, a mângâiat-o cum a știut mai bine, adică tot înfierând lipsa de gusturi a comanditarilor. Dar după ce tanti Leana a plecat, mult mai liniștită și răcorită, acasă, m-a luat deoparte, m-a lăsat să-nghit și ultima-mbucătură divină și mi-a zis: „Dracu' a pus-o să nu-mi dea rețeta toată?! Orice roată se-ntoarce, mamă, să nu uiți niciodată.“

AIA MICĂ ȘI CU MINE

Să tot iubești vacanța de iarnă, în vremurile alea-n care zăpezile-ncepeau când le venea sorocul timpului, ședeau în locurile lor, albind vremurile, și plecau când dădea primăvara.

Era-n Ajunul Bobotezei și se terminase butelia. Bunicul a pus fierul rotund și gol în căruțul ce-i știa forma și s-a pregătit să iasă pe urgie. Într-un singur loc de vindeau butelii și nici nu era foarte departe.

Am vrut să merg și eu cu el și-a vrut și el. Numai că n-am putut scăpa de varămea, Cristina, să fi avut ea vreo patru ani pe-atunci și-o pereche de ochelari pentru strabici. Bunică-mea ne-a-nfofolit pe-amândouă și ne-a pus să ne ținem de mână, să nu se piardă aia mică.

Mergeam încet, prin nămeți, și ne scrâșneam tălpile-n același ritm. Din când în când, în ciuda gâlcilor pe care le simțeam cum se umflă, mai luam în pumn zăpadă proaspătă și-o mestecam c-o bucurie pe care niciodată nu mi-a dat-o altceva. Cristina stătea mai mult aninată de mine, mică și cuminte, însă parcă din ce în ce mai puțin sigură pe vrerea ei de iarnă-n picioare.

În fața primăriei, un grup de bărbați

tinere și vânjoși. Și, fără să ne dăm seama ce se-ntâmplă, odată l-au luat pe bunicul meu pe sus și l-au aruncat de trei ori în aer. Apoi, l-au pus înapoi pe zăpadă, iar el le-a dat bani. Erau iordănitarii și-i vedeam pentru prima dată de-aproape. Păreau ei înfricoșători, cu strigătele lor de luptă și cu aruncăturile, însă nu erau decât oameni veseli, înainte de sărbătoare.

Am luat iar drumul albit în picioare și-am ajuns la locul schimbului dintre gol și plin. Căruțul era de-acum greu, iar noi trebuia să fim atenți cu toții la alunecus. Și chiar am fost, dar asta până ce Cristina a văzut un pod de piatră spre o curte, iar pe sub el un șanț lung și adânc, cu apă înghețată.

Mi s-a smuls din mână, să vadă oglinda mai bine. Numai că-a alunecat pe marginea șanțului și de-acolo pe gheața care s-a spart nu din cauza greutateii ei de copil mic, ci din pricina viiturii de fată care-a năvălit pe ea.

M-am aruncat și eu în în ochiul de apă-ngeretată, s-o salvez, și-am reușit s-o scot pe mal. Dar ochelarii nu erau nicăieri. Așa că m-am întors și-am căutat cu mâini roșii de ger tot josul șanțului, până i-am scos la suprafață.

Am pus copila peste butelia cea nouă și ne-am grăbit spre casă. Bunică-mea s-a speriat cumplit fiindcă asta mică avea deja turturi atârnați de haine. A fiert apă pe sobă și ne-a spălat în două ligheane mari,

alea-n care vara limpezea rufele, în curte, ne-a frecat pielea cu spirt și ne-a-mbrăcat în cămăși vătuite de bumbac, alea căroră li se spune la țară *de piele*, peste care a tras pulovere și pantaloni de lână, făcute și făcuți de ea, în nopți cu lampă deasupra capului, pe lada studioului.

Bunicul a mai adus o târnă de lemne și-a aruncat-o-n foc. Să fie cald, să nu sembolnăvească fetele. Bunica ne-a spălat hainele și ni le-a pus pe sobă, la uscat. Și-a pus și patru mere mijlocii pe plăcile de marmură care-mpodobeau teracota, să nemoaie gâturile geroase. Peste vreo două ore, s-a apucat să tricoteze din nou și vesel la pantalonii groși, ai mei, că soba a-nțeles degrabă și fără supărare că trebuie să duduie, să nu răcim, dar n-a știut și când să se oprească, așa că i-a făcut, pe-o parte, scrum. Dar nouă chiar nu ne păsa, că decojeam și mestecam fierbinte. Copilărește.

CĂLUȘARII

Casa noastră era-ntre două statui. Adică una era-ntr-un capăt al străzii, la o răscruce, iar cealaltă în capătul nu prea-ndepărtat, într-un sens giratoriu. Locul acesta al nașterii mele, care mi-e și-al creșterii, a fost, cum ziceau bătrânii, capitala Țării Românești pentru o zi și-o noapte. Brâncoveanu-și făcuse acolo un palat și ridicase și-o biserică.

Statuile alea erau erau gri și-nchipuiau soldați cu baionete. Erau amintiri vechi ale războaielor deja bătrâne. Lângă aia din stânga noastră, adică a casei noastre, dar așa se vorbește geografia la țară, oamenii sunt totuna cu ale lor curți, case și pământuri, era un loc pe care-l numeam toți „piață“. Era pavat cu pietre rotunde și nu prea mari, de râu, și-avea, ce e drept, trei tarabe pe care mai veneau oamenii cu pepeni sau cu roșii, da' rar. Că fiecare și le-avea pe astea-n curte sau la câmp.

Pentru noi, copiii, piața era loc de joacă. Sau, mă rog, a devenit când ne-au dat voie ai noștri să alergăm în afara caselor. Pe mine, mă păzea străbunică-mea, Vasilikia, care ședea pe un scaun potrivit bătrâneților ei în care căzuse-ntr-o noapte din pat și-și rupsese un picior. Ridica bastonul acela numai dacă vreunul

dintre prietenii mei i se părea ei că-i neprincipial. Asta era vorba ei, „neprincipial“, de parc-ar putea fi vorba despre așa ceva la copii de patru-cinci ani.

Mă pregăteam într-o zi, după ce-mi făcusem somnul cumsecade de prânz, să ies afară. Era vară, dar una sănătoasă la cap, nu sărită din emisferă, cum sunt astea din ultimii ani. Mă uitam pe geamul prăvăliei, c-așa se chema camera de la drum fiindcă asta fusese la sfârșit de secol XIX, când se contruise casa, și-am văzut vizavi, în piață, mulți bărbați tineri, îmbrăcați în alb, cu opinci și pălării, cu bețe-n mâini și cu o bandă-n trei culori ce li se-ncrucișa pe piepturi și pe spate și se lega frumos la brâu. Numai unul era mai bătrâior și-mbrăcat altfel, parcă-n batjocură.

Străbunică-mii i-a trebuit prea mult ca să fie gata, prea mult pentru mine. Așa c-am zbughit-o pe ușă și nu m-am oprit până-n piață. Bărbații ăia aveau în spate muzicanți. Cum am ajuns, cum au început să cânte, iar bărbații, să joace.

Nu mai văzusem niciodată așa un dans: săreau, strigau și chiuiău, puneau bețele la un loc și-apoi le-ndepărtau, le ciocneau unele de altele, ca-ntr-o luptă din povești, iar ăla mai bătrân era ciuca bătăii pentru ei. Am amețit și-am stat un pic între simțiri: să fiu fascinată sau să mă-nfricoșez? Era un pic din amândouă. Am dat și să mă sperii nițel fiindcă ăștia nu

știau să obosească. Minunile sunt frumoase, cum să nu?, doar că omul nu le poate duce prea mult fără să li se-nchine.

Așa că m-am întins pe pietrele calde din piață, să le-aud tropotul de cai tineri și ne-nvățați. Și să pot să intru măcar o dată-n viață într-o margine de poveste care se-ntâmpla în fața ochilor mei și-n mijlocul unei inimi de copil. Dacă-nchid ochii, îi trăiesc și-acum.

ANDABELA MANGALOS!

Nu mai știu câți ani aveam, oricum, eram în primii ani de școală. Așadar, la bunici, în vacanță, așa cum a fost toată viața aia. Cea mai mare și mai frumoasă din câtă am avut. În sâmbăta Paștelui, am vrut să schimb locurile celor două imagini de pe peretele camerei cu glasvand. Una era o icoană cu Hristos, cealaltă era un... mandril. Bunicul meu îmi făcuse bucuria de-a-mi înrăma cu vreme-nainte maimuța colorată și de-a o pune pe perete, ce e drept, mai jos și mai în dreapta față de icoană.

Și cum am văzut eu că se mișcă toate prin casă și prin curte la curățenia de Paște, m-am gândit să fac o modificare esențială, așa că am schimbat între ele reprezentările. Nimeni nu și-a dat seama. Noaptea, venind noi de la Înviere, am văzut-o pe mătușă-mea, Angela, închinându-se pe-ntuneric, cu evlavie, la mandril, mi-am dat seama mea mică de grozăvia cea mare, dar o vorbă n-am spus, gândind c-am să-ndrept lucrurile de dimineață.

Însă bunicul a văzut și el și mi-a făcut semn să tac, dar am răs amândoi pe înfundate. Apoi, pentru că n-aveam somn și nici astâmpăr, ne-a luat pe noi, copiii,

adică pe mine, pe frate-meu și pe verișoare, Cristina și Carmen, să ne spunem poveștile cele de alungat toate somnurile. Ceilalți mari își aflaseră culcușurile cele bune în cea mai frumoasă casă din toate lumile. Acea-n care m-am născut.

Am trecut pe lângă masa cea mare din prăvălie, gătită frumos de doamnele casei, am văzut coșurile cu ouă, drobul, cozonacii și pasca. Și ne-am dus în odăițe, unde el ne-a spus în noaptea aia că orice mașină poate zbura, dacă-i pui kerosen în rezervor. Și-am crezut toți, așa cum credeam tot ce ne spunea bunicul și-așa cum aș crede și azi, dacă aș mai putea să-l văd măcar pentru o clipă.

Și-am adormit, visând automobile zburătoare, și noi, și el. De dimineață, am trecut din nou pe lângă masa cea frumoasă, văzând pe-un colț al ei câteva coji colorate de ouă și-o jumătate de felie de cozonac. Ba încă și-o cafea neterminată. Mirată, că nimeni nu se-auzea încă trezit, am întrebat cine-ar fi putut mânca la masa noastră, dacă toți dorm. „Maica Domnului, tată“, mi-a spus el și l-am crezut, așa cum l-aș crede și azi, dacă mi-ar mai fi dat să-l pot îmbrățișa măcar pentru o secundă.

Omul ăsta n-a știut niciodată să ne sperie. Cu nimic. Ne spunea că toate se pot, că suntem frumoși, că Dumnezeu umblă prin odăițe desculț, când dormim, ca să nu ne trezească. Așa că Dumnezeul nostru a

fost mereu bun și foarte, dar foarte vesel. Iar asta cred și azi, mai ales azi, și n-am să mă opresc nicicând.

În dimineața aia de Paște, nu știu de unde gând mi-a venit să-l întreb cum se spune pe țigănește „Hristos a înviat!“ și „Adevărat a înviat!“. Iar el, ca-ntotdeauna, a părut că se gândește puțin, de teama vreunei lecțiuni incerte, și mi-a răspuns mijind ochii, ca omul bucuros de exacta aducere-aminte: „Cristos cocârlos! Și tu răspunzi: Andabela mangalos! Hai, ia ziceți și voi acum și-apoi duceți-vă la mă-ta, la tac-tu și la mă-ta mare și spuneți-le și lor!“

Sigur că l-am crezut până dincolo de orice capăt care se poate, omeneste, închipui, așa cum l-aș fi crezut și ieri, când, cu frate-meu fiind, ne-au tremurat vocile în timp ce amintirea asta a dat năvală peste noi și ne-a vrut iar copii.

POARTĂ LA BARIERĂ

Nora învățase o singură bucurie constantă. O descoperise relativ recent, cu vreo trei ani în urmă. Își amintea ca prin smog că-n copilăria ei auzise că pe băiatul copilului vecinilor de peste două case îl chema Noru. Nu-l văzuse niciodată, însă și-l închipuise subțire, cu trup de aer, cu părul plin de picături rotunde.

Până acum trei ani, cum vă spusei, nimic nu-și dorise mai mult decât să fi fost băiat, mă rog, bărbat, și s-o fi chemat Noru. Era o distincție imponderabilă și răcoroasă-n numele ăsta. Plus o varietate satisfăcătoare de tonuri de gri.

Și-ntr-o hai să-i zicem bună zi, că zilele cu revelații sunt bune, chit că revelațiile-s dezastruoase, și-a dat seama că, dac-ar fi fost bărbat, ar fi trebuit să-i placă femeile. Și-atunci și-a pus mâna-n cap, ca-n zicală. Problema cea mare nu erau celelalte femei, deși ele contribuiau pletoric la disperare, ci ea însăși. Cine naiba ar fi putut iubi, și când se gândea la asta, o lua cu palpitații asurzitoare, una ca ea? O tumultuoasă bizară, că altfel nu-și putea spune.

Toată viața se visase tren și se hrănea cu ecartamente, cu pofta pe care-o văzuse numai la vegetarieni și numai pentru

avocado cu sare roz de Himalaya. Și de-atâta alergătură pe șine, Norei i se adunase un fel de pilitură de oțel pe pleoape, de-ai fi jurat că și-a tatuat un machiaj permanent. Dar când ești ciudat, ai și-o ușurare: lumea-și pune întrebări și puține, și rare în ce te privește. Într-un fel, ajungi să-ntrupezi toată capacitatea de bizarerie a lumii.

Dar iată că, după câțiva ani de când începuse să-și iubească starea de agregare, sau de aglomerare?, numită femeie, Nora înțelesese fix azi la sculare că n-a fost niciodată tren și, mai rău, nici n-avea să ajungă. Operase cu termeni din sisteme diferite tot timpul, iar simțirile-i fuseseră serios afectate, dacă nu chiar avariate.

Ea era doar șină. O șină. Una pe care mereu alergaseră trenuri la rând, cu viteze când mari, când de marfare, cu opriri demne de mândria și experiența unui mecanic-reper în profesie, dar și cu frâne de-ncepător. Alea de-i aruncaseră scânteii și span în ochi și-i scrijeliseră buzele.

Trenurile astea merseseră pe ea numai într-o rână toată viața, cu mare grijă să nu deraieze sau cu nepăsarea aruncătorului cu capul înainte. Cum au apucat și ele sau cum le-au fost zilele. Chestia asta cu ecartamentul, șine paralele carevasăzică, nu era altceva decât mitologie. Nu, n-ai pe nimeni nici în față, nici alături, să te stabilizeze, să-ți oprească autofagia, să-ți spele fața cu apă la temperatura potrivită.

Ești singur ca oglinda lungă și rece ca o frică.

Nora-și ura momentele astea trianuale ale înțelesurilor. Numa' bine că venea acum un tren decis și hazardat într-o parte, așa că s-a-nfoiat ca orice fier care nu doar tinde, ci și reușește să-și depășească admirabil condiția, s-a-nfășurat pe după ultimele două roți ale vagonului final și l-a forțat să-și scrâșnească fuga fix la barieră. Stăteau acum amândoi, trăsniți pe lung și contorsionați ca-ndrăgostiții capii de uimirea aflării reciproce, și-și trăgeau sufletele lucioase, înțelegând în sfârșit că, dacă n-ai o casă, ești obligat să-ncepi să fii una.

ZAMFIRA

Tușica Sanda era sora cea mare a bunicului meu. O femeie mărunțică foarte și rotundă ca o lubeniță. Își purta părul într-un coc tulburat de vânt și mă suna la bătrânețile ei timpurii s-o ajut să-și facă baie. Asta, vara. Își căra singură o copaie mare, de lemn, deși una mică i-ar fi fost numai' bună, își încălzea apă la soare și-mi cerea să i-o torn pe tot corpul, cu stropitoarea de răzoare. Când terminam, o înveleam în niște ștergare de cânepă și-o însoțeam ca pe o mumie-n picioare, s-ajungă până-n casă.

Acolo, îmi dădea dulceață de cireșe amare. Mă lăsa să mănânc și prune verzi direct din pomul de la geam. Și apă rece avea tușica Sanda. Unchiu' Vergică încă mai trăia, deși ne făcuse cadou masa lui de biliard, cu picioare și blat de abanos, bile de fildeș și tac cu vârf de argint. Dar el nu prea vorbea decât singur. Ea însă nu știa să contenească. Mă descosea rapid și eficient, chicotind, îmi mai umplea farfurioara cu dulceață, improspăta carafa și-apoi mă lua-n casă, să-mi arate țealele de moarte. Le-am văzut, *in integrum*, de vreo trei ori în viața mea de copil, că tușica a murit la aproape 90 de ani și-a avut molii harnice și lihnite.

Tușica și unchiu' aveau o vecină, pe tanti Eleonora. O femeie albă ca făina. Nu-i știu vocea fiindcă n-am auzit-o vreodată vorbind, chiar dacă prea clar îmi este că nu era mută. Doar selectivă într-un fel care mă speria pe-atunci. Se mișca lent și suferitor, da' nu de vreo hibă fizică. Avea mersul ascuțit ca un dispreț fățiș. Le dădea oaspeților șerbet făcut de mâinile ei precum crengile de soc, îl puneau-n boluri de sticlă colorată și-l aducea pe tipsii lungi și argintate, afară, sub bolta de vie. Casa ei, în umbra verde a viței, era pe jumătate prăbușită. Îi scârțâiau dușumelele numai dacă priveai fotografiile vechi, unele retușate gros, de pe pereți. Însă, în ciuda stăpânei, era o casă vie, cu iarbă care ieșea nesupărată de nimeni prin crăpturile podelei și cu oțetarii care crescuseră cu totul razna și luaseră locul grinzilor. Aș fi jurat că răposatu' bărbatu-său era singurul suflet sălășluitor acolo. N-o plăceam deloc pe Eleonora, dar nu-mi puteam lua ochii de la servitoarea ei, Zamfira.

Când eram mici, nu le spuneam femeilor în vârstă babe, ci bătrânici. Și n-am văzut pe cineva mai potrivit pentru vorba asta decât Zamfira. Era o femeie subțire, de hârtie. Asta pentru că mereu avea cu ea un cărucior plin de cartoane. Erau ambalaje pe care le lua de la alimentară, pe ușa din spate, de la depozit. Le-aducea acasă și le descărca pe prispă. Apoi, lua fiecare cutie și-i scotea capsele, îi

netezea poalele nărvite de vânt și i lempacheta ca la aluatul de foietaj.

Avea Zamfira stive de cartoane. Pe ele, locuiau pisici. Mă rog, și printre ele. Dar cartoanele bătrânei erau mereu curate și parcă neumblate. Cele mai multe tărcate, pisicile Zamfirei erau singurele care-au auzit-o articulând vreodată. Eu m-am dus o dată aproape de ea, dar n-am auzit-o decât îngânând ceva. Pisicile însă o trăgeau de fustele suprapuse, îi zgâriau pantofii cu baretă, tineri acum cincizeci de ani, și-i povesteau mereu ceva.

Zamfira le mângâia pe capete și le ciocănea ușor cu degetele ei uscate, pe coapse. Iar alea i se urcau pe umeri și-n cap, îi trebăluiau prin sân și i se prelingeau în poală. Era Zamfira un fel de cuminenia pământului, vânată răsfirat de blănuri calde, vii și dungate. Iar ea le tăcea lor zilele, ca o țintă-ncremenită-n fericire.

Aveam aproape cinci ani într-un august, când am văzut-o ultima dată. Satul nu i-a notat moartea, că era numai servitoarea cocoanei Eleonora, nu cineva. Pisicile însă au dispărut cu toatele când s-a aprins prima lumânare. Și nimeni nu le-a mai recunoscut vreodată prin alte părți. O visez câteodată pe Zamfira, cu mersul ei egal și neșovăitor, cu ciorapii ei cu model, unu' pe față, unu' pe dos, cu străinția ei față de-o lume care-i cerea să fie-n cuvinte. Cu puterea ei nepământească-n muțenie. Și, peste toate, când bate vântul mai spre

toamnă, văd părul ei cel lung, desfăcut din
melcii de fier, alergând nebun și tânăr pe
scările din fața casei. Și, de-aia, mereu
când bate vântul, tac.

Table of Contents

Salcâm pripit	7
Ca un tren în Swaziland	10
Trei portocale jertfă	14
Ukiyo-e	17
Neonatologia iubirii	22
Mamifer	25
Ab urbe condita	28
Din drumuri se-ntrupează Electra	29
Scufița... albastră	33
Te iubesc	35
Biscuiții de la tati	37
Nașu'	43
Cizmulite cu usturoi	46
Muierit și panificație	50
Bot de înger	52
Горящая вода	53
Cu groaște, vă rog!	56
Lue	58
Sfântul Francisc e femeie	61
Elaphe quatuorlineata	63
Pentru că nu știu niciodată cum...	69
Alo? Aici locuiește o meduză!	72
... și tigrul-n barcă, ud learcă	76
Viezure temporar	78
Uite popa, nu e popa!	81
România-i o muiere haitoșă	84
... unde poveștile-așteaptă	88

O după-amiază cu Elisabeta Rizea	89
Momeală pentru rai	93
Urechi de rață	95
Grecoaica	96
Fustar	101
Cvasicontrakinegetikos	103
Să-ți spun...	106
Soțul mamei lui Irene	109
Copilul meu, al meu, al meu, al meu...	115
Apașapa eperapa	119
Tovarășu' Kennedy	121
La bălci	124
Zid	127
Margareta	130
Femeile nebune	134
— Bună, ce faci? — Bine.	137
Plăcintă cu boscoane	139
Mami are satâraș	141
Covrigi, banane, nuci și zgură	144
Un câțel zăbavă	147
Adrenalino, treci acasă!	153
Mai vin și mâine	156
Băiatul din tren	160
Benedictus PP. XVI – reverență	164
Liana din leagăn	170
Aurel	173
Două cămăși și-o curea cu scotch	176
Nu-ți dau copilul!	179
Ah, sunt superbă!	183
Vifor	187

Cristina și-o labă	191
Tu de ce nu ai copii?	194
Dar mie-mi dai?	197
Și-a fâtat cățaua	199
Tanti Jenica și era comunicării	202
Apăi, o iau și-așa!	206
Oamenii care...	209
Nițică aspersiune	212
Șnur galben, fustă plisată	215
Gogoși à la tanti Leana	220
Aia mică și cu mine	223
Călușarii	227
Andabela mangalos!	230
Poartă la barieră	233
Zamfira	236